

Lietuvos Respublikos Draudimo priežiūros komisija

Misija

Profesionaliai vykdyti valstybinę draudimo rinkos priežiūrą, užtikrinti draudimo rinkos patikimumą, stabilumą ir vartotojų apsaugą, aktyviai dalyvauti valstybės draudimo ir draudimo priežiūros politikos formavime bei jos įgyvendinime.

Vizija

Valstybės institucija, kurios patyręs ir kvalifikuotas personalas formuoja ir vykdo aiškia, skaidrią ir nuoseklią draudimo rinkos priežiūrą bei teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis geriausia draudimo priežiūros praktika, pažangiausiais tarptautiniais standartais ir bendradarbiavimo vertybėmis.

SANTRUMPOS

AVV	Apskaitos vieneto vertė
BVP	Bendrasis vidaus produktas
CEIOPS	Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros institucijų komitetas (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors)
EBA	Europos bankų institucija (European Banking Authority)
ECB	Europos centrinis bankas
ES	Europos Sąjunga
EEE	Europos ekonominė erdvė
EIOPA	Europos draudimo ir profesinių pensijų institucija (European Insurance and Occupational Pensions Authority)
ESAs	Europos priežiūros institucijos (European Supervisory Authorities)
ESFS	Europos finansinės priežiūros sistema (European System of Financial Supervision)
ESMA	Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija (European Securities and Markets Authority)
ESRB	Europos sisteminės rizikos valdyba (European Systemic Risk Board)
EURIBOR	Euro tarpbankinio skolinimo palūkanų norma (Euro Inter-bank Offered Rate)
Eurostatas	Europos bendrijų statistikos tarnyba
Investicinis gyvybės draudimas	Gyvybės draudimas, susijęs su investiciniais fondais
Kasko draudimas	Sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimas
KIS	Kolektyvinio investavimo subjektai (investicinis fondas ar investicinė kintamojo kapitalo bendrovė)
QIS	Kiekybinės „Mokumas II“ reikalavimų įtakos studija (Quantitative impact study)
PF	Pensijų fondai
PKB	Pensijų kaupimo bendrovė
SVP	Skolos vertybiniai popieriai
TPVCA draudimas	Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas
Tradicinis draudimas	Kitas nei investicinis gyvybės draudimas
VILIBOR	Lietuvos vidutinės tarpbankinės palūkanų normos, už kurias bankai pageidauja (pasirengę) paskolinti lėšų litais kitiems bankams
VVP	Vyriausybės vertybiniai popieriai

Šis leidinys atiduotas spaudai 2011 m. rugpjūčio 16 d.

2010 metų apžvalgoje naudojami 2010 m. liepos 1 d. aktualūs duomenys. Jei nepasakyta kitaip, šie duomenys apima tiek Lietuvoje registruotų draudimo įmonių, tiek kitų Europos Sąjungos valstybių narių draudimo įmonių filialų, įsteigtų Lietuvoje, veiklos rezultatus.

Pateikiant 2010 metų pabaigoje Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių duomenis, jie lyginami su tų pačių įmonių ankstesnių metų duomenimis, t. y. eliminuojant įmones, kurios nebeveikė 2010 metų pabaigoje. Dėl šios priežasties, taip pat dėl statistinių duomenų patikslinimo palyginamieji 2009 metų ir ankstesnių laikotarpių duomenys gali skirtis nuo skelbtų 2009 metų apžvalgoje.

Jei nenurodyta kitaip, apžvalgoje naudojami Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos duomenys ir apskaičiavimai.

TURINYS

2010 metų draudimo rinkos apžvalga ir raidos perspektyvos	6
Pagrindinių pasaulio ir Lietuvos makroekonominių rodiklių 2010 metais apžvalga	6
1 intarpas. Europos stabilumo mechanizmas	7
Draudimo rinka	12
Gyvybės draudimo rinka	25
Svarbiausi gyvybės draudimo rinkos rodikliai	25
Gyvybės draudimo įmonių finansiniai rodikliai	28
Pensijų kaupimas	30
Ne gyvybės draudimo rinka	35
Svarbiausi ne gyvybės draudimo rinkos rodikliai	35
Ne gyvybės draudimo įmonių finansiniai rodikliai	37
Draudimo tarpininkai	42
Nepriklausomi draudimo tarpininkai	42
Draudimo priežiūros komisijos veikla	44
Misija ir vizija	44
Draudimo priežiūros komisijos funkcijos	44
Teisinis reglamentavimas	45
2 intarpas. II pakopos pensijų išmokų sistemos tobulinimas	47
Licencijavimas	47
Draudimo brokerių kvalifikacinių egzaminų rengimas	48
Draudimo įmonių ir draudimo tarpininkų priežiūra bei patikrinimai	48
3 intarpas. Pasirengimas „Mokumas II“ reikalavimams	49
Vartotojų teisių ir interesų apsauga	50
Visuomenės informavimas	51
Tarpautinis bendradarbiavimas	52
4 intarpas. Nauja ES finansų sistemos priežiūros struktūra	55
Bendradarbiavimas su Lietuvos Respublikos valstybinėmis institucijomis ir kitomis organizacijomis	56
Draudimo priežiūros komisijos struktūra ir darbuotojai	57
Priedai	60

Draudimo priežiūros komisija (iš kairės): komisijos pirmininko pavaduotojas Ramūnas Baravykas, komisijos narys Darius Andriukaitis, komisijos narė Irmina Judickaitė, komisijos narys Laurynas Mindaugas Stankevičius ir komisijos pirmininkas Mindaugas Šalčius.

Tikiuosi, kad 2010 metai buvo paskutiniai ekonominio sunkmečio metai Lietuvoje. Nors ir lėtai, bet ekonominio atsigavimo ženklai ima ryškėti visame šalies ūkyje, ne išimtis ir draudimo verslo sektorius. Po itin didelio rinkos nuosmukio 2009 metais, praėję metai vertintini kaip rinkos stabilizavimosi laikotarpis. Bendras draudimo rinkos nuosmukis sustojo, rinkoje pasirašytų draudimo įmokų suma buvo nors ir simboliškai, bet kiek didesnė nei prieš metus. Kita vertus, draudimo verslui tai vis dar buvo labai sudėtingi metai: verslo apimtys išliko stipriai mažesnės nei prieškriziniu laikotarpiu, išaugo pagrindinių ne gyvybės draudimo rūšių nuostolingumas, bendras rinkos pelnas buvo mažiausias per pastaruosius penkerius metus. Tad tikrasis draudimo rinkos atsigavimo laikotarpis mūsų dar laukia, tačiau esu tikras, kad to sulauksime artimiausioje ateityje.

Praėjusiais metais Lietuvos draudimo rinka paminėjo simbolinį dvidešimtąjį jubiliejų - sukako 20 metų, kai buvo priimtas pirmasis nepriklausomoje Lietuvoje draudimo įstatymas, sudaręs prielaidas draudimo verslo atsiradimui laisvosios rinkos sąlygomis. Ar per tuos 20 metų kas nors pasikeitė? Mano vertinimu, pasikeitimų labai daug, visų turbūt net neįmanoma išvardyti. Tačiau man, kaip draudimo priežiūros institucijos vadovui, norėtusi pabrėžti reikšmingiausią poros dešimtmečių rinkos vystymosi rezultatą - šiandien Lietuvoje turime pakankamai stabilią ir patikimą draudimo rinką. Finansinių institucijų veiklos stabilumas, patikimumas, gebėjimas tinkamai įvykdyti prisiimtus įsipareigojimus yra pamatinis finansų rinkų funkcionavimo principas. Šalies ekonominio nuosmukio metu šis veiksnys tampa dar reikšmingesnis, todėl norėtusi pabrėžti, kad ekonominės krizės sąlygomis nė viena Lietuvoje veikianti draudimo įmonė nesusidūrė su likvidumo problemomis ir tinkamai vykdė pagal draudimo sutartis prisiimtus įsipareigojimus, nors kai kurių draudimo verslo sektorių (pavyzdžiui, kreditų draudimo) patirti nuostoliai buvo milžiniški. Atvirkščiai, dažnu atveju draudimo paslauga prisidėjo prie to, kad ekonominio sunkmečio našta būtų lengviau pakeliama kitiems.

Jau artimiausiu metu mūsų visų (draudimo verslo ir draudimo priežiūros institucijos) laukia sudėtingi, konceptualūs pokyčiai, susiję su „Mokumas II“ sistemos įgyvendinimu ir Lietuvos finansų rinkos priežiūros sistemos reforma, tad, nors ekonominio sunkmečio banga atslūgsta, artimiausi metai neišvengiamai bus kupini naujų iššūkių. Esu įsitikinęs, kad padedant darbštiems ir kūrybingiems žmonėms, dirbantiems draudimo versle ir draudimo priežiūros institucijoje, artimiausio laikmečio uždaviniai bus sklandžiai įgyvendinti. Taip pat, naudodamasis proga, norėčiau padėkoti DPK kolektyvui už puikų darbą, o draudimo verslui palinkėti sėkmės diegiant naujus draudimo įmonių veiklos standartus bei siekiant užsibrėžtų tikslų.

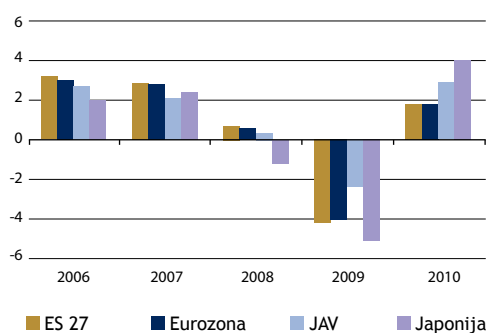
Draudimo priežiūros
komisijos pirmininkas
Mindaugas Šalčius

2010 metų draudimo rinkos apžvalga ir raidos perspektyvos

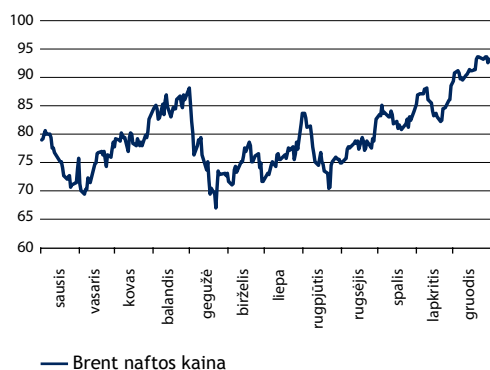
Pagrindinių pasaulio ir Lietuvos makroekonominių rodiklių 2010 metais apžvalga

1 pav. Pasaulio BVP pokyčio dinamika, proc.

Šaltinis: Tarptautinis valiutos fondas

2 pav. Brent naftos kainos dinamika 2010 metais, USD

— Brent naftos kaina

2009 metais sumažėjęs 0,5 proc., pasaulinis ūkis 2010 metais išaugo 5,1 proc. BVP saikingiau augo išsivysčiusiose valstybėse (3 proc.) ir sparčiai - krizės mažiau paveiktose besiformuojančios ekonomikos šalyse (7,4 proc.). Japonijos BVP padidėjo 4 proc., JAV - 2,9 proc., Kinijos 10,3 proc., Rusijos 4 proc., ES ir euro zonos vidurkis buvo 1,8 proc., Centrinės ir Rytų Europos valstybių - 4,5 proc.

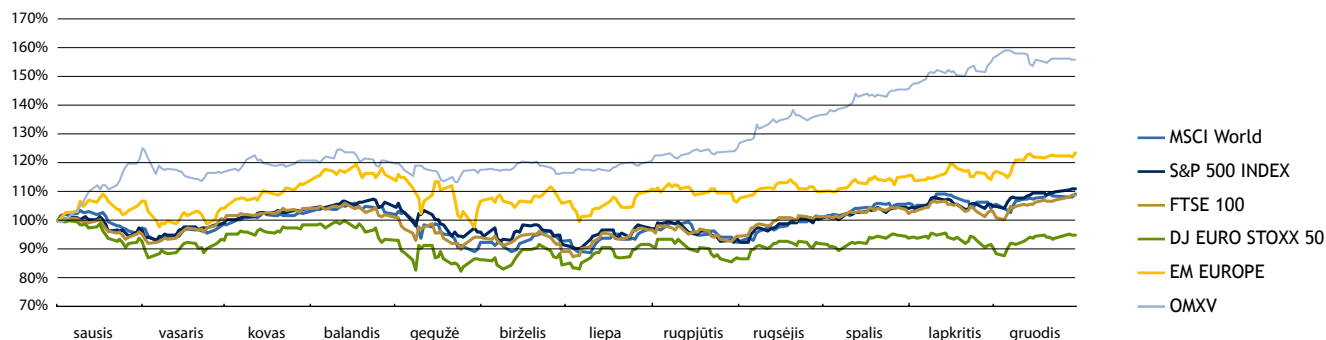
Ekonomikos augimą skatino krizės metu sumažėjęs, bet vėl pradėjęs didėti vartojimas bei stiprėjanti tarptautinė prekyba. Europoje BVP augimas buvo nuosaikesnis dėl kilusių fiskalinių atskirų euro zonos periferinių šalių problemų. Valstybių finansų tvarumo klausimas, tapęs pagrindiniu, keliančiu susirūpinimą rinkose, imtas spręsti ES lygiu (žr. 1 interą).

Naftos ir kitų žaliavų kainos išaugo reaguodamos į augant ekonomikai padidėjusią pasaulinę paklausą, taip pat į atskirų prekių pasiūlos svyravimus. „Brent“ žalios naftos kaina 2010 metų pabaigoje viršijo 90 dolerių už barelį. Kviečių kaina išaugo daugiau nei 70 proc. Vis dar tvyrant neapibrėžtumui finansų rinkose aukso, tradiciškai laikomo saugia investicija, kaina padidėjo beveik 30 proc.

Kylančios naftos, kitų žaliavų ir maisto produktų kainos turėjo didžiausią įtaką infliacijos didėjimui. Vartotojų kainų indekso pokytis išsivysčiusiose ekonomikose sudarė 1,6 proc., besiformuojančiose - 6,1 proc.

Veikiami teigiamų makroekonominių rodiklių, gerų faktinių ir prognozuojamų įmonių veiklos rezultatų ir lūkesčių dėl išsilaikysiančių žemų palūkanų normų bei nepaisant nerimo dėl ekonomikos atsigavimo tvarumo, 2010 metais pasaulio akcijų rinkų indeksai kilo, įmonių skolos vertybinių popierių rizikos priedai mažėjo, o bankų skolinimo sąlygos pagrindinėse išsivysčiusiose ekonomikose švelnėjo. Visgi nekilnojamojo turto rinkų aktyvumas ir namų ūkių pajamų rodikliai dar buvo menki.

3 pav. Pasaulio akcijų rinkų indeksų dinamika 2010 metais, proc.

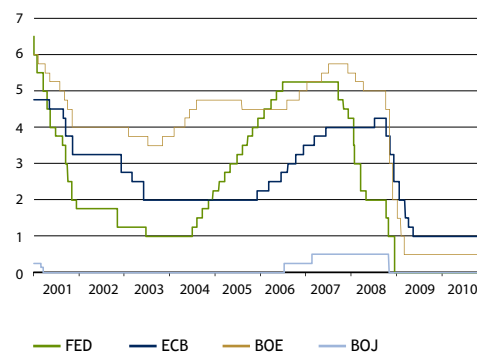
— MSCI World
 — S&P 500 INDEX
 — FTSE 100
 — DJ EURO STOXX 50
 — EM EUROPE
 — OMXV

Padidėjęs nestabilumas euro zonos periferinėse valstybėse kėlė susirūpinimą ir dėl galimo neigiamo grįžtamojo ryšio tarp viešųjų finansų ir bankų sektoriaus, o tai vedė prie atskirų valstybių ir bankų vertybinių popierių rizikos priedų didėjimo, tačiau neramumai neišplito toliau šių valstybių ribų.

2010 metais pagrindiniai pasaulio centriniai bankai nedidino palūkanų normų, sumažintų krizės metu, siekiant palengvinti ekonomikos atsigavimą. Europos centrinio banko (ECB) pagrindinių refinansavimo operacijų palūkanų norma sudarė 1 proc., JAV Federalinių rezervų sistemos (FED) palūkanų norma - 0,25 proc., D. Britanijos centrinio banko (BOE) - 0,5 proc., Japonijos centrinis bankas (BOJ) dar sumažino pagrindines palūkanų normas iki 0-0,1 proc.

Tuo metu, vedinos lūkesčių, kad ECB jau artimoje ateityje pradės didinti oficialiąsias palūkanų normas, bei sustiprėjus nerimui dėl periferinių euro zonos valstybių įsipareigijimų vykdymo, pinigų rinkų palūkanų normos Europoje 2010 metų antroje pusėje ėmė kilti. Per metus trijų mėnesių tarpbankinė palūkanų norma EURIBOR padidėjo 30 bazinių punktų.

4 pav. Centrinųjų bankų bazinės palūkanų normos, proc. punktais

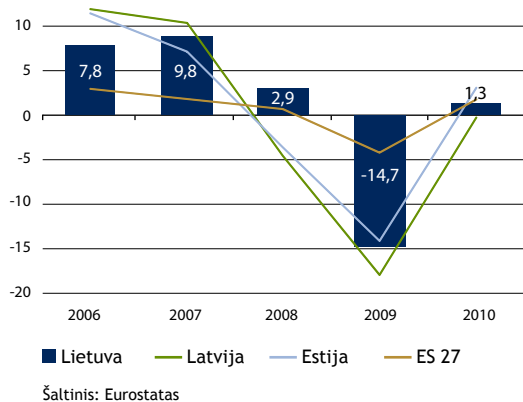
1 intarpas. Europos stabilumo mechanizmas

Dėl 2007 metais prasidėjusios finansinės krizės ekonominio nuosmukio metu padidėjęs atskirų valstybių biudžeto deficitas ir skola (ėmusis priemonių gelbėti finansų sektorių ir skatinti ekonomiką, sumažėjus mokesčių pajamoms ir padidėjus viešajam skolinimuisi) sukėlė abejonių atskirų valstybių galimybėmis vykdyti įsipareigojimus. Reitingų agentūros jau 2008 metų pabaigoje ėmė mažinti atskirų euro zonos valstybių kredito reitingus. 2010 metais įtampa valstybių vertybinių popierių rinkose toliau augo. 2010 metų gegužę euro zonos valstybės narės kartu su Tarptautiniu valiutos fondu sutarė suteikti Graikijai 110 mlrd. eurų paskolą. Europos centrinis bankas patvirtino vertybinių popierių rinkų programą (Securities Markets Programme), leidžiančią vykdyti intervencijas euro zonos viešojo ir privataus sektoriaus skolos vertybinių popierių rinkose, siekiant užtikrinti likvidumą nefunkcionuojančiuose rinkos segmentuose. Iki 2010 metų pabaigos pagal šią programą nupirktų euro zonos valstybių vertybinių popierių suma siekė 73,5 mlrd. eurų. Ekonomikos ir finansų reikalų (ECOFIN) taryba nusprendė įsteigti Europos finansų stabilizacijos mechanizmą (European Financial Stabilisation Mechanism (EFSM), galintį suteikti apie 60 mlrd. eurų paskolų. Taip pat euro zonos valstybės narės sutarė dėl Europos finansinio stabilumo fondo (European Financial Stability Facility (EFSF) įkūrimo, leidžiančio dalyvaujančioms valstybėms narėms finansuoti dar iki 440 mlrd. eurų paskolų. Šios priemonės buvo panaudotos suteikiant 85 mlrd. eurų paskolą Airijai. 2010 metų gruodžio mėnesį Europos Taryba nusprendė įkurti Europos stabilumo mechanizmą (European Stability Mechanism (ESM), kuris pradės veikti 2013 metais, pasibaigus EFSM ir EFSF, ir bus papildoma priemonė krizių tikimybei ateityje sumažinti. Numatyta, kad į ESM veikimo mechanizmą gali būti įtraukti ir privatūs kreditoriai. Nepaisant tarptautinės finansinės pagalbos mechanizmų sukūrimo ir vyriausybės prisiimtų fiskalinės konsolidacijos įsipareigojimų, įtampa dėl daugelio valstybių viešųjų finansų tvyrojo ir 2011 metais.

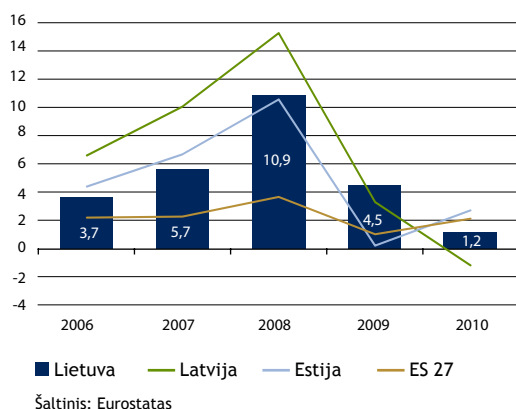
2010 metais Lietuvos ekonomika taip pat pradėjo atsigauti: realusis BVP padidėjo 1,3 proc. Labiausiai pridėtinė vertė augo pramonės ir energetikos (5,6 proc.) bei prekybos, transporto ir ryšių paslaugų (3,1 proc.) sektoriuose, o labiausiai aktyvumas sumažėjo statyboje (7,2 proc.): antrus metus iš eilės krito tiek gyvenamųjų, tiek negyvenamųjų namų statybos apimtys¹. Didžiausią įtaką apdirbamosios pramonės ir transporto sektorių plėtrai turėjo didėjanti užsienio paklausa bei atsigaunanti tarptautinė prekyba. Prekių ir paslaugų eksportas išaugo 16,3 proc. Tuo tarpu esant neti-

¹ Šaltinis: Statistikos departamentas.

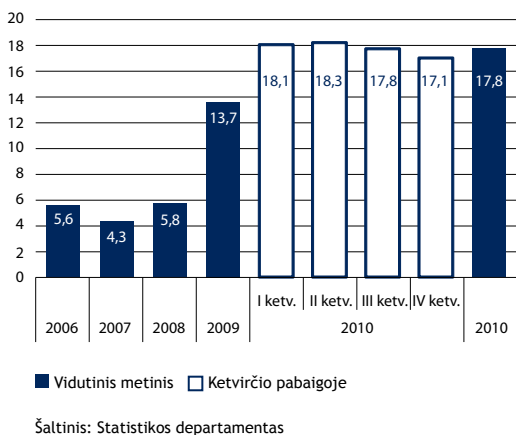
5 pav. Realiojo BVP pokyčio dinamika, proc.

6 pav. Infliacija, proc.

7 pav. Nedarbo lygis Lietuvoje, proc.

krumui dėl ateities bei prastai padėčiai darbo rinkoje, vidaus vartojimas ir investicijos 2010 metais nepadidėjo. Į vidaus paklausą orientuota įmonių apyvarta tik stabilizavosi ir pradėjo pamažu atsigausti. Visgi visų ūkio sektorių pelningumo rodikliai pernai pagerėjo. Valdžios sektoriaus skola per metus padidėjo 9,2 proc. ir sudarė 36,6 mlrd. litų, t. y. 38,7 proc. BVP². Valstybės skola 2010 metais išaugo daugelyje ES šalių narių.

Pagal suderintą vartotojų kainų indeksą apskaičiuota vidutinė metinė infliacija 2010 metais sudarė 1,2 proc. ir buvo mažesnė nei 2009 metais, tačiau didesnė nei ES. Pagrindiniai infliacijos veiksniai buvo padidėjusios didžiausią svorį vartotojų kainų indekse turinčios maisto produktų, degalų ir administruojamosios kainos.

Kaip ir daugelyje kitų šalių, Lietuvoje ekonomikos augimą stabdė didelis nedarbas. 2010 metais nedarbo lygis šalyje buvo 17,8 proc., t. y. 4,1 procentinio punkto didesnis nei 2009 metais. Palyginimui, nedarbo lygis ES 2010 metais sudarė 11,9 proc., Estijoje - 16,9 proc., Latvijoje - 18,7 proc.³ Gyventojų pajamų rodikliai nepagerėjo: Statistikos departamento vertinimais, vidutinis mėnesinis darbo užmokestis, neatskaičius mokesčių, per 2010 metus sumažėjo 3,2 proc. iki 1990 litų.

2010 metais komercinių bankų suteiktų paskolų portfelis toliau mažėjo, tik mažiau nei prieš metus, iš viso 4,9 proc.: nefinansinių įmonių paskolų portfelis mažėjo lėčiau, o namų ūkių - greičiau. Paskolų portfelio kokybė stabilizavosi. Verslo subjektų finansinė padėtis praėjusiais metais šiek tiek pagerėjo, tačiau dėl vis dar aukšto nedarbo lygio, didėjančios infliacijos rizikos ir neaugančio darbo užmokesčio namų ūkių nemokumo rizika išliko padidėjusi. Lietuvos banko duomenimis, komercinių bankų skolinimo sąlygos tebebuvo griežtos.

Nuo 2008 metais prasidėjusios nekilnojamojo turto krizės iki 2010 metų pradžios nekilnojamojo turto kainos Lietuvoje sumažėjo apie 40 proc. Per 2010 metus nekilnojamojo turto kainos dar smuktelėjo iki 10 proc. Dėl mažų nekilnojamojo turto kainų ir geresnių rinkos dalyvių lūkesčių nekilnojamojo turto rinka po trejus metus trukusio nuosmukio pradėjo stabilizuotis: 2010 metais nebekrito būsto pirkimo ir pardavimo sandorių skaičius, o 2011 metų pradžioje užfiksuotas jau nežymus teigiamas kainų pokytis.⁴

2010 metų antroje pusėje kylant tarpbankinėms palūkanų normoms eurais, palūkanų normos litais nepadidėjo. Per metus 3 mėnesių tarpbankinės palūkanų normos litais VILIBOR sumažėjo 22 baziniais punktais. Palūkanų normos litais atsiliko nuo EURIBOR dėl didesnio likvidumo Lietuvos bankų sistemoje bei padidėjusio Lietuvos skolinimosi tarptautinėse finansų rinkose. Sumažėjęs skirtumas tarp VILIBOR ir EURIBOR leido daryti išvadą, kad finansų rinkų dalyviai labiau pasitiki litu bei Lietuvos finansų sistema.

Lietuvos finansų sistemos turtas per 2010 metus sumažėjo dar 3,1 proc. Tai ir toliau lėmė ekonominio nuosmukio metu dėl patirtų nuostolių sumažėjęs bankų bei lizingo bendrovių turtas. Bendro finansų sistemos turto,

² Šaltinis: Lietuvos Respublikos finansų ministerija.

³ Šaltinis: Eurostatas, Estijos statistikos institucija, Latvijos centrinis statistikos biuras.

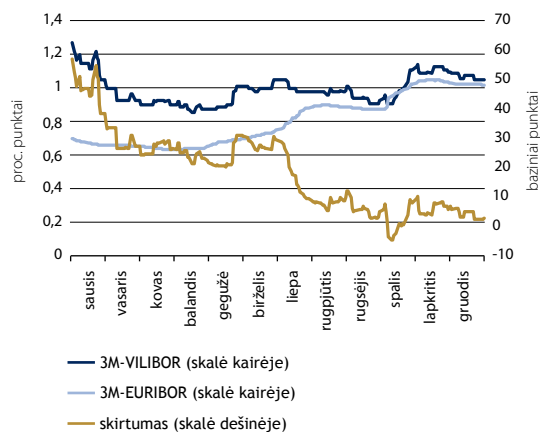
⁴ Šaltiniai: Registrų centras, Ober-Haus.

tenkančio draudimo įmonėms, dalis per 2010 metus sumažėjo nuo 3,3 proc. iki 2,8 proc. To priežastis - sumažėjęs gyvybės draudimo įmonių skaičius, vienai iš įmonių pakeitus veiklos formą iš įmonės, registruotos Lietuvos Respublikoje, į kitos ES valstybės narės draudimo įmonės filialą, įsteigtą Lietuvoje (toliau - ES draudimo įmonės filialas). Padidėjus šalies ūkyje sukuriamai vertei, finansų sistemos valdomas turtas 2010 metais, palyginti su BVP, šiek tiek sumažėjo ir sudarė 104,4 proc. Atitinkamai draudikų turtas, palyginti su BVP, sudarė 2,9 proc. (2009 metais - 3,7 proc.).

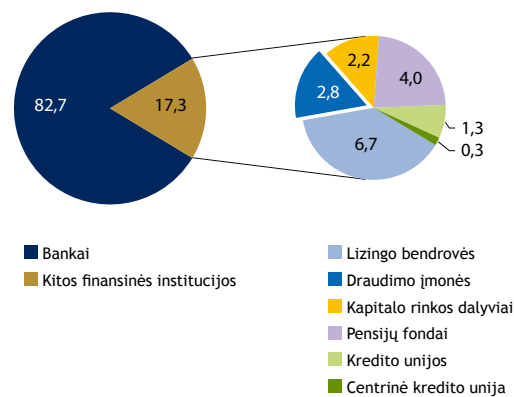
Tuo tarpu vertybinių popierių rinkos kapitalizacija išaugo 26,2 proc. ir sudarė 19,9 proc. BVP. Vertybinių popierių biržos OMXV indeksas per 2010 metus išaugo 56,5 proc. Tokie rodikliai aiškinami gerėjančiais bendrovių veiklos rezultatais bei optimistiniais investuotojų lūkesčiais, susijusiais su Lietuvos ekonomikos perspektyvomis.

Įvertinusios, kad Lietuva jau atsigauna po staigaus ekonomikos nuosmukio ir tai, kad ji yra viena iš kelių ES valstybių, kuriose nebuvo poreikio papildomomis finansinėmis priemonėmis remti bankų sektorių, 2010 metų pavasarį reitingų agentūros „Standard & Poor’s“, „Moody’s“ ir „Fitch Ratings“ pagerino Lietuvos skolinimosi reitingų perspektyvą ir iš neigiamos pakeitė į stabilią. Mažesni rizikos rodikliai leidžia ne tik pigiau finansuoti valstybės įsipareigojimų vykdymą, bet palengvina ir verslo subjektų bei namų ūkių paskolų našta.

8 pav. Vidutinių 3 mėn. VILIBOR, EURIBOR ir jų skirtumo dinamika 2010 metais

9 pav. Lietuvos finansų sistema, proc.

Šaltinis: Lietuvos bankas

Apibendrinant praėjusius 2010 metus, norisi pabrėžti, kad po didžiulio rinkos kritimo padėtis stabilizavosi. Sudėtingiausia ekonominės krizės dalis jau praėjo, tačiau draudimo sektorius 2010 metais susidūrė su įvairiais iššūkiais. Silpna ekonomika riboja galimybes augti, tad kapitalo ir rinkos dalies išsaugojimas tapo daugelio bendrovių prioritetiniais tikslais. Sudėtingiausia situacija susiklostė kredito draudimo rinkoje, tačiau šėlstančios gamtos stichijos bei kiti įvykiai sukėlė daug neigiamų padarinių ir kitose draudimo grupėse.

Esant tokiai situacijai draudikai ir toliau atidžiai stebėjo rinką bei jos poreikius, ieškojo vidinių rezervų, siekdami rasti konkurencinį pranašumą nepastovioje ir kupinoje išbandymų aplinkoje. Be viso to, draudikai taip pat susiduria su potencialiai esminiais kapitalo reikalavimų, apskaitos standartų ir reguliavimo režimo pasikeitimais, kurie didesnę įtaką jų verslui darys ateinančiais laikotarpiais, tačiau milžiniško indėlio į tinkamą pasiruošimą šiems pokyčiams reikalaujama jau dabar.

Atsigaunant draudimo sektoriui, pastebimas akivaizdus rinkos troškimas patobulėti. Sąvoka „naujas normalus“ nėra nauja, tačiau po suirutės rinkose ir ekonomikos nuosmukio ypač dažnai naudojama finansų srityje. Tai suprantama - atsigaunant ekonomikai ne viskas grįš į savo įprastą vėžes, bus pokyčių, o pirmiausia vertinant riziką. Prie to didele dalimi prisidės ir nauji „Mokumas II“ reikalavimai.

Ligšiolinė draudimo įmonės mokumo vertinimo sistema iš esmės vertino tik draudimo riziką. Tačiau draudimo rinkos plėtros metu nebuvo didelių paskatų draudikams tinkamai valdyti riziką - investuoti į rizikos valdymo sistemų kūrimą ir diegimą. Ši situacija iš esmės pasikeitė nuosmukio laikotarpiu.

Tam, kad būtų subalansuoti pinigų srautai ir rizika būtų prisiimta už adekvačią kainą, draudimo rizikos valdymo sistemų poreikis perėjo nuo stadijos „malonu turėti“ prie „turėti privalu“. Su rinkos atsigavimu šis poreikis neišnyks, o naujų mokumo reikalavimų spektras vis plečiasi, nes reikia įvertinti ne tik draudimo riziką, bet ir rinkos, kredito, likvidumo, operacinę bei kitą riziką.

Čia atsiranda nauji iššūkiai draudikams - pažinti platesnį rizikos spektrą ir sugebėti jį valdyti. Be to, kiekviena rizika pareikalaus didesnės dalies kapitalo draudimo įmonių balanse, o išaugę kapitalo reikalavimai gali mažinti sektoriaus pelningumą. Taigi draudimo įmonių vadovams teks išspręsti sudėtingą klausimą - kaip augant kapitalo poreikiams išlaikyti pelningumą. Iš kitos pusės, draudimo įmonių vadovybė privalės imtis veiksmų, kad kapitalo poreikis neaugtų. Tai skatins efektyvų draudimo rizikos valdymą pačios draudimo įmonės viduje.

Daugelis rinkos dalyvių, siekdami prisitaikyti prie naujų rinkos sąlygų, deklaravo persiorientavimą ir teigė, kad tapo labiau efektyvūs mažindami sąnaudas ir gerindami pardavimo procesų kokybę. Tačiau, kita vertus, rinkai grįžtant į augimo vėžes, griežtės rinkos aplinka ir sąlygos, todėl bus siekiama gerinti nuostolingumo rodiklius. Be to, auganti infliacija aukštyn spaus ir draudimo kainas. Tikėtina, kad, be vidinių rezervų paieškos (pavyzdžiui, rizikos prisiėmimo ar žalių reguliavimo procesų tobulinimo) ir griežtesnės sąnaudų kontrolės, dauguma bendrovių, siekdamas nustatyti riziką padengiančias draudimo produktų kainas, didins draudimo rizikos tarifus, o kartu bus jautresnės ir rizikos selekcijai. Teks prisitaikyti prie

„naujo normalaus“. Tikiu, kad rinkos lyderiais taps tie draudikai, kurie sugebės greitai reaguoti į pokyčius ir lanksčiai prisitaikyti prie naujų sąlygų, kad savo klientams sukurtų pridėtinę vertę.

Naujos kokybės siekia ir finansų sektoriaus prižiūrėtojai bei reguliuotojai. Esminiai pokyčiai finansų priežiūros srityje ES lygiu įvyko reformavus Europos finansų priežiūros sistemą. Siekiant atkurti pasitikėjimą finansų sistema, sustiprinti Europos finansų sistemos priežiūrą bei sumažinti naujų krizių tikimybę ar finansines pasekmes, jau nuo 2011 metų pradžios nauji įgaliojimai ir pareigos paskirti naujoms Europos priežiūros institucijoms, kurių veikla apima apdairią makro ir mikro lygių priežiūrą. Šių ES finansų priežiūros institucijų sėkmingai koordinuojamas požiūris ėjo koja kojon su diferencijuota atskirų šalių bei specifine atskirų finansinių paslaugų segmentų patirtimi.

Svarbios reformos laukia ir šalies finansinių paslaugų priežiūros srityje. Nuo 2012 metų pradžios, siekiant integruotos ir vientisos finansų sektoriaus priežiūros Lietuvoje, geriausia patirtis bus telkiama vienoje institucijoje - Lietuvos banke. DPK remia numatomą transformaciją ir ruošiasi sutikti su tuo susijusius iššūkius. Manau, kad naujas požiūris sudarys sąlygas efektyviai, labiau koordinuotai ir veiksmingai finansų rinkos priežiūrai ir reguliavimui Lietuvoje.

Suprantama, kad praėjusiais metais reikėjo labai daug lankstumo ir išstvermės derinant resursus atstovauti Lietuvos pozicijai tarptautinėse organizacijose, kur rengiami nauji draudimo rinkos priežiūros standartai, bei diegiant naujas informacines technologijas, užtikrinančias progresyvią draudimo sektoriaus priežiūrą, ar sprendžiant kitus svarbius uždavinius.

Ateinantys metai pareikalaus dar daugiau atsidavimo darbui, įgūdžių ir mūsų specialistų kompetencijos, kad būtų tinkamai įdiegti nauji „Mokymas II“ reikalavimai ir užtikrinta veiksminga integruota finansų sektoriaus priežiūra. Tikiu, kad sutelkus jėgas ir talentus šie iššūkiais bus įveikti.

Norėčiau padėkoti savo kolegoms už jų dėtąs dideles pastangas ir pozityvų požiūrį. Nuoširdžiai linkiu kiekvienam iš jūsų sėkmės.

Draudimo priežiūros komisijos
pirmininko pavaduotojas
Ramūnas Baravykas

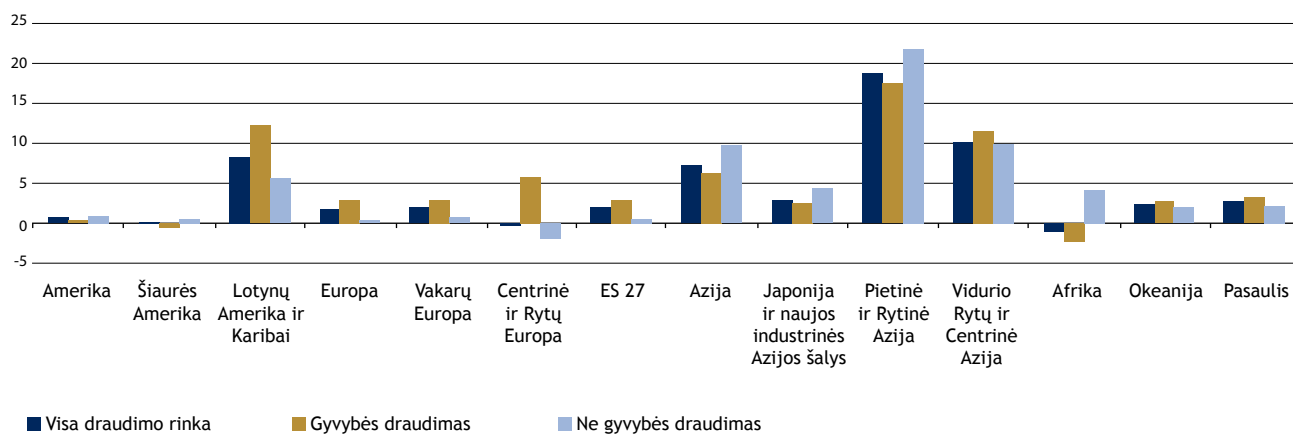
Draudimo rinka

Pasirašytos įmokos, išmokos, skvarba ir tankis

2009 metais išgyvenusi nuosmukį, 2010 metais pasaulinė draudimo rinka vėl grįžo į augimo stadiją. Per 2010 metus pasaulio draudimo rinkoje buvo pasirašyta 10,4 trln. litų draudimo įmokų, o realus augimo tempas sudarė 2,7 proc.⁵ Pasaulio ekonomikos atsigavimas buvo pagrindinė priežastis, didinusi draudimo paslaugų paklausą ir teigiamai veikusi draudimo rinkos vystymąsi.

Išsivysčiusių valstybių draudimo rinkos augo saikingiau (1,4 proc.), o besiformuojančios ekonomikos šalių - sparčiai (11 proc.). Europos Sąjungos draudimo rinkos realus augimo tempas 2010 metais sudarė 1,9 proc.

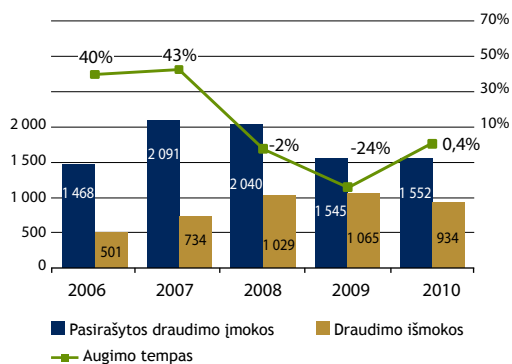
10 pav. Realus augimo tempas pasaulio draudimo rinkose 2010 metais, proc.

Šaltinis: Swiss Re

Pasaulyje gyvybės draudimo rinka 2010 metais augo labiau (3,2 proc.) nei ne gyvybės draudimo rinka (2,1 proc.). Svarbiausi gyvybės draudimo rinkos augimo veiksniai atsigauant finansų rinkoms buvo investicinis gyvybės draudimas, vienkartinės įmokos, produktai su garantijomis. Ne gyvybės draudimo šakoje labiausiai augo įvairių rūšių transporto ir turto draudimo įmokų apimtys.

11 pav. Pasirašytų draudimo įmokų ir draudimo išmokų dinamika (mln. litų) bei įmokų augimo tempas, proc.

⁵ Šaltinis: Swiss Re

Lietuvos draudimo rinkai 2010 metai buvo permainingi - rinkos svyravimai per metus kito nuo 26,1 proc. nuosmukio metų pradžioje iki 0,4 proc. augimo metams pasibaigus (realus metinis draudimo rinkos augimo tempas buvo neigiamas ir sudarė -0,7 proc.). 2010 metais, įvertinus draudimo ir perdraudimo veiklą, Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių ir ES draudimo įmonių filialų pasirašytų įmokų suma sudarė 1 552,3 mln. litų: ne gyvybės draudimo įmokų buvo pasirašyta 1 009,1 mln. litų (4,7 proc. mažiau, o realus augimo tempas buvo -5,8 proc.), gyvybės draudimo - 543,1 mln. litų įmokų (11,6 proc. daugiau, o realus augimo tempas sudarė 10,3 proc.). Neįprastai didelis įmokų apimtys šuolis pa-

skutinį metų mėnesį gyvybės draudimo šakoje nulėmė, kad įmokų pokytis, palyginti su ankstesniais metais, tapo teigiamas. Ne gyvybės draudimo rinkos vystymasis glaudžiai susijęs su šalies ūkio vystymosi tendencijomis. Kaip ir Lietuvos ekonomikoje, ne gyvybės draudimo rinkoje didžiausias nuosmukis buvo 2009 metais ir, nors 2010 metais ūkis jau augo, ne gyvybės draudimo sektoriaus rezultatai dar atsiliko - rinka sumažėjo. Gyvybės draudimo rinka, labiau reaguojanti į finansų rinkų svyravimus, po didžiausio susitraukimo 2008 metais jau atsigavo 2010 metais.

58 proc. pasaulio draudimo rinkos 2010 metais sudarė gyvybės draudimas. Vidurio ir Rytų Europoje didžiąją rinkos dalį užėmė ne gyvybės draudimas, o gyvybės draudimas 2010 metais sudarė tik 22 proc. pasirašytų įmokų. Lietuvos draudimo rinkoje, priklausiančioje šiam regionui, 2010 metais gyvybės draudimas užėmė 35,0 proc. ir, palyginti su 2009 metais, šio draudimo rinkos dalis išaugo 3,6 proc. punkto.

Per 2010 metus draudėjams išmokėta 934,4 mln. litų išmokų (įskaitant išperkamuosius sumas), tai 12,3 proc. mažiau nei prieš metus. Draudimo išmokų sumos mažėjimu įtakos turėjo ūkio sunkmečiu stipriai susitraukusi draudimo rinka, prisiimta mažesnė rizika, sumažėję transporto draudimo remonto įkainiai, taip pat 33,3 proc. mažesnės išmokos kredito draudime ir 26,6 proc. sumažėjusios išperkamosios sumos draudime išgyvenimo atveju. Gyvybės draudimo rinkoje išmokėta 204,5 mln. litų, t. y. 11,4 proc. mažiau nei 2009 metais, ne gyvybės draudimo rinkoje - 729,9 mln. litų, t. y. 12,5 proc. mažiau nei prieš metus.

2010 metais sudarytų draudimo sutarčių skaičius buvo daugiau nei 4,72 mln., t. y. 6,7 proc. daugiau nei 2009 metais. Gyvybės draudimo rinkoje buvo sudaryta 73,7 tūkst. sutarčių, tai 4,8 proc. daugiau nei 2009 metais. Ne gyvybės draudimo rinkoje per 2010 metus sudaryta 4,65 mln. sutarčių, t. y. 6,7 proc. daugiau nei prieš metus.

Draudimo rinkos išsivystymo lygį apibūdinantys rodikliai: draudimo skvarba⁶ 2010 metais sudarė 1,6 proc., draudimo tankis⁷ - 472 litus (2009 metais šie rodikliai atitinkamai buvo 1,7 proc. ir 463 litai). Palyginimui, 2010 metais ES draudimo rinkos skvarba siekė 8,4 proc., draudimo tankis - 6 581 litą. Lietuvos draudimo rinka dar stipriai atsilieka nuo ES bei nuo Centrinės ir Rytų Europos valstybių - čia draudimo skvarba 2010 metais sudarė 2,6 proc., o tankis - 655 litus⁸. Palyginti su panašaus ekonominio išsivystymo lygio šalimis (pagal BVP dalį, tenkančią vienam gyventojui), Lietuvos draudimo skvarba yra pasiekusi tik 66 proc. ne gyvybės ir 57 proc. gyvybės draudimo skvarbos vidurkio.

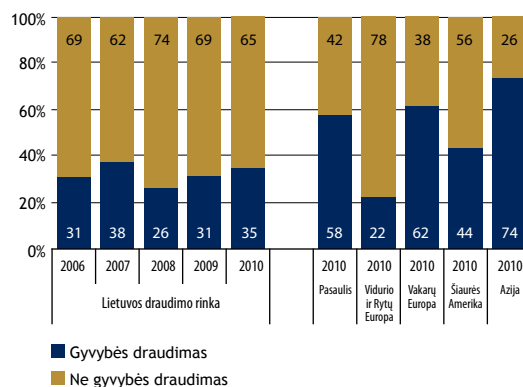
Šalies ūkiui augant, draudimo rinkoje vyraujant optimistinėms nuotakoms, 2011 metais prognozuojamas 8-10 proc. draudimo rinkos augimas. Sparčiau augti turėtų ne gyvybės draudimo rinka (10-12 proc.), gyvybės draudimo rinkos augimo tikimasi kiek nuosaikesnio (5-6 proc.), įvertinus ir tai, kad 2010 metų šuolis lems aukštesnę palyginamąją bazę. Šios prognozės atliktos įvertinus tikėtinus pagrindinių šalies vystymosi rodiklių pokyčius, todėl, keičiantis pastariesiems, atitinkamai gali keistis ir draudimo rinkos vystymosi tendencijos.

⁶ Draudimo skvarba - pasirašytų draudimo įmokų ir BVP santykis.

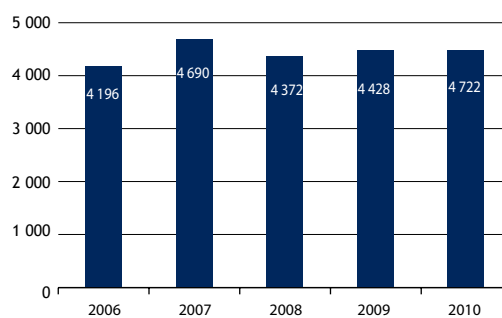
⁷ Draudimo tankis - pasirašytos draudimo įmokos, tenkančios vienam gyventojui.

⁸ Šaltinis: Swiss Re

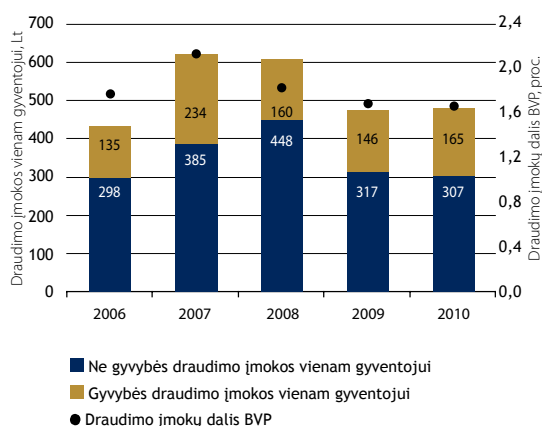
12 pav. Draudimo šakų pasiskirstymas, proc.

13 pav. Draudimo sutarčių dinamika, tūkst. vnt.

14 pav. Draudimo tankio ir skvarbos dinamika

Pokyčius draudimo rinkoje lemia draudimo rinkos dalyvių pastangos ir išorės aplinka, kurioje ši rinka veikia. 2010 metais būtent išorės aplinkos veiksniai, pasižymėję neįprasta gausa nepalankių įvykių, turėjo didelę įtaką draudikų kasdieniam darbui. Netikėta stichinių nelaimių gausa buvo papildomi išbandymai ir taip sunkiai po krizės atsigaunančiam šalies ūkiui bei gyventojams. Draudikams nekilo problemų, kompensuojant dėl nelaimių patirtus nuostolius, augo ūkio subjektų pasitikėjimas draudimu, kaip apsaugos nuo netikėtų nuostolių priemone, o tai skatino spartesnę augimą kai kuriose ne gyvybės draudimo grupėse.

Ne gyvybės draudimo rinkos augimas priklauso nuo draudimo paklausos kitose ekonomikos šakose, todėl, jei negrįš recesija, augant pagrindinėms šalies ūkio šakoms, turėtų augti ir ne gyvybės draudimo rinka, atsigaunant komercinio draudimo sektorius. Komercinio draudimo paklausa turėtų didėti tiek dėl atskirų verslo sričių plėtros, tiek dėl urbanizacijos, valstybės išlaidų infrastruktūros projektams. Transporto draudimo apimtis didės, jei augs naujų automobilių pardavimai, didesnės namų ūkių pajamos padidins turto draudimo paklausą, nes šie norės apsaugoti didėjančią gerovę. Mažėjant nedarbo lygiui, turėtų didėti sveikatos draudimo, kuriuo darbdaviai draudžia darbuotojus, apimtis. Taip pat prie ne gyvybės draudimo rinkos augimo ateityje prisidės neišvengiamas draudimo kainų didėjimas, jei išsilaikys tokios pačios nuostolingumo rodiklių vystymosi tendencijos.

Gyvybės draudimo rinkos plėtrą labiau lemia svyravimai finansų rinkose. Krizės metu investuotojams praradus pasitikėjimą finansų sektoriumi, 2010 metais menkiausi neigiamos informacijos srautai nulemdavo žaibiškus pokyčius investicinėje aplinkoje ir gyvybės draudimo produktų pirkimą. Be to, demografiniai pokyčiai dėl visuomenės senėjimo ir apsaugos nelaimės atveju poreikis per ilgą laikotarpį turėtų didinti paklausą gyvybės taupymo draudimo produktams. Tuo pačiu besivystant kapitalo rinkoms bus tobulinami taupymo produktai (pvz., investicinis gyvybės draudimas su papildomomis garantijomis), tiek tradicinio, tiek investicinio gyvybės draudimo apimtis didins auganti ekonomika ir gyventojų pajamos.

2011 metais gyvybės draudimo rinkos augimą gali paskatinti planuojami pokyčiai valstybinio socialinio draudimo ir pensijų kaupimo sistemose, valstybės gyventojams siūlomos lengvatos, siekiant paskatinti papildomai kaupti lėšas, norint turėti aprūpintą senatvę. Tik kol kas smarkiai augti gyvybės draudimo rinkai Lietuvoje prielaidų dar nėra, nes gyventojų realios pajamos mažos ir jiems labiau rūpi, kaip sukaupti lėšų kasdieniam būtinam prekių krepšeliui.

Siekdama tiksliau įvardyti veiksniai, kurie gali lemti pokyčius draudimo rinkoje, rasti bendrus su draudikais sprendimus, padėsiančius užtikrinti rinkos stabilumą bei vartotojų apsaugą, DPK jau daugelį metų atlieka draudimo įmonių ir ES draudimo įmonių filialų, vykdančių veiklą Lietuvoje, apklausą. Didžiausia 2010 metų gera naujiena draudikai įvardijo situacijos draudimo rinkoje stabilizavimąsi, o didžiausiu metų išūkiu - stichinių nelaimių padarytų nuostolių gausą.

Draudikų nuomone, pagrindiniai veiksniai, lėmę lėtesnę draudimo rinkos atsigavimą, buvo mažesnis nei tikėtasi pasaulio ekonomikos augimas, ypač antrajame metų pusmetyje, išsekus ekonomikos skatinimo priemo-

nėms, užsitęsusi krizė kai kuriuose šalies ūkio sektoriuose, nepalankūs darbo rinkos rodikliai, kurie neskatino gyventojų perkamosios galios augimo. Teigiamos įtakos turėjo draudikų pastangos siekiant išsaugoti klientus, naujų komunikacijos formų paieška, bandymai rasti kompromisą su kiekvienu klientu, ketinančiu nutraukti sutartį dėl įvairių priežasčių, o dažniausiai - iškilus sunkumams mokėti draudimo įmokas. Didžiausiomis problemomis draudikai laiko žymų vidutinės draudimo įmokos mažėjimą, lėmusį kai kurių draudimo grupių nuostolį, bei reikiamo dėmesio neskyrimą veiklos rizikos prevencijai. Konkurencija draudimo rinkoje išliko didelė, todėl, norint išsaugoti rinkos dalį, reikėjo ieškoti naujų, progresyvių sprendimų. Draudikai pasiūlė naujų produktų: studijų, fizinio asmens civilinės atsakomybės, kredito gavėjo apsaugos draudimo produktus. Taip pat buvo peržiūrimos jau parduodamų draudimo produktų sutarčių sąlygos, standartinius draudimo produktus labiau pritaikant individualių klientų poreikiams.

Dauguma gyvybės draudimo veiklą vykdančių įmonių nurodė, kad, atsigauant finansų rinkoms, buvo juntamas vienkartinis įmokų augimas, dėl to labiau nei įprastai metų pabaigoje padidėjo įmokų apimtys. Ne gyvybės draudimo įmonės, kaip didžiausią riziką, įvardijo dažnėjančias stichines nelaimes bei vangiai atsigauančią transporto rinką, „senėjančią“ automobilių parką. Taip pat pažymėjo, kad neigiamą įtaką rinkos atsigavimui turėjo turto draudimo rinkos mažėjimas dėl pokyčių kompensuojant dalį draudimo įmokos draudžiant žemės ūkio objektus. Sumažėjus pelnui, 2010 metais draudikai mažai investavo į nuosavo pardavimų tinklo plėtrą, informacinių technologijų sistemas, tačiau plėtė draudimo produktų pardavimą internetu, ieškojo naujų sutarčių platinimo kanalų.

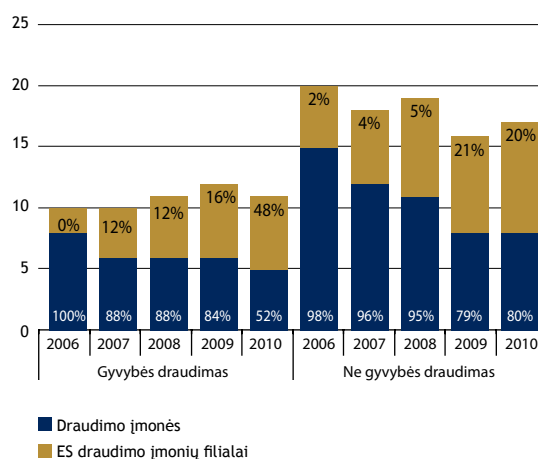
Šalies ekonomikai grįžus prie augimo tendencijų, draudimo rinkoje vyrauja optimistinės nuotaikos - augant ūkiui didės ir draudimo produktų paklausa. Dauguma draudimo įmonių ir ES draudimo įmonių filialų nurodė, kad artimiausioje ateityje jų prioritetais išlieka klientų poreikių identifikavimas ir galimybių pasiūlyti jiems patrauklius produktus ieškojimas, turimų klientų išsaugojimas, griežtesnė eilinių įmokų surinkimo kontrolė, nuolatinis situacijos rinkoje stebėjimas ir analizavimas bei reagavimas į rinkos pokyčius. Ilgalaikėje perspektyvoje pagrindiniu uždaviniu išlieka klientų pasitikėjimo draudimo apsauga didinimas.

Draudimo rinkos dalyviai

Per 2010 metus Lietuvos Respublikoje registruotų bei licencijuotų draudimo įmonių skaičius sumažėjo iki 13 įmonių: panaikintas AB „Swedbank gyvybės draudimas“ draudimo veiklos licencijos galiojimas, o nuo 2010 metų pradžios visa AB „Swedbank gyvybės draudimas“ vykdyta veikla tęsiama Swedbank Life Insurance SE vardu per šios bendrovės filialą, įregistruotą Lietuvos Respublikoje. 2010 metų pabaigoje draudimo rinkoje veikė 5 gyvybės draudimo įmonės ir 8 ne gyvybės draudimo įmonės, registruotos Lietuvos Respublikoje.

ES draudimo įmonių filialų skaičius per 2010 metus padidėjo iki 15: filialą įsteigė Lenkijos draudimo įmonė Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń S. A. Vienna Insurance Group, vykdanči ne gyvybės draudimo veiklą.

15 pav. Draudikų skaičiaus dinamika (vnt.) ir užimama rinkos dalis (proc.)

2010 metų pabaigoje Lietuvoje veikė 9 filialai, turintys teisę vykdyti ne gyvybės draudimo veiklą, bei 6 filialai, turintys teisę teikti gyvybės draudimo paslaugas. Nuo 2010 m. liepos 21 d. SE Sampo Life Insurance Baltic Lietuvos filialas perėmė bendrovės steigėjos vardą ir vadinasi Mandatum Life Insurance Baltic SE Lietuvos filialas.

Siekiant optimizuoti kapitalo valdymą, mažinti sąnaudas, daugeliu atveju Baltijos regione įsteigiama viena bendrovė, kitose šalyse veikla vykdoma per filialus, kurie perima prieš tai savarankiškai veikusių įmonių teises ir pareigas. 2011 metais ir toliau vyko įmonių reorganizavimosi procesai:

- 2011 m. sausio 3 d. įregistruota Europos bendrovė ERGO Life Insurance SE, Vokietijos draudimo grupei „ERGO“ priklausanti gyvybės draudimo įmonė. Ši įmonė perėmė visas AB „ERGO Lietuva gyvybės draudimas“ teises ir pareigas. Europos bendrovė turi įsteigusi filialus Latvijoje ir Estijoje, kurie tęsia prieš tai šiose šalyse savarankiškai veikusių „ERGO“ gyvybės draudimo įmonių veiklą. Tai pirmoji reorganizuota bendrovė, kurios centrinė būstinė įsikūrė Lietuvoje, t. y. DPK yra atsakinga už visos bendrovės veiklos priežiūrą.
- Nuo 2011 m. sausio 4 d. panaikintas UAB „BTA draudimas“ draudimo veiklos licencijos galiojimas. Įmonė reorganizuota, prijungiant ją prie Latvijoje registruotos bendrovės AAS „BTA“. Visa UAB „BTA draudimas“ vykdyta veikla tęsiama per „BTA“ akcinės draudimo bendrovės filialą Lietuvoje.

Vokietijos kredito draudimo bendrovė Euler Hermes Kreditversicherungs-Aktiengesellschaft nuo 2011 m. sausio 1 d. uždarė savo filialą ir toliau ketina tęsti veiklą Lietuvoje neįsisteigus.

2010 metais ES draudimo įmonių filialų dalis siekė beveik 30 proc. visos Lietuvos draudimo rinkos, palyginimui, prieš metus sudarė 20 proc. 2009 metų pabaigoje reorganizavimosi procesą baigė gyvybės draudimo įmonė AB „Swedbank gyvybės draudimas“, atitinkamai 2010 metais iki 48 proc. padidėjo ES draudimo įmonių filialų gyvybės draudimo rinkos dalis. ES draudimo įmonių filialai 2010 metais užėmė 21 proc. ne gyvybės draudimo rinkos, tačiau jų dalis padidės 2011 metais UAB „BTA draudimas“ tapus Latvijos Respublikoje registruotos įmonės AAS „BTA“ filialu. Apie ketinimus reorganizuoti veiklą pranešė ir UADB „Seesam Lietuva“.

2010 m. birželio 30 d. užbaigtas UADBB „Aon Lietuva“ bendrovės reorganizavimo procesas, po kurio Latvijoje ir Estijoje veikiančios UADBB „Aon Lietuva“ bendrovės prijungtos prie UADBB „Aon Lietuva“. Bendrovės pavadinimas pakeistas į UADBB „Aon Baltic“, jos centrinė būstinė įsikūrusi Vilniuje, o Latvijoje ir Estijoje įmonė paslaugas teikia per filialus. Tai yra pirmoji draudimo brokerių bendrovė, tokiu būdu veikianti trijose Baltijos šalyse.

2010 metų pabaigoje Lietuvos draudimo rinkoje veikė 101 Lietuvos Respublikoje registruota draudimo brokerių įmonė (7 daugiau nei 2009 metais), taip pat 2 ES draudimo tarpininkų filialai (1 mažiau nei 2009 metais).

2010 metų pabaigoje teisę teikti paslaugas neįsisteigus Lietuvoje turėjo 403 draudimo įmonės iš 27 EEE valstybių. ES draudimo įmonės, turinčios teisę vykdyti veiklą neįsisteigus Lietuvoje, 2009 metais pasirašė

74,4 mln. litų įmokų, t. y. 4,8 proc., palyginti su Lietuvoje įsteigtomis įmonėmis.

Teisę teikti paslaugas kitose ES valstybėse narėse neįsisteigusios turėjo 8 Lietuvos Respublikoje registruotos draudimo įmonės (5 ne gyvybės draudimo ir 3 gyvybės draudimo), tačiau šia teise pasinaudojo tik dvi ne gyvybės draudimo įmonės. Šios veiklos apimtis 2010 metais sumažėjo daugiau nei dvigubai ir sudarė 7,2 mln. litų pasirašytų įmokų. Draudimo paslaugos buvo teikiamos Lenkijoje, Prancūzijoje, Ispanijoje, Estijoje, Latvijoje, Čekijoje, Slovakijoje ir D. Britanijoje. Lietuvos Respublikoje registruotos įmonės draudimo veiklos plėtrą kitose ES valstybėse įvardija kaip vieną iš prioritetinių uždavinių, nors ši veikla ir siejama su didesnėmis investicijomis.

Plėsdami veiklą tarptautiniu mastu, draudikai gali geriau diversifikuoti draudimo ir investavimo riziką bei pasinaudoti masto ekonomijos teikiamomis galimybėmis. Tuo tarpu draudėjai laimi galėdami pasirinkti iš didesnio draudikų ir produktų skaičiaus bei didesnės konkurencijos. Kartu laimi ekonomika: draudikai ne tik teikia netikėtų nuostolių kompensavimo paslaugas, bet gali pasiūlyti ir sukauptus didesnius investicinių lėšų fondus kitiems ūkio sektoriams finansuoti.

Draudimo įmonėse ir ES draudimo įmonių filialuose dirbančiųjų skaičius 2010 metų pabaigoje sumažėjo iki 4,4 tūkst. (2009 metų pabaigoje buvo 4,7 tūkst.), iš kurių aukštąjį išsilavinimą turėjo 2,7 tūkst. 2010 metų pabaigoje draudimo rinkoje dirbo 142 finansininkai, 139 rizikos vertinimo specialistai, 46 aktuarai ir 28 vidaus auditoriai.

Lietuvos draudimo rinkoje taip pat veikia:

- Lietuvos Respublikos transporto priemonių draudikų biuras - draudimo įmonių, turinčių teisę vykdyti transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo veiklą, asociacija;
- Lietuvos draudikų asociacija - ne gyvybės draudimo įmones vienijanti ne pelno siekianti organizacija, Europos nacionalinių draudimo asociacijų federacijos (*Comité Européen des Assurances*) tikroji narė;
- Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacija - organizacija, vienijanti Lietuvoje įsteigtus gyvybės draudikus;
- Lietuvos aktuarų draugija - Europos aktuarų konsultacinės grupės (*Groupe Consultatif Actuariel Européen*) narė;
- Lietuvos draudimo brokerių įmonių asociacija - ne pelno siekianti organizacija, savanoriškos narystės pagrindu vienijanti Lietuvos draudimo brokerių įmones;
- Nacionalinė draudimo brokerių įmonių asociacija, kurios tikslas - koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti savo narių interesams;
- Draudimo brokerių rūmai - nepriklausomus draudimo tarpininkus, draudimo brokerius, vienijanti profesinė asociacija.

Draudimo įmonių finansiniai rodikliai

2010 metai pasaulyje buvo pažymėti kaip metai smarkiausių ir daugiausiai žmonių gyvybių nusinešusių bei nuostolių sukėlusių žemės drebėjimų, o taip pat daugybės ekstremalių hidrometeorologinių sąlygų. Pagrindinėse Europos draudimo rinkose ir JAV suprastėjo ne gyvybės draudimo veiklos rezultatai dėl išaugusio nuostolingumo, ypač, transporto draudimo. Dėl recesijos sumažėjo civilinės atsakomybės ir turto draudimo apimtys. Silpnas ekonomikos augimas ir didelė konkurencija, mažinanti tarifus, neleido sparčiai augti įmokų pajamoms. Taip pat dėl mažų palūkanų normų ir nestabilių finansų rinkų nebuvo didelės investicijų grąžos. Nepaisant gausybės negatyvių faktorių, draudikų pelningumo rodikliai stabilizavosi⁹.

ES draudikai išgyveno finansų krizę lengviau nei bankų sektorius, o tam įtakos turėjo specifinės draudimo verslo charakteristikos (stabilesni įsipareigojimai, kiekybiniai ir kokybiniai reikalavimai investicijoms) ir pasirinktos veiklos strategijos. Europos draudimo rinkos istorijoje 2010 metai galėtų būti įvardyti kaip stabilizacijos, brandesnio visų rinkos dalyvių požiūrio į draudimo rinkos siūlomas paslaugas ir jų teikiamas garantijas formavimosi metai. Įveikus vieną sunkiausių istorijoje ekonominių krizių, draudikams tenka rengtis naujiems iššūkiams - naujiems reikalavimams draudimo įmonių veiklai bei priežiūrai (Mokumas II).

Lietuvoje 2010 metai taip pat kaip niekada buvo gausūs nepalankių hidrometeorologinių įvykių ar didelių nelaimių dėl neatsargios žmonių veiklos (audrų, potvynių, gaisrų). Visos šios nelaimės neatnešė didelių nuostolių draudikams dėl mažo apdraustumo Lietuvoje. Kita vertus, draudikai, siekdami apsisaugoti nuo per didelių nuostolių, yra sudarę perdraudimo sutartis. Visgi nepaisant to, kad išmokų sąnaudos nepadidėjo, dėl ekonominės recesijos įmokų pajamos sumažėjo ir pelningumo rodikliai suprastėjo. Tačiau tai neturėjo neigiamos įtakos draudikų finansinei būklei. Investicinės veiklos rezultatai taip pat buvo menkesni nei prieš metus, tačiau nuostolių iš investicijų draudikai nepatyrė, o, reaguodami į finansų rinkų informaciją, sumažino investicijas į rizikingesnę turtą.

Draudimo techniniai atidėjiniai

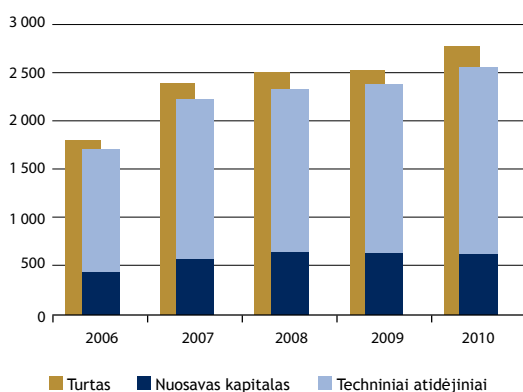
Draudimo techniniai atidėjiniai, teisės aktų nustatyta tvarka apskaičiuoti draudiko įsipareigojimai, atsirandantys iš draudimo ar perdraudimo sutarčių, draudimo veiklą vykdančioje įmonėje sudaro didžiąją dalį visų įsipareigojimų. Pagal šiuo metu ES šalyse galiojantį „Mokumas I“ režimą, kiekvienos šalies narės teisės aktuose reglamentuotas draudimo techninių atidėjinių formavimas ir panaudojimas. Lietuvos draudimo rinkoje veikiančių draudikų techninių atidėjinių skaičiavimo metodiką, atsižvelgdama į ES direktyvų reikalavimus, nustato DPK.

2010 metų pabaigoje techniniai atidėjiniai (neišskaičiuojant perdraudimų dalies) sudarė 1,9 mlrd. litų ir, palyginti su 2009 metais, išaugo 10,9 proc.¹⁰ Techniniai atidėjiniai, išskyrus investicinį gyvybės draudimo techninį atidėjinį, per metus padidėjo 2,4 proc. iki 1,2 mlrd. litų. Ne gyvybės draudimo įmonių techniniai atidėjiniai sumažėjo 1,0 proc. iki 855,0 mln.

⁹ Šaltinis: ECB, EK, EIOPA.

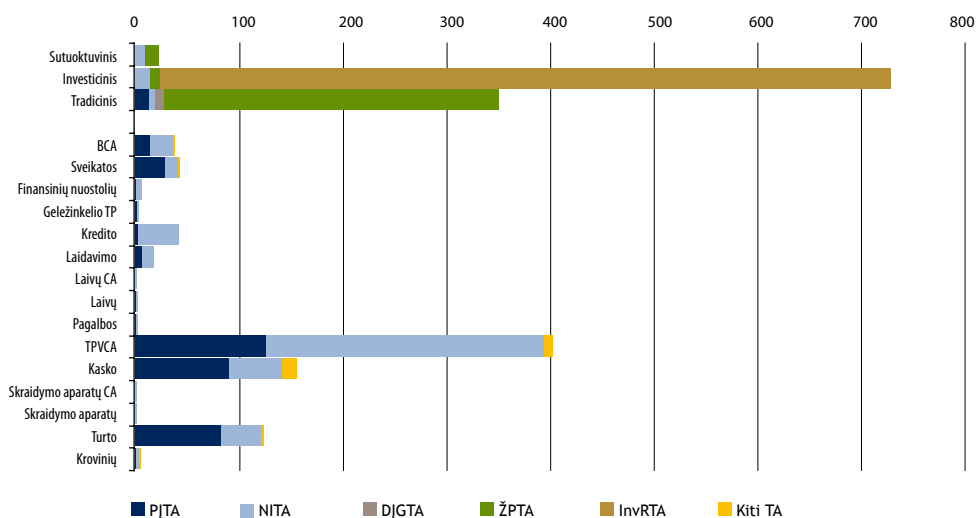
¹⁰ Čia ir toliau pateikiami tik 2010 metų pabaigoje veikusių LR registruotų draudimo įmonių duomenys.

16 pav. Draudimo įmonių turto, nuosavo kapitalo ir techninių atidėjinių dinamika, mln. litų

litų, o gyvybės draudimo įmonių suformuoti techniniai atidėjiniai siekė 379,9 mln. litų, t. y. padidėjo 10,9 proc. Ne gyvybės draudimo įmonių suformuotas numatomų išmokėjimų techninis atidėjiny, skirtas visiems išmokėjimams bei kitoms su žalų reguliavimu susijusioms išlaidoms padengti, sudarė 53,9 proc. visų ne gyvybės draudimo techninių atidėjinių, gyvybės draudimo įmonėse didžiausią svorį (86,1 proc. visų gyvybės draudimo techninių atidėjinių, išskyrus investicinį techninį atidėjinį) turėjo matematinis techninis atidėjiny, kuriame kaupiamos draudėjų lėšos pagal tradicinio gyvybės draudimo sutartis.

17 pav. Draudimo techninių atidėjinių struktūra pagal draudimo grupes 2010 m. gruodžio 31 d., mln. litų

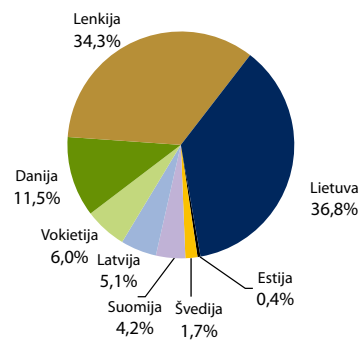
Draudėjų sukauptas lėšas pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis atspindintis techninis atidėjiny per metus išaugo 30,0 proc. iki 703,4 mln. litų. Šio techninio atidėjinio svyravimus lemia draudėjų įnašai ir investicinių vienetų verčių pokyčiai finansų rinkose.

Pagal „Mokumas I“ atsargumo principu vadovaujantis skaičiuojami techniniai atidėjiniai, įsigaliojus „Mokumas II“, bus skaičiuojami vertinant juos rinkos verte. Visų ES šalių narių draudikams bus taikomas bendras principas - techninių atidėjinių vertė privalės atitikti sumą, kurią įmonė turėtų mokėti, jei nedelsiant perduotų savo įsipareigojimus kitai įmonei ir bus apskaičiuojama kaip įsipareigojimų tiksliausio įverčio, įvertinto pagal būsimų pinigų srautų dabartinę vertę, ir rizikos priedo suma.

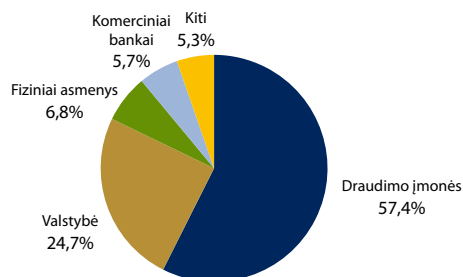
Draudimo įmonių nuosavas kapitalas

Nuosavas kapitalas draudimo įmonėse skirtas ne tik veiklos vystymui finansuoti, bet ir nenumatytiems nuostoliams padengti. Per metus nuosavas kapitalas išaugo 0,5 proc. ir 2010 m. gruodžio 31 d. sudarė 637,1 mln. litų. Gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas dėl pelningos įmonių veiklos padidėjo 11,8 proc. iki 167,1 mln. litų. Ne gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas sumažėjo 3,0 proc. iki 470,0 mln. litų. Nuosavo kapitalo sumažėjimą lėmė vienos iš įmonių 2010 metais ir per ankstesnius metus sukauptas 50 mln. litų nuostolis.

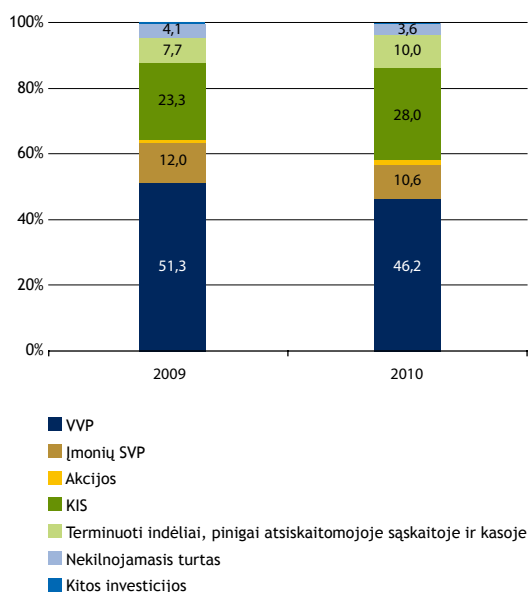
18 pav. Draudimo įmonių akcininkai pagal valstybes 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

19 pav. Draudimo įmonių akcininkai pagal veiklos tipą 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

20 pav. Draudimo įmonių investicinio portfelio struktūros dinamika (įskaitant investicijas, kai investavimo rizika tenka draudėjui), proc.

Trys ne gyvybės draudimo įmonės per 2010 metus padidino įstatinį kapitalą, iš viso daugiau nei 93 mln. litų. 2010 m. gruodžio 31 d. visų įmonių įstatinis kapitalas sudarė 351,6 mln. litų, 36,1 proc. daugiau nei prieš metus. Įstatinio kapitalo didinimas lėmė išaugusią Lietuvos bei Danijos akcininkų dalį bendroje akcininkų struktūroje.

Draudimo įmonių turtas ir investicijos

Turtas ir investicijos naudojami padengti draudimo techniniams atidėjiniams, t. y. garantuoti įsipareigojimų draudėjams vykdymą. Tinkamai apskaičiuoti draudimo techniniai atidėjiniai ir pakankamas nuosavas kapitalas užtikrina draudimo įmonės mokumą tik tuo atveju, jei jie yra padengti tinkamos kokybės turtu. Per 2010 metus draudimo įmonių turtas padidėjo 9,8 proc. iki 2,8 mlrd. litų. Gyvybės draudimo įmonių turtas per metus išaugo 20,8 proc. iki 1 277,2 mln. litų, ne gyvybės draudimo įmonių turtas padidėjo 1,9 proc. ir sudarė 1 506,4 mln. litų. Gyvybės draudimo įmonių turto augimą lėmė investicijų vertės padidėjimas, iš kurių labiausiai augo gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijų suma.

Investicijos, vienas iš draudiko mokumą užtikrinančių elementų, sudaro didžiąją dalį viso draudimo įmonių turto. Draudimo įmonių investicijos (įskaitant gyvybės draudimo investicijas, kai investavimo rizika tenka draudėjui) 2010 m. gruodžio 31 d. sudarė 86,1 proc. draudimo įmonių turto. Gyvybės draudimo įmonėse investicijų, kai investavimo rizika tenka įmonei, dalis sudarė 42,7 proc., o investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui, - 55,1 proc. viso turto. Investicijos sudarė 70,5 proc. ne gyvybės draudimo įmonių turto.

Draudimo įmonių investicijos pagal savo ekonominę kilmę skirstomos į įmonės investicijas ir pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis įmonei valdyti patikėtas draudėjų investicijas. Įmonės investicijos yra investicijos, kuriomis dengiami tradicinio draudimo techniniai atidėjiniai, ir nuosavas kapitalas bei kiti įsipareigojimai. Investicijų struktūra skiriasi priklausomai nuo to, ar tai turtas, dengiantis tradicinius techninius atidėjinius, investicinį techninį atidėjinį, ar tai - ne techninių atidėjinių lėšos.

Apskritai draudimo rinkai būdinga konservatyvi investavimo strategija, kurią lemia teisės aktų reikalavimai diversifikuoti investicinį portfelį bei apribojimai investuoti į rizikingesnį turtą. 2010 metais draudikų investicinio portfelio struktūra iš esmės nepasikeitė, o nusistovėjusios investicinio portfelio proporcijos užtikrina palankiausią toleruotinos rizikos ir pajamų santykį.

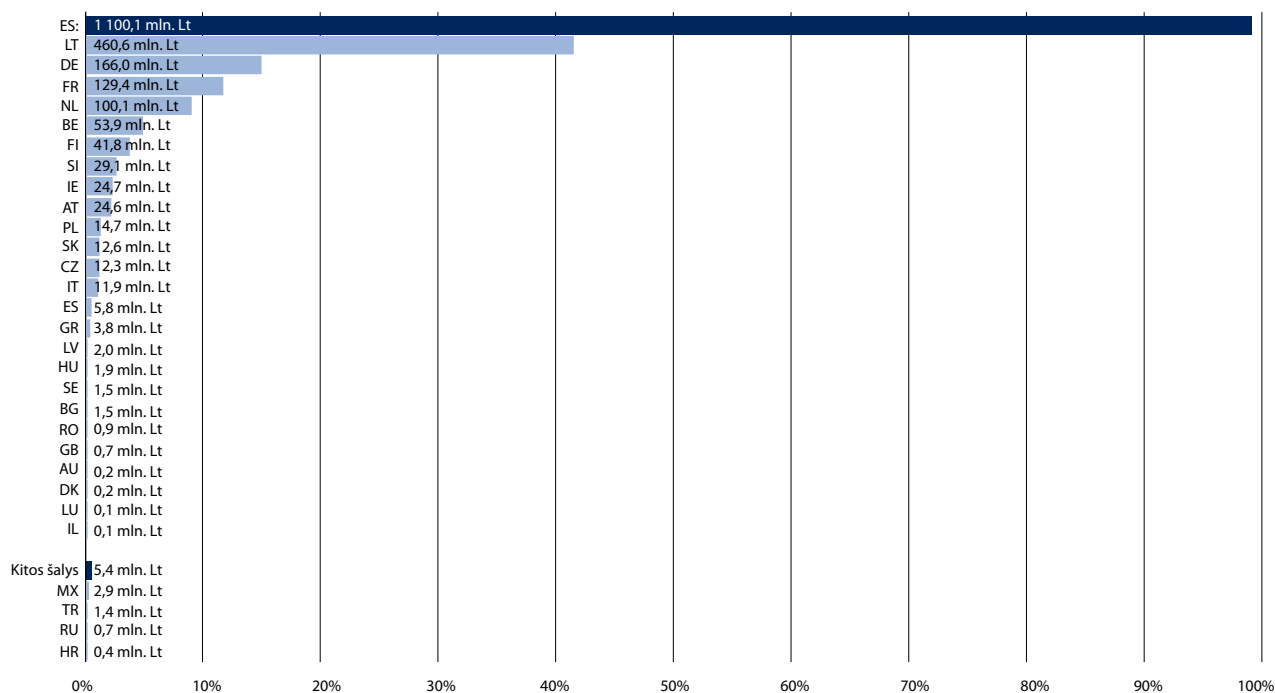
Įmonių investiciniuose portfeliuose (neįskaitant investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui) dominuoja vyriausybės vertybiniai popieriai (VVP), tačiau jų dalis per metus sumažėjo 3,8 proc. punkto (29,3 mln. litų) ir sudarė 61,1 proc. viso investicinio portfelio. Didžiąją dalį turimų VVP sudarė Lietuvos Respublikos VVP (41,7 proc.), taip pat daugiau investuota į Vokietijos (15,0 proc.), Prancūzijos (11,7 proc.) ir Nyderlandų (9,1 proc.) VVP. Draudimo portfelyje nebeliko Ukrainos ir Portugalijos VVP. Valstybių, kurių nemokumo rizika didesnė (Graikijos ir Airijos), vertybiniai popieriai sudarė 2,6 proc. visų investicijų į VVP, t. y. 28,5 mln. litų.

Per metus taip pat sumažėjo draudimo įmonių investicijų į įmonių skolos vertybinius popierius ir nekilnojamąjį turtą suma (atitinkamai 8,0 ir 2,8 mln. litų.), o padidėjo terminuotų indėlių ir pinigų, laikomų bankų sąskaitose, KIS ir akcijų dalis (atitinkamai 72,2, 18,3 ir 6,9 mln. litų).

Draudimo įmonių investicinis portfelis sudarytas iš patikimų investicijų: didžioji dalis VVP yra Lietuvos ir aukštesnio ar panašaus mokumo reitingo valstybių, 98,7 proc. įmonių skolos vertybinių popierių ir 69,5 proc. įmonių akcijų prekiaujama reguliuojamose rinkose, 91,9 proc. investicijų komerciniuose bankuose sudaro investicijos Lietuvoje esančiuose bankuose, likusi dalis - Vakarų ir Centrinės Europos bankuose.

Nors didžioji investicinio portfelio dalis sudaryta iš pastovių pajamų vertybinių popierių, draudimo įmonės žemų palūkanų normų laikotarpiu, siekdamos didesnio pelningumo, neperorientavo lėšų rizikingesnių investicijų link. 2011 metais pradėjusios didėti bazinės palūkanų normos draudikų rezultatus turėtų ilgainiui paveikti teigiamai: skolos vertybiniai popieriai paprastai laikomi iki išpirkimo, todėl ši investicijų rūšis leis daugiau uždirbti. Akcijų rinkos po krizės auga, atsigauvant ekonomikai mažesnę pavojų kelia verslo subjektų kredito rizika, nesitikima, kad mažesnis nekilnojamojo turto kainos. Tokia ekonominė aplinka palanki investicinės veiklos pelnui gauti. Didesnę riziką susijusi su VVP. Anksčiau laikyti patikimu turtu kai kurių valstybių skolos vertybiniai popieriai laikomi prastomis investicijomis ir bijomasi dėl užkrato efekto išplitimo į kitus finansų sektorius. Tačiau investicijos į minėtas valstybes sudaro labai mažą investicinio portfelio dalį, 2010 metų pabaigoje - tik 2,5 proc. visų įmonė investicijų, t. y. 42,3 mln. litų.

21 pav. Draudimo įmonių investicijų į VVP pasiskirstymas pagal valstybes

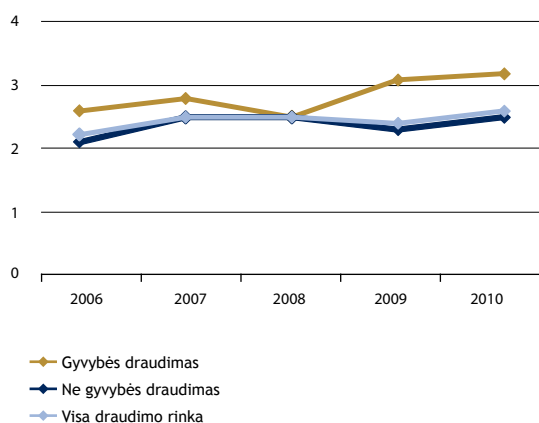

Lėšos, dengiančios tradicinių draudimo produktų (tiek ne gyvybės draudimo, tiek gyvybės draudimo, išskyrus investicinį draudimą) techninius atidėjinius, dėl jiems taikomų griežtesnių reikalavimų tradiciškai daugiausiai investuojamos į VVP (79,8 proc. investicinio portfelio). 9,8 proc. sudaro investicijos į įmonių skolos vertybinius popierius, 6,2 proc. - terminuoti indėliai bankuose ir pinigai atsiskaitomosiose sąskaitose.

Beveik 90 proc. turto, dengiančio gyvybės draudimo techninį atidėjinį, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sudaro KIS, o likusią dalį - VVP bei labai nežymi dalis įmonių skolos vertybinių popierių.

Investicijos, nedengiančios techninių atidėjinių, - tai daugiausia investicijos iš nuosavo kapitalo lėšų. Jos labiausiai diversifikuotos: 31 proc. sudaro terminuoti indėliai ir panašios priemonės, 25,8 proc. - įmonių skolos vertybiniai popieriai, 21,2 proc. - VVP, 11 proc. - nekilnojamasis turtas, 9,6 proc. - kintamų pajamų vertybiniai popieriai.

22 pav. Agreguoto draudimo įmonių mokumo koeficiento dinamika

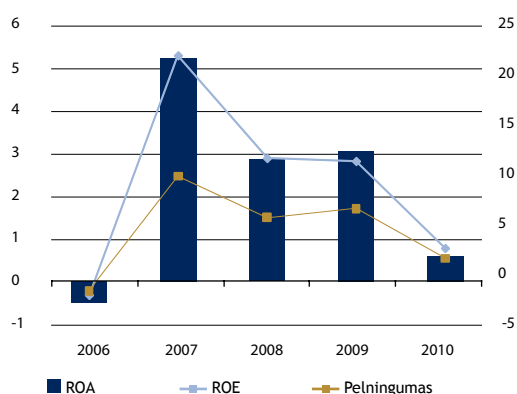

Draudimo įmonių mokumas

Siekiant užtikrinti draudimo įmonių prisiimtų įsipareigojimų vykdymą, techniniai atidėjiniai privalo būti pakankamo dydžio ir padengti turto, kuriam yra keliami pelningumo, saugumo bei likvidumo reikalavimai. 2010 metais visų Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių draudimo techniniai atidėjiniai buvo 100 proc. padengti tinkamu turto laikantis teisės aktų reikalavimų.

2010 m. gruodžio 31 d. draudimo rinkos mokumo koeficientas, parodantis, ar draudimo įmonės turi pakankamai nuosavų lėšų nenumatytiems ir skaičiuojant techninius atidėjinius neįvertintiems nuostoliams padengti, sudarė 2,6 (2009 m. gruodžio 31 d. buvo 2,4). Pagrindinė mokumo koeficiento padidėjimo priežastis - sumažėjusi ne gyvybės draudimo įmonių veiklos apimtis. Gyvybės draudime teigiamą įtaką padarė uždirbtas pelnas. Minimali leistina mokumo koeficiento riba lygi 1, todėl, mokumo koeficiento reikšmei esant daugiau nei 2, draudimo rinka vertintina kaip finansiškai stabili. 2010 m. gruodžio 31 d. visų įmonių mokumo koeficientas buvo didesnis už leistiną minimalų.

23 pav. Draudimo įmonių pelningumas, kapitalo grąža (skalė dešinėje) ir turto grąža (skalė kairėje), proc.

Draudimo įmonių pelnas

Kaip ir prognozuota, 2010 metai pelno atžvilgiu buvo prastesni nei 2009 metai. Nors neigiami rinkos rodikliai 2010 metais švelnėjo ir draudimo rinka stabilizavosi, tačiau draudikų veiklos rezultatai buvo patys prasčiausi per pastaruosius penkerius metus. 2010 metais draudimo įmonės uždirbo 14,8 mln. litų pelno, t. y. 76,3 proc. mažiau nei 2009 metais. Tokius rezultatus lėmė 3,2 karto didesnis pagrindinės - draudimo veiklos nuostolis, kuris išaugo iki 57,6 mln. litų. Investicinės veiklos pelnas, kuriuo draudikai paprastai padengia draudimo veiklos nuostolius, 2010 metais sudarė 72,0 mln. litų ir buvo 26,4 proc. mažesnis nei 2009 metais, kuomet geresnį rezultatą lėmė atsigaunančios finansų rinkos.

2010 metai prastesni buvo ne gyvybės draudikams, kurie patyrė 18 mln. litų nuostolio dėl išaugusio draudimo veiklos nuostolingumo, palyginti, 2009 metais uždirbo 30,7 mln. litų pelno. Gyvybės draudimo įmonės 2010 metais uždirbo 32,8 mln. litų pelno, 3,6 proc. daugiau nei 2009 metais.

Draudimo įmonių veiklos pelningumo rodiklis, pelno prieš apmokes-tinimą santykis su uždirbtomis įmokomis, išskaičiuavus perdraudikų dalį, 2010 metais buvo 1,6 proc. (palyginti, 2009 metais šis rodiklis sudarė 6,7 proc.). Kapitalo grąža (ROE), nusakanti kiek pelno tenka kiekvienam savininko į verslą investuotam piniginiam vienetui, sudarė 2,6 proc. (2009 metais 11,5 proc.). Draudimo įmonių turto grąža (ROA), rodiklis, parodantis sugebėjimą pelningai valdyti turtą ir nurodantis, kokia turto dalis susigražinama pelno pavidalu, 2010 metais sudarė 0,6 proc. (2009 metais 3,1 proc.).

Ekonominio nuosmukio laikotarpiu draudimo įmonės, siekdamos išlai-kyti veiklos efektyvumą, ne tik stengėsi optimizuoti veiklos sąnaudas, bet ir buvo linkusios daryti daugiau nuolaidų draudėjams. Tai buvo viena prie-žasčių, lėmusių draudimo veiklos nuostolingumą. Investicinės veiklos re-zultatas greitai laiku stipriai nepagerės dėl lėtai kylančių palūkanų normų, nepastovių akcijų rinkų. Priešingai, didėjant palūkanų normoms draudikai privalės fiksuoti apskaitinį skolos vertybinių popierių vertės sumažėjimą, nors kol investicijos neparduotos, tas nuostolis nebus realizuotas, o drau-dikai paprastai skolos vertybinius popierius linkę laikyti iki išpirkimo. Draudikai tradiciškai mažai investuoja į akcijas, potencialiai galinčias duoti didesnę grąžą, o „Mokumas II“ dėl didesnių kapitalo reikalavimų dar mažiau skatins tai daryti. Dėl šių priežasčių investicijų grąža tik iš dalies padengs draudimo veiklos nuostolį. Šalies ūkio atsigavimo laiko-tarpis bei artėjantys „Mokumas II“ reikalavimai turėtų pakeisti situaciją. Augant ekonomikai, didės draudimo paslaugų paklausa ir įmokų apimtys, taip pat draudikai bus skatinami nustatyti riziką padengiančias draudimo produktų kainas, imtis naujovių - produktų, kurie reikalingi vartotojams ir kurių riziką galima valdyti.

2010 metais gyvybės draudimo rinka pateisino optimistiškiausias rinkos augimo prognozes. Antrąjį praėjusių metų ketvirtį užfiksuotas ekonomikos atsigavimas suteikė teigiamą impulsą gyvybės draudimo rinkai, todėl ji išaugo 11,6 proc. Augimo procesas, prasidėjęs pirmąjį praėjusių metų pusmetį, išsilaikė visus metus, todėl praėjusius metus drąsiai galime vadinti ypač sėkmingais gyvybės draudimo rinkai - per metus pasirašyta daugiau nei 543 mln. litų įmokų, o užimama rinkos dalis padidėjo iki 35 proc. Tai didžiausia turima gyvybės draudimo rinkos dalis nuo prieškrizinio lygio, t. y. nuo 2007 metų. Didžiausia pagal apimtį investicinio gyvybės draudimo grupė 2010 metais išaugo 16 proc. ir lėmė visos gyvybės draudimo rinkos augimą.

Draudimo įmonių valdomų II pakopos pensijų fondų rezultatai atspindėjo ne tik gerėjančius bendrovių rezultatus, bet ir optimistinius investuotojų lūkesčius, susijusius su Lietuvos bei pasaulio ekonomikos perspektyvomis. Reikia pastebėti, kad 2010 metais pensijų fondų turtas augo ne taip įspūdingai, kaip 2009 metais, tačiau nuosaikų augimą išlaikė: konservatyvios investavimo strategijos pensijų fondų investicinio vieneto vertė padidėjo 3,08 proc., mažos akcijų dalies pensijų fondų vertė augo vidutiniškai 6,11 proc., vidutinės akcijų dalies pensijų fondų - 10,54 proc., o akcijų pensijų fondų vieneto vertė - vidutiniškai 18,95 proc.

Tikiu, kad, 2010 metais įgavusi pagreitį, 2011 metais gyvybės draudimo rinka ir toliau išlaikys augimo tendenciją, tik tempas bus kiek lėtesnis, nes 2010 metų šuolis lems aukštesnę palyginamąją bazę.

Draudimo priežiūros komisijos narė

Irmina Judickaitė

Gyvybės draudimo rinka

Dvejus metus mažėjusi, 2010 metais gyvybės draudimo rinka Lietuvoje atsigavo. Vis dar dominavo tradicinio gyvybės draudimo sutartys, suteikiančios didesnę apsaugą ir todėl labiau paklausios neramumų finansų rinkose metu, tačiau paskutiniiais mėnesiais jau daugiau buvo sudaroma investicinio gyvybės draudimo sutarčių.

Atsigauvant finansų rinkoms ir ekonomikai, gyventojai prisiminė investicinio gyvybės draudimo produktus, kaip galinčius pasiūlyti ne tik draudimo apsaugą, bet ir didesnę grąžą. Gerėjant verslo subjektų finansinei būklei, darbdaviai šį draudimo produktą vėl naudoja kaip darbuotojų motyvavimo priemonę.

Augant rinkai padidėjusi gyvybės draudimo įmokų apimtis bei vidutinis pelnas iš investicinės veiklos padėjo gyvybės draudikams išlaikyti teigiamus veiklos pelningumo rodiklius.

Svarbiausi gyvybės draudimo rinkos rodikliai

Gyvybės draudikai

Per 2010 metus Lietuvos Respublikoje registruotų gyvybės draudimo įmonių skaičius sumažėjo - panaikintas AB „Swedbank gyvybės draudimas“ draudimo veiklos licencijos galiojimas, o visa AB „Swedbank gyvybės draudimas“ vykdyta veikla tęsiama Swedbank Life Insurance SE vardu per šios bendrovės filialą, įregistruotą Lietuvos Respublikoje. 2010 metų pabaigoje draudimo rinkoje veikė 5 gyvybės draudimo įmonės, registruotos Lietuvos Respublikoje, ir 6 ES draudimo įmonių filialai, turintys teisę teikti gyvybės draudimo paslaugas.

Herfindahl-Hirschman indeksas 2010 metais padidėjo 123 taškais ir sudarė 1898. Tai rodo vidutinę koncentraciją gyvybės draudimo rinkoje.¹¹

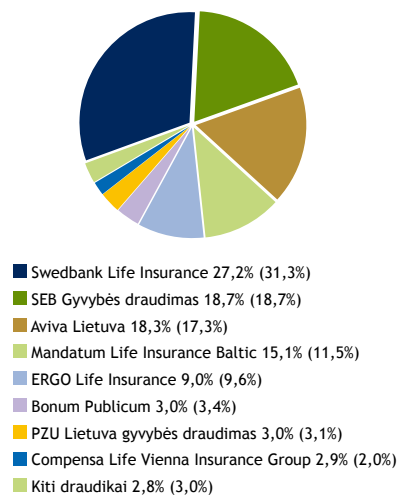
Gyvybės draudimo sutartys

2010 metais gyvybės draudimo rinkoje sudaryta 73,7 tūkst. draudimo sutarčių, t. y. 4,8 proc. daugiau nei 2009 metais. Palyginimui, 2009 metais naujai sudarytų gyvybės draudimo sutarčių skaičius buvo kritęs 22,8 proc.

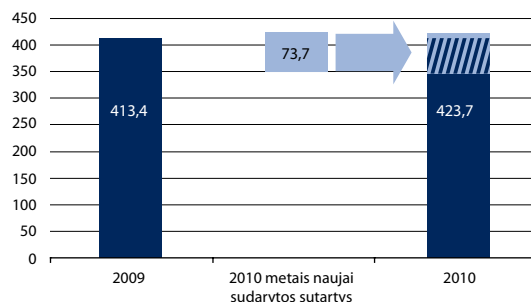
Gyvybės draudimo sutartys yra ilgalaikės ir galiojančių sutarčių skaičius 2010 metų pabaigoje siekė 423,7 tūkst., t. y. 2,5 proc. daugiau nei 2009 metų pabaigoje. Galiojančių gyvybės draudimo sutarčių skaičius padidėjo mažai, nes 63,5 tūkst. sutarčių pasibaigė arba buvo nutrauktos anksčiau laiko.

¹¹ Herfindahl-Hirschman indeksas yra vienas iš dažniausiai taikomų koncentracijos rodiklių. Indeksas apskaičiuojamas taip: $HHI = \sum_{b=1}^B x_b^2$, kur: x_b - b draudiko rinkos dalis pagal pasirašytas įmokas, B - draudikų skaičius. Laikoma, kad kuo didesnė indekso vertė, tuo didesnė koncentracija. Praktikoje indekso reikšmė tarp 1 500 ir 2 500 rodo vidutinę koncentraciją.

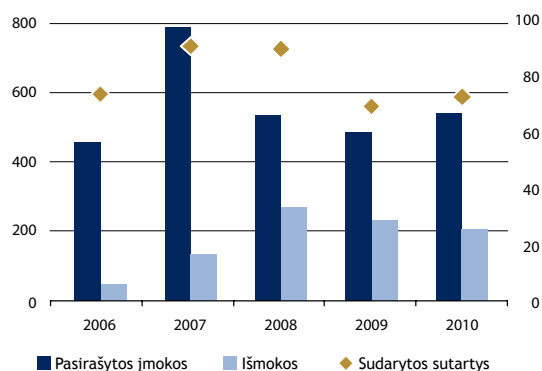
24 pav. Koncentracija gyvybės draudimo rinkoje pagal pasirašytas įmokas 2010 metais (skliausteliuose - 2009 metų duomenys), proc.

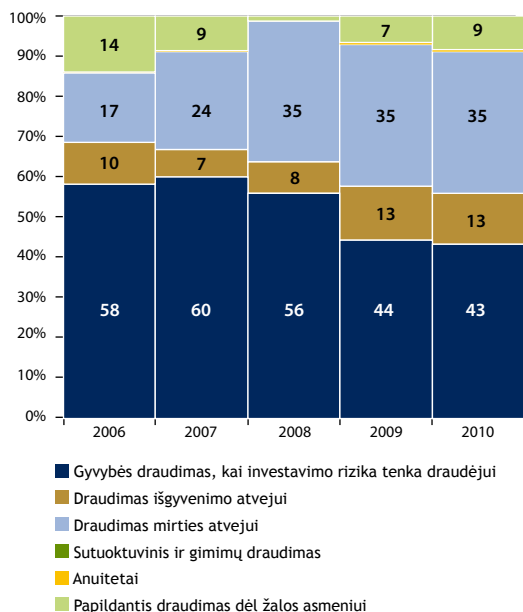
25 pav. Gyvybės draudimo sutartys, tūkst. vnt.

26 pav. Sudarytų gyvybės draudimo sutarčių (tūkst. vnt., skalė dešimėje), pasirašytų įmokų ir išmokų (mln. litų, skalė kairėje) dinamika

27 pav. Gyvybės draudimo sutarčių portfelio struktūros dinamika, proc.

Gyvybės draudimo sutarčių portfelio struktūra

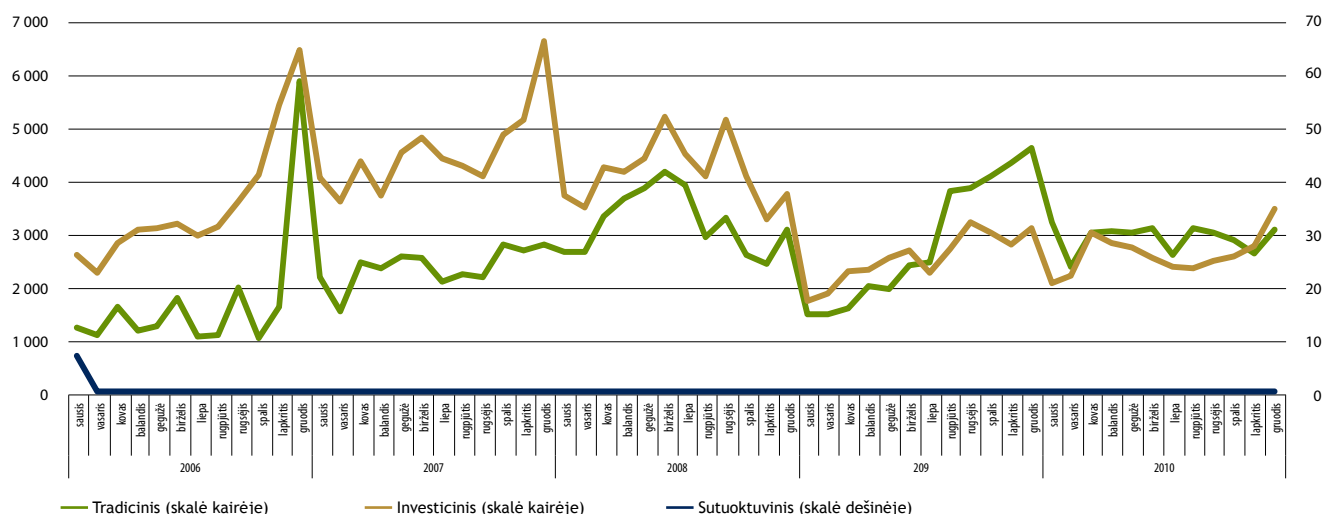
Nors didžiausią Lietuvos gyvybės draudimo rinkos dalį užimą investicinis gyvybės draudimas, 2010 metais daugiau įtakos draudimo sutarčių skaičiaus didėjimui turėjo draudimo mirties atvejui grupė. Per metus naujai sudarytų šios draudimo grupės sutarčių skaičius padidėjo 4,3 proc. iki 25,9 tūkst. sutarčių. Investicinio gyvybės draudimo sutarčių sudaryta 2,6 proc. daugiau iki 31,9 tūkst. draudimo sutarčių. Priešingai, draudimo išgyvenimo atvejui sutarčių skaičius 2010 metais sumažėjo 0,8 proc. iki 9,3 tūkst. sutarčių.

2004-2008 metais gyvybės draudimo rinkoje dominavo investicinis gyvybės draudimas. Draudėjus viliojo galimybė greta gyvybės draudimo paslaugos gauti ir didesnę pelną iš sumokėtų draudimo įmokų investavimo augant akcijų rinkoms. Skirtingai nei ikirikiziniu laikotarpiu, 2009-2010 metais buvo daugiau sudaroma draudimo mirties atvejui ir draudimo išgyvenimo atvejui sutarčių (tradicinio gyvybės draudimo sutarčių) su garantuota palūkanų norma ir garantuota draudimo išmoka, kurias draudėjai laikė saugesnėmis nei investicinio gyvybės draudimo sutartys.

Investicinio gyvybės draudimo dalis pastaruosius pora metų gyvybės draudimo sutarčių portfelyje mažėjo, tiek gyventojams grįžtant prie tradicinio gyvybės draudimo produktų, tiek draudikams pasiūlant naujų produktų, labiau atitinkančių draudėjų poreikius sunkmečiu. 2010 metais investicinio gyvybės draudimo dalis portfelyje sudarė 43,3 proc., draudimo mirties atvejui - 35,1 proc., o draudimo išgyvenimo atvejui - 12,6 proc.

Atsigaunant finansų rinkoms ir šalies ūkiui, paskutiniuosius 2010 metų mėnesiais draudėjai ėmė daugiau pirkti investicinio gyvybės draudimo produktų: daugiau investicinio gyvybės draudimo sutarčių sudarė gyventojai, komercinio sektoriaus atstovai ėmė naudoti investicinio gyvybės draudimo produktus kaip papildomą darbuotojų motyvavimo priemonę.

28 pav. Sudarytų gyvybės draudimo sutarčių skaičiaus dinamika 2006-2010 metais, vnt.

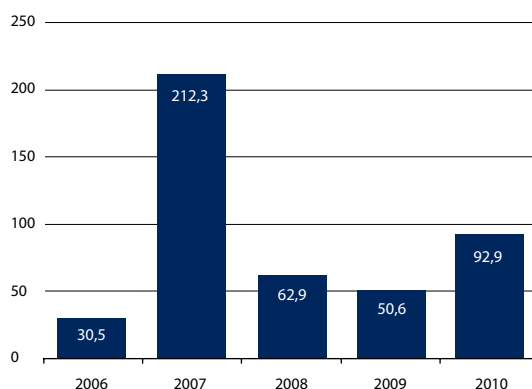
Pasirašytos gyvybės draudimo įmokos ir išmokos

2010 metais gyvybės draudimo rinkoje buvo pasirašyta 543,1 mln. litų įmokų, t. y. 11,6 proc. daugiau nei 2009 metais. Didžiausią įtaką gyvybės draudimo rinkos augimui turėjo 16,1 proc. (arba 53 mln. litų) padidėjusi investicinio gyvybės draudimo įmokų apimtis. Pagrindinis šios draudimo grupės įmokų apimtį generuojantis veiksnys yra gyventojų pagal draudimo sutartis mokamos periodinės įmokos, tačiau 2010 metų gruodžio mėnesį, siekiant pasinaudoti pajamų mokesčių lengvatomis, išaugo ne tik šių įmokų suma, bet smarkiai padidėjo ir vienkartinį įmokų, mokamų tiek gyventojų, tiek verslo subjektų, apimtis. Iš viso gyventojų sumokėtų periodinių įmokų suma per metus padidėjo 7,7 proc., o gyventojų sumokėtų vienkartinį įmokų suma - 85 proc., komercinio sektoriaus subjektų vienkartinį įmokų suma - 76 proc. Iš viso 40 mln. litų padidėjusi investicinio gyvybės draudimo vienkartinį įmokų suma buvo pagrindinis veiksnys, dėl kurio tiek investicinio gyvybės draudimo rinka, tiek visa gyvybės draudimo rinka 2010 metais išaugo. Vienkartinės įmokos, sumokėtos pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis, 2010 metais sudarė absoliučią daugumą, t. y. 95,3 proc. visų pagal gyvybės draudimo sutartis sumokėtų vienkartinį įmokų. Dėl tokio investicinio gyvybės draudimo įmokų apimtys išaugimo 2010 metų gruodį pasikeitė rinkoje dominuojanti draudimo šaka: pagal šio mėnesio įmokas gyvybės draudimo rinka užėmė 51,3 proc. visos draudimo rinkos.

Sparčiausiai - 62,4 proc. - 2010 metais augo draudimo mirties atvejui įmokų suma, tačiau absoliučia verte šis padidėjimas sudarė tik 6,2 mln. litų. Draudimo išgyvenimo atvejui įmokų suma 2010 metais dar sumažėjo - 1,6 proc.

Investicinio gyvybės draudimo dalis draudimo portfelyje 2010 metais padidėjo 2,8 proc. punkto ir siekė 70,6 proc. viso draudimo portfelio,

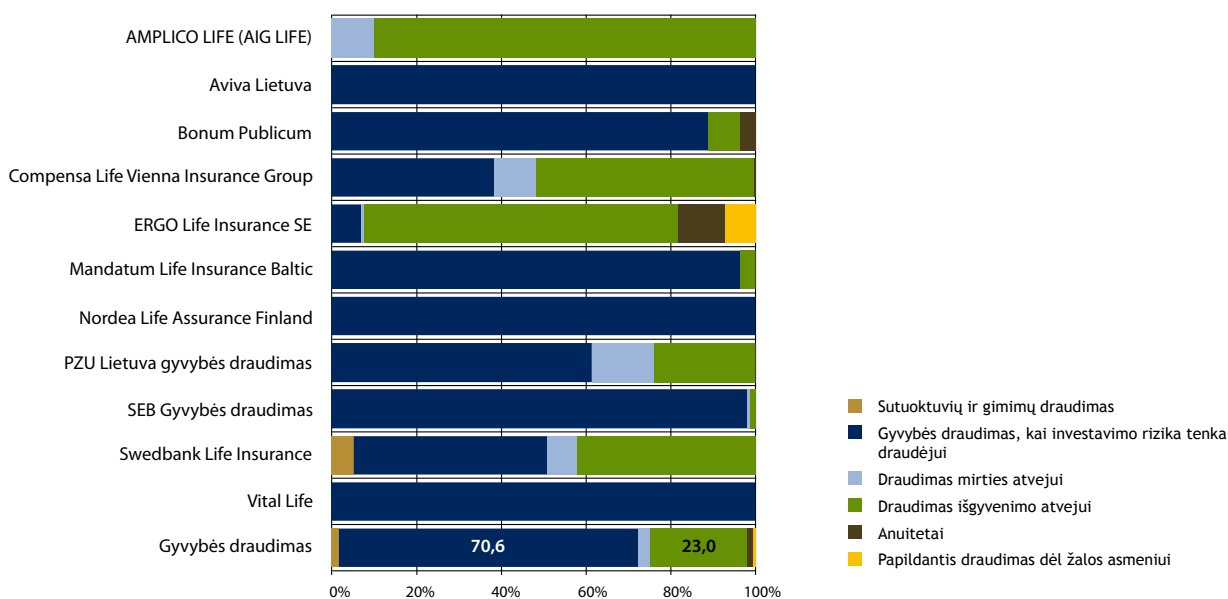
29 pav. Vienkartinį gyvybės draudimo įmokų dinamika, mln. litų

30 pav. Gyvybės draudimo išmokų struktūra, proc.

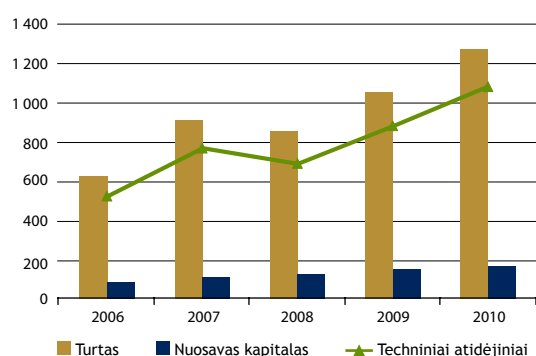
31 pav. Gyvybės draudikų portfelis pagal pasirašytas įmokas 2010 metais, proc.

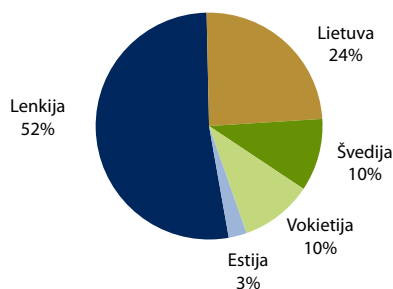
draudimo išgyvenimo atvejui sumažėjo 3,0 proc. punkto iki 23,0 proc., draudimo mirties atvejui išaugo 0,9 proc. punkto ir sudarė 3 proc.

Gyvybės draudimo išmokos, įskaitant išperkamasias sumas, 2010 metais sumažėjo 11,4 proc. ir sudarė 204,5 mln. litų. Pagrindinė priežastis - 27,2 proc. sumažėjusios draudimo išgyvenimo atvejui išperkamosios sumos, nes mažiau gyventojų nutraukė gyvybės draudimo sutartis.

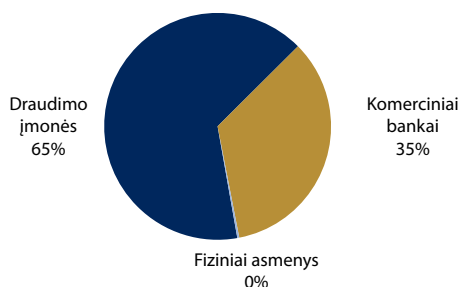
32 pav. Gyvybės draudimo įmonių turto, nuosavo kapitalo ir techninių atidėjinių dinamika, mln. litų

33 pav. Gyvybės draudimo įmonių akcininkai pagal valstybes 2010 metais, proc.

34 pav. Gyvybės draudimo įmonių akcininkai pagal veiklos tipą 2010 metais, proc.

Gyvybės draudimo įmonių finansiniai rodikliai

Gyvybės draudimo įmonių techniniai atidėjiniai

Gyvybės draudimo įmonių techniniai atidėjiniai (neišskaičiavus perdraudikų dalies) per 2010 metus padidėjo 22,6 proc. iki 1,1 mlrd. litų. Tai lėmė 30 proc. (162,4 mln. litų) išaugęs investicinio gyvybės draudimo techninis atidėjimas. Kiti - tradicinio gyvybės draudimo techniniai atidėjiniai padidėjo 10,9 proc. iki 379,9 mln. litų. Be augančios gyvybės draudimo rinkos, gyvybės draudimo įsipareigojimų didėjimui įtakos turėjo ir nuo 2,38 proc. iki 2,19 proc. sumažėjusi palūkanų norma, naudojama diskontuojant draudimo techninius atidėjimus.

Gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas

Gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas per 2010 metus padidėjo 11,8 proc. ir metų pabaigoje sudarė 167,1 mln. litų. Nė vienas iš gyvybės draudikų įstatinio kapitalo nedidino, o nuosavo kapitalo padidėjimą lėmė 2010 metais uždirbtas, bet nepaskirstytas pelnas.

Draudimo įmonių akcininkai nepasikeitė ir išliko tokie patys, kaip ir 2009 metų pabaigoje, tik AB „Swedbank gyvybės draudimas“ pavirtus ES draudimo įmonei filialu sumažėjo Lietuvoje veikiančių komercinių bankų dalis. Didžiausia dalis kapitalo priklauso Lenkijos (52,4 proc.) ir Lietuvos (24,3 proc.) akcininkams. Du trečdaliai draudimo įmonių kapitalo priklauso užsienio valstybių draudimo įmonėms, trečdalis - komerciniams bankams.

Gyvybės draudimo įmonių turtas ir investicijos

Gyvybės draudimo įmonių turtas per 2010 metus padidėjo 20,8 proc. ir metų pabaigoje siekė 1,3 mlrd. litų. Vienas iš svarbiausių tokio augimo veiksnių buvo atsižvelgiant finansų rinkoms išaugusi investicijų vertė draudimo įmonių balanso ataskaitose: tiek investicijų, kurių rizika tenka draudikui, tiek investicijų, kurių rizika tenka draudėjui.

Per 2010 metus gyvybės draudimo įmonių investicijos išaugo 21,6 proc. ir metų pabaigoje sudarė 1,2 mlrd. litų. Investicijų, kurių rizika tenka įmonei (dengiančių tradicinius gyvybės draudimo techninius atidėjimus ir nuosavą kapitalą), portfelis padidėjo 12,2 proc. iki 541,9 mln. litų, o investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui, portfelis išaugo 30 proc.

Viso draudimo įmonių investicinio portfelio struktūra iš esmės nepasikeitė. KIS dalis portfelyje padidėjo: 4,1 proc. punkto iki 51,9 proc., VVP ir įmonių skolos vertybinių popierių - sumažėjo, atitinkamai 3 ir 2 proc. punktais iki 35,3 proc. ir 7,3 proc.

Daugiausia investuota į Liuksemburge (52,4 proc.), Lietuvoje (29,8 proc.) ir Estijoje (11,8 proc.) registruotus KIS vienetus. Šie fondai tiesiogiai daugiausiai investuoja į besivystančių šalių, Centrinės ir Rytų Europos bei Šiaurės ir Vakarų Europos valstybių skirtingų ekonomikos sektorių emitentų skolas ir nuosavybės vertybinius popierius.

32,2 proc. viso investicinio portfelio sudaro investicijos Lietuvoje. Į kitas ES šalis investuota daugiausiai - 67,6 proc. Kitoms nei ES valstybėms tenka 0,2 proc. investicijų.

Vertinant pagal investicijų finansavimo šaltinius, tradicinio gyvybės draudimo techninius atidėjinius dengiančios lėšos dažniausiai investuojamos į VVP. 2010 metais VVP dalis portfelyje sumažėjo 10,7 proc. punkto iki 80,5 proc., o 11,3 proc. iki 18 proc. padidėjo investicijų į įmonių SVP dalis.

Investicinio gyvybės draudimo įmokos tradiciškai investuojamos beveik vien į KIS. 2010 metais KIS dalis investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui, portfelyje išaugo 0,2 proc. punkto iki 89,3 proc.

Kitos nei techninių atidėjinių lėšos daugiausiai investuojamos į terminuotus indėlius bankuose, VVP, įmonių SVP. Per metus terminuotų indėlių bankuose dalis išaugo 10,7 proc. punkto iki 35,4 proc., o sumažėjo VVP dalis (4,5 proc. punkto iki 38,9 proc.).

2010 metais gyvybės draudimo įmonių investicijų grąža, išskyrus investicijas, kai investavimo rizika tenka draudėjui, sumažėjo nuo 5,6 proc. iki 4,4 proc. o gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijų grąža nuo 25,5 proc. iki 13,7 proc.

Gyvybės draudimo įmonių mokumas

2010 metais visų gyvybės draudimo įmonių techniniai atidėjiniai buvo 100 proc. padengti turtu. Bendras visų gyvybės draudimo įmonių mokumo koeficientas, palyginti su 2009 metų duomenimis, padidėjo nuo 3,1 iki 3,2, o tai lėmė draudimo įmonių uždirbtas ir įmonėje paliktas pelnas.

Gyvybės draudimo įmonių persidraudimas

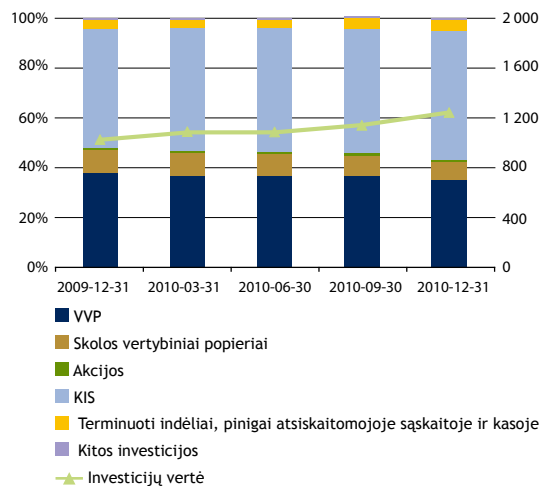
Gyvybės draudimo veikla beveik neperdraudžiama. 2010 metais persidraudimo įmokos sudarė 4,7 mln. litų, t. y. 8,8 proc. daugiau nei 2009 metais. Persidraudimo rodiklis¹² nepakito ir išliko 1,7 proc.

Draudimo mirties atvejui grupėje persidraudimo rodiklis sudarė 9,8 proc., draudimo išgyvenimo atvejui - 1,7 proc., investicinio gyvybės draudimo - 1,6 proc., anuitetų - 0,2 proc.

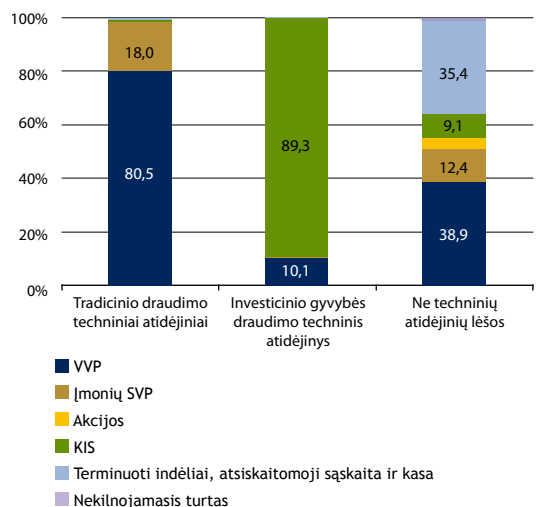
Daugiausia rizikos gyvybės draudimo įmonės 2010 metais perdraudė Šveicarijoje (59 proc.) ir Vokietijoje (27,5).

¹² Persidraudimo rodiklis - persidraudimo įmokų ir visų pasirašytų įmokų santykis.

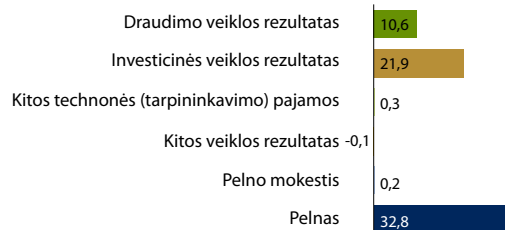
35 pav. Gyvybės draudimo įmonių investicinio portfelio struktūros (proc., skalė kairėje) ir nominalios vertės (mln. litų, skalė dešinėje) dinamika (įskaitant investicijas, kai investavimo rizika tenka draudėjui)

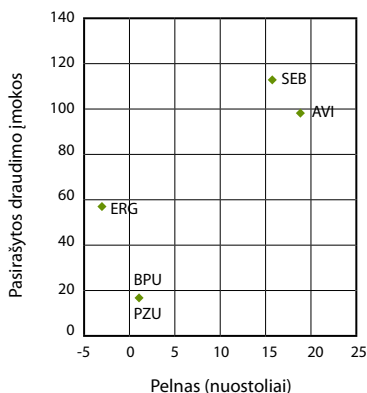
36 pav. Gyvybės draudimo įmonių investicinis portfelis pagal finansavimo šaltinius 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

37 pav. Gyvybės draudimo įmonių pelno sudėtis 2010 metais, mln. litų

38 pav. Gyvybės draudimo įmonių pelnas (nuostoliai) 2010 metais, mln. litų

AVI: Aviva Lietuva
 BPU: Bonum Publicum
 ERG: ERGO Lietuva gyvybės draudimas
 PZU: PZU Lietuva gyvybės draudimas
 SEB: SEB gyvybės draudimas

Gyvybės draudimo įmonių pelningumas

2010 metais gyvybės draudimo įmonės uždirbo 32,8 mln. litų pelno, t. y. 3,6 proc. daugiau nei 2009 metais. Keturios gyvybės draudimo įmonės dirbo pelningai, o viena patyrė nuostolius. Pagrindinės - gyvybės draudimo veiklos pelnas šiek tiek sumažėjo, tačiau papildomai vykdoma sveikatos draudimo veikla jau nebuvo nuostolinga. Teigiamos įtakos turėjo padidėjusi pasirašytų įmokų apimtis ir sumažėjusios išperkamosios sumos. Didžioji pelno dalis gauta iš investicinės veiklos - uždirbta 21,9 mln. litų, t. y. 13,1 proc. mažiau nei 2009 metais.

Pelningumo rodiklis per metus sumažėjo nuo 11,8 proc. iki 11,0 proc. Gyvybės draudimo įmonių kapitalo grąža 2010 metais siekė 20,7 proc., turto grąža sudarė 2,9 proc.

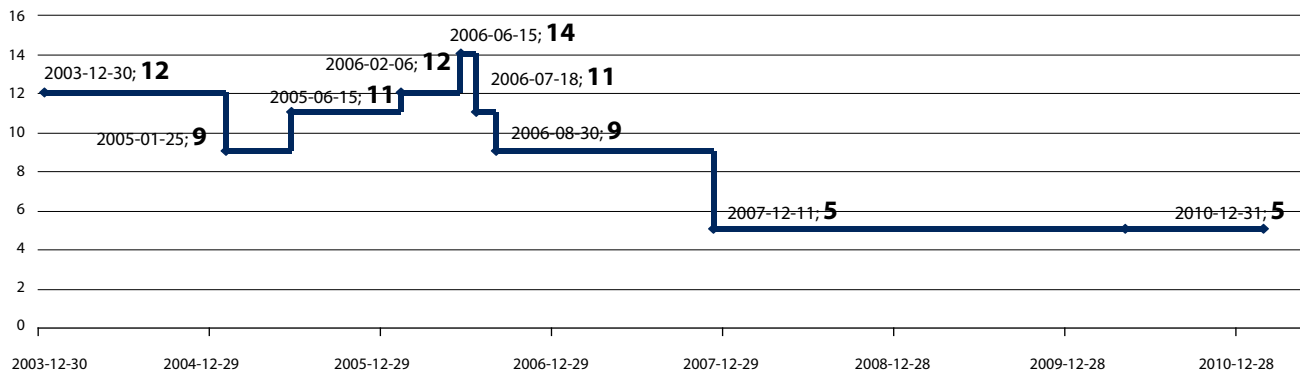
Pensijų kaupimas

Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatymas suteikia teisę vykdyti valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo (toliau - pensijų kaupimas) veiklą ne tik pensijų fondų valdymo įmonėms, bet ir gyvybės draudimo įmonėms. 2003 metų pabaigoje pensijų kaupimo veiklą vykdė 5 gyvybės draudimo įmonės, 2004 metais gyvybės draudimo rinkai priskiriamų pensijų kaupimo bendrovių skaičius padidėjo iki 7, o nuo 2007 metų pabaigos II pakopos pensijų fondų rinkoje liko 2 gyvybės draudimo įmonės: UAGDPB „Aviva Lietuva“ ir AB „ERGO Lietuva gyvybės draudimas“, valdančios 5 pensijų fondus (PF).

2010 metų gruodžio mėnesį Lietuvoje veikė 29 valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo (II pakopos) pensijų fondai. Visus PF valdė 9 bendrovės, iš kurių 7 valdymo įmonės valdė 24 PF, o 2 gyvybės draudimo įmonės, valdė 5 PF.

II pakopos pensijų kaupimo rinkoje veikė 10 konservatyvaus investavimo (vyriausybių obligacijų) PF, 4 - mažos akcijų dalies (iki 30 proc.) PF, 11 - vidutinės akcijų dalies (30-70 proc.) ir 4 - akcijų (70-100 proc.) PF.

39 pav. Gyvybės draudimo įmonių valdomų pensijų fondų skaičiaus dinamika 2004-2010 metais

II pakopos PF grynųjų aktyvų vertė (GAV) 2010 metais didėjo 593,8 mln. litų ir metų gale pasiekė 3 853,4 mln. litų (iš jų 614,9 mln. litų (arba 16,0 proc.) gyvybės draudimo įmonių valdomuose PF). Pensijų kaupime dalyvavo 1 034,4 tūkst. dalyvių (iš jų - 193,0 tūkst. gyvybės draudimo įmonių valdomuose pensijų fonduose), t. y. 3,7 proc. (arba 997,5 tūkst.) daugiau nei 2009 metų pabaigoje. Gyvybės draudimo įmonės per 2010 metus sudarė 9,2 tūkst. pensijų kaupimo sutarčių.

Daugiausiai (97,7 tūkst.) dalyvių iš gyvybės draudimo įmonių valdomų PF buvo pasirinkę mažos akcijų dalies (iki 30 proc. akcijų) PF, 62,9 tūkst. dalyvių - vidutinės akcijų dalies (30-70 proc. akcijų) PF, o 32,6 tūkst. dalyvių pasirinko konservatyvaus investavimo (investuojančių tik į VVP) PF.

Per 2010 metus Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba į gyvybės draudimo įmonių valdomų PF sąskaitas pervedė 48,7 mln. litų.

1 lentelė. Gyvybės draudimo įmonių valdomi pensijų fondai 2010 metais

Pensijų kaupimo bendrovė	Pensijų fondas	Dalyvių skaičius 2010 m. pradžioje	Dalyvių skaičius 2010 m. pabaigoje	Dalyvių skaičiaus pokytis	Turtas, tūkst. litų	VSDF valdybos pervestos lėšos, tūkst. litų
Aviva Lietuva	Europensija	24.579	24.337	-242	99.080,5	93.287,1
	Europensija plus	96.760	97.693	933	334.886,1	307.198,1
	Europensija ekstra	32.379	35.782	3.403	64.894,9	41.829,5
AB ERGO Lietuva gyvybės draudimas	ERGO Konservatyvusis	8.181	8.307	126	35.332,7	37.615,7
	ERGO Balans	23.687	27.069	3.382	80.695,0	68.979,0
Iš viso		185.586	193.188	7.602	614.889,2	548.909,4

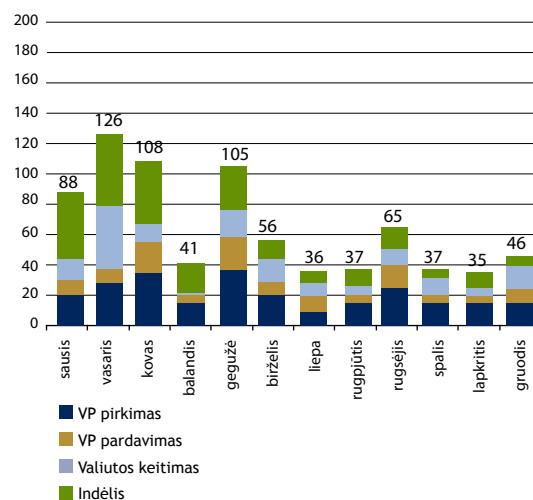
2010 metų pabaigoje gyvybės draudimo įmonių valdomų PF investicijos siekė 615,7 mln. litų (15,9 proc. visų pensijų kaupimo bendrovių valdomo pensijų turto). Gyvybės draudimo įmonių konservatyvaus investavimo pensijų fonduose buvo sukaupta 122,7 mln. litų, mažos akcijų dalies pensijų fonduose - 290,8 mln. litų, vidutinės akcijų dalies fonduose - 107,1 mln. litų.

Pensijų fondų keitimas

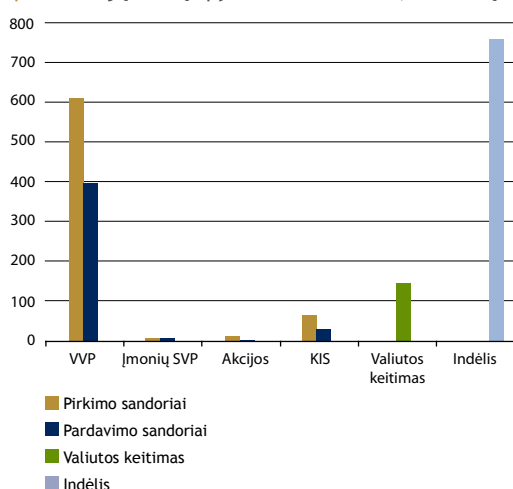
2010 metais teise keisti pensijų fondų valdytoją pasinaudojo nedaug asmenų - iš viso pensijų kaupimo bendroves pakeitė 39,4 tūkst. dalyvių, t. y. 3,8 proc. visų II pakopos pensijų fondų dalyvių.

Per 2010 metus iš gyvybės draudimo įmonių valdomų PF išėjo ir pasirinko kitą pensijų kaupimo bendrovę (PKB) 7 198 dalyviai, tačiau 8 703 dalyviai atėjo iš kitų bendrovių ir pasirinko gyvybės draudimo įmonių valdomus PF. Taip pat per 2010 metus 503 dalyviai, kaupiantys pensijas gyvybės draudimo įmonių valdomuose PF, pasinaudojo teise keisti fondą toje pačioje PKB.

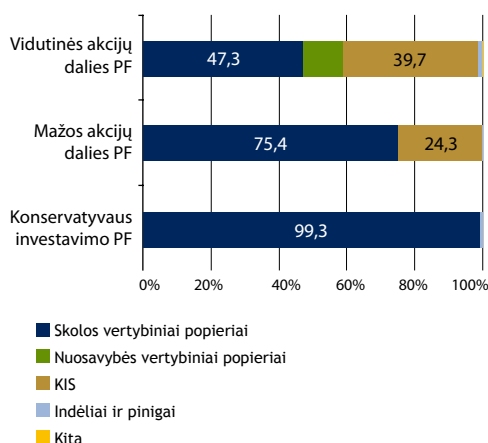
40 pav. Pensijų fondų turtu sudaryti sandoriai 2010 metais, vnt.

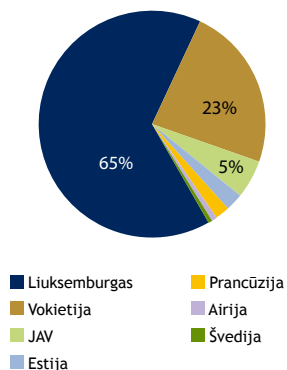
41 pav. Pensijų fondų apyvarta 2010 metais, mln. litų

42 pav. Pensijų fondų investicijų portfelio struktūra 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

43 pav. Kolektyvinio investavimo subjektų registracijos šalys 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

Antros pakopos pensijų fondų dalyviai, keisdami fondus, dažniau rinkosi mažos akcijų dalies pensijų fondus.

Dėl dalyvių migracijos tarp fondų buvo perkeliamos ir dalyvių sukauptos lėšos. Šios transakcijos gyvybės draudimo įmonių atžvilgiu buvo teigiamos (5,9 mln. litų): iš kitų pensijų kaupimo bendrovių valdomų PF į gyvybės draudimo įmonių valdomų PF sąskaitas pervestų lėšų suma siekė 35,2 mln. litų, o atvirkštinis pinigų srautas sudarė 29,3 mln. litų.

Pensijų fondų investicinė veikla

Gyvybės draudimo įmonės, valdančios PF, per 2010 metus sudarė 780 sandorių: konservatyvaus investavimo PF sudarė 162 sandorius, mažos akcijų dalies - 297, vidutinės akcijų dalies - 321. Palyginti, 2009 metais buvo sudaryti 1 267 sandoriai.

Iš viso per 2010 metus sudarytų sandorių vertė siekė 2 033,9 mln. litų: pirkimo sandorių suma siekė 693,8 mln. litų, sudaryti 253 sandoriai, pardavimo sandorių skaičius 2010 metais siekė 127, jų vertė sudarė 435,4 mln. litų.

Didžiausią 2010 metų apyvartos dalį sudarė prekyba VVP: pirkimo sandorių suma siekė 609,5 mln. litų, o pardavimo sandorių vertė - 397,3 mln. litų. Įmonių SVP nupirkta už 5,5 mln. litų, parduota už 5,9 mln. litų. Akcijų įsigyta už 11,2 mln. litų, o parduota už 2,3 mln. litų. Per 2010 metus stipriai sumažėjo sandorių dėl KIS pirkimo ir pardavimo suma. Per metus KIS vienetų nupirkta už 62,1 mln. litų, o parduota už 29,9 mln. litų (2009 m. - atitinkamai 126,1 mln. litų ir 86,5 mln. litų).

2010 metų gruodžio 31 d. konservatyvaus investavimo PF buvo sukaupta 21,9 proc., o kituose PF - 78,1 proc. visų gyvybės draudimo įmonių valdomų PF turto.

Konservatyviuose PF sukaupta 134,6 mln. litų, ir šios lėšos investuotos į įvairių šalių obligacijas. Daugiausiai, t. y. 43,6 proc., konservatyvaus investavimo PF valdomų lėšų yra investuota į Lietuvos VVP, taip pat didelė dalis investuojama į Vokietijos (19,1 proc.) VVP.

Mažos akcijų dalies PF sukauptos dalyvių lėšos siekė 335,3 mln. litų. Investicijų portfelio struktūroje 75,4 proc. (252,9 mln. litų) sudarė lėšos, investuotos į SVP, bei 24,3 proc. (81,5 mln. litų) į KIS vienetus.

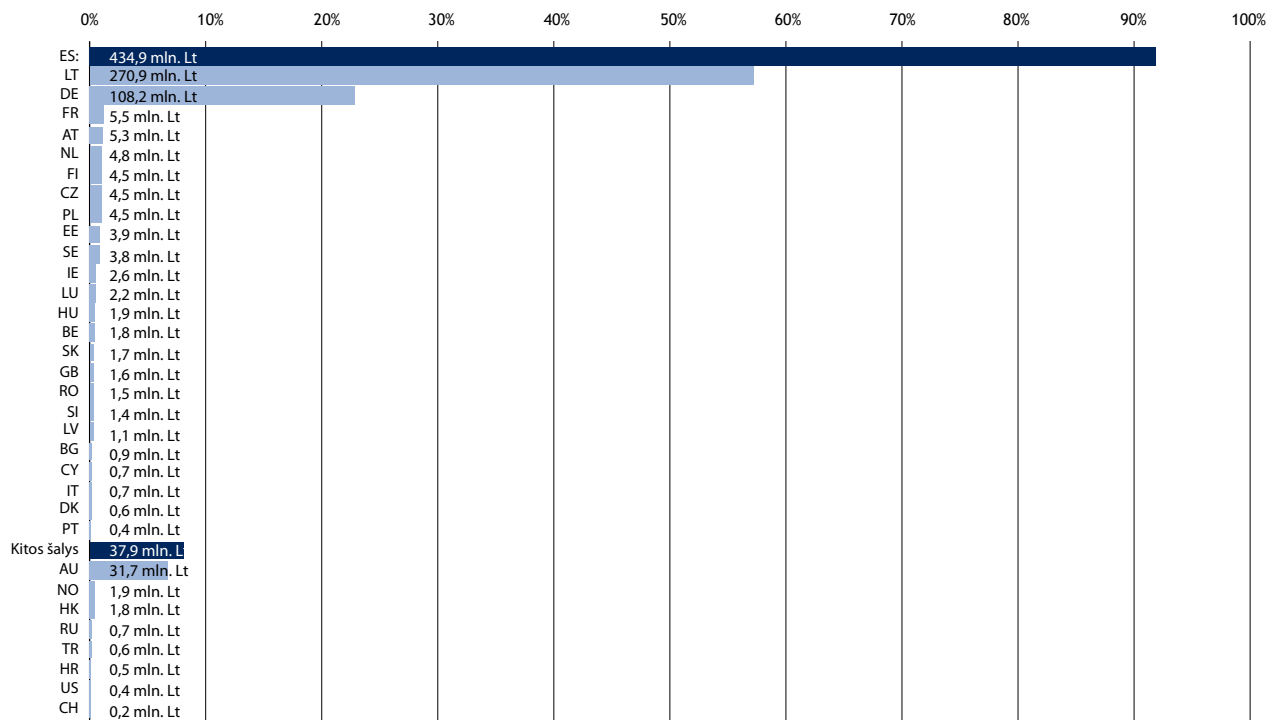
Vidutinės akcijų dalies fonduose sukauptos lėšos siekė 14,6 mln. litų. Daugiausia (47,4 proc.) šių lėšų buvo investuota į SVP, 39,7 proc. lėšų investuota į KIS, 11,7 proc. - tiesiogiai į įmonių akcijas, taip pat 0,8 proc. sudarė lėšos terminuotuose indėliuose.

Gyvybės draudimo įmonių valdomų PF investicijų į KIS vienetus vertė gruodžio mėnesio pabaigoje siekė 139,4 mln. litų ir sudarė 29,0 proc. visų ne konservatyvaus investavimo PF investicijų portfelio. Investicijų į KIS struktūra pagal jų registravimo šalis 2010 metų pabaigoje buvo tokia: 65,3 proc. buvo investuota į Liuksemburge registruotus KIS, 23,3 proc. - Vokietijos ir 11,3 proc. - kitose šalyse registruotus KIS.

2010 metų pabaigoje 92,0 proc. PF turto buvo investuota ES bei Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių reguliuojamose rinkose. Didžioji dalis tiesioginių PF investicijų teko Lietuvai (57,32

proc. arba 270,9 mln. litų) ir Vokietijai (22,9 proc. arba 108,2 mln. litų). Investicijos į didesnės nemokumo rizikos valstybes sudarė 0,62 proc. visų VVP, t. y. 2,9 mln. litų.

44 pav. Pensijų fondų tiesioginių investicijų pasiskirstymas pagal valstybes

Pensijų fondų apskaitos vienetų verčių pokyčiai

2010 metais visų pensijų fondų apskaitos vienetų vertės pokyčiai buvo teigiami. Iš konservatyvaus investavimo pensijų fondų labiausiai kilo UAGDPB „Aviva Lietuva“ valdomo pensijų fondo Europensija AVV - 7,15 proc. per metus. Labiausiai iš visų pensijų fondų išaugo AB „ERGO Lietuva gyvybės draudimas“ valdomo pensijų fondo ERGO Balans AVV - 13,28 proc.

2 lentelė. Gyvybės draudimo įmonių valdomų pensijų fondų apskaitos vienetų vertės 2010 m. gruodžio 31 d.

Gyvybės draudimo įmonė	Pensijų fondas	AVV	AVV pokytis		
			per 2010 metus	per 2009 metus	nuo veiklos pradžios
Aviva Lietuva	Europensija	1,3397	▲ 7,15%	▲ 11,82%	▲ 33,97%
	Europensija plus	1,4156	▲ 8,15%	▲ 13,22%	▲ 41,56%
	Europensija extra	1,1092	▲ 9,42%	▲ 18,42%	▲ 10,92%
ERGO Lietuva gyvybės draudimas	ERGO konservatyvus	1,2029	▲ 2,66%	▲ 6,33%	▲ 20,29%
	ERGO balans	1,4322	▲ 13,28%	▲ 22,70%	▲ 43,22%

Šalies draudimo rinka, įveikdama pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės pasekmes, stabilizavosi. Tai lėmė ne tik ūkio raidos lūžis į gerąją pusę, bet ir rinkos dalyvių pastangos efektyviau tvarkyti paslaugų portfelį.

Reorganizuojant draudimo įmones, į draudimo rinką atėjus naujiems draudikams, didėja ES šalių draudimo įmonių įtaka. Jų dalis rinkoje jau siekia trečdalį (prieš metus 20 proc.).

Apdairiai tvarkantis, tai galimybė pasinaudoti jų patirtimi, plėtojant konkurenciją padidinti draudimo apimtis, pagerinti paslaugų struktūrą ir jų kokybę.

Sėkmė ateityje - tai ne tik griežtesni reikalavimai įmonės kapitalui, nauji rizikos valdymo principai, jų efektyvumas (Mokumas II). Tai žmogiškųjų išteklių kompetencija ir organizacija. Būtina siekti, kad rinkos valdymo principai nepaskęstų naujose tvarkose, instrukcijose, nuorodose, stabdydami draudimo rinkos plėtrą, jos patikimumą ir vartotojų lūkesčius.

Komisijos naris

Laurynas Mindaugas Stankevičius

Ne gyvybės draudimo rinka

Ne gyvybės draudimo rinkai 2010 metai nebuvo palankūs. Dėl vangaus šalies ekonomikos sričių, su kuriomis susijusi ne gyvybės draudimo rinka, atsigavimo pritrūko stipresnio postūmio, kuris paskatintų ūkio subjektus ieškoti apsaugos įsigyjant ne gyvybės draudimo produktus. Užsitiesęs „vegetacijos“ periodas transporto ir statybų sektoriuose, nepakankamai efektyvus ekonomikai skatinti skirtų priemonių įgyvendinimas apribojo ne gyvybės draudimo produktų paklausą. Nepalankūs darbo rinkos rodikliai nulėmė, kad kitas šios rinkos paslaugas perkantis segmentas - gyventojai taip pat nebuvo aktyvūs.

Recesija sumažino komercinio draudimo paklausą ir padidino draudikų konkurenciją dėl draudėjų. Pagrindiniu ne gyvybės draudimo rinkos sektoriumi nuosmukio metu buvo tapęs nekomercinio draudimo sektorius. Siekdami išlaikyti užimamą rinkos dalį, draudikai leidosi į kompromisus su draudėjais siūlydami lankstesnes sutarčių sąlygas, mažindami produktų kainas, kurios kai kuriose draudimo grupėse nekompensavo draudikų patiriamų sąnaudų ir nepadengė prisiimamos rizikos.

Nepalankios gamtos sąlygos didelės įtakos draudikų veiklos rezultatams neturėjo, tačiau ekonomikos nuosmukio metu sumažėjusi veiklos apimtis bei draudimo produktų kainos padidino nuostolingumą. Prisidėję nuosmukio labiausiai paveiktos kredito draudimo grupės išmokos lėmė nuostolius, kurių nepadengė menkesni nei ankstesniais metais investicinės veiklos rezultatai.

Svarbiausi ne gyvybės draudimo rinkos rodikliai

Ne gyvybės draudikai

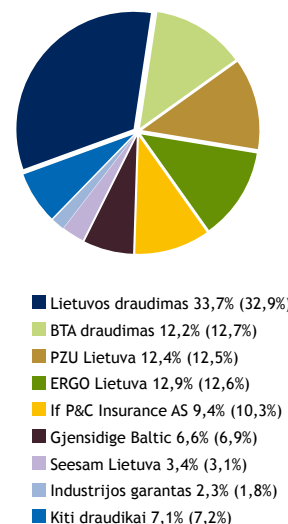
2010 metais Lietuvos Respublikoje veikiančių ne gyvybės draudimo įmonių skaičius nepakito ir išliko 8, tačiau metų gale reorganizavimo procesą baigė UAB „BTA draudimas“ ir nuo 2011 m. sausio 4 d. veiklą tęsia kaip Latvijoje registruotos bendrovės AAS „BTA“ filialas Lietuvoje. ES draudimo įmonių filialų, turinčių teisę vykdyti ne gyvybės draudimo veiklą, skaičius per metus išaugo iki 9, 2010 metais Lietuvos draudimo rinkoje įsteigus Lenkijos draudimo įmonės Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń S. A. Vienna Insurance Group filialą. Tačiau dėl didelių kredito draudimo veiklos nuostolių jau nuo 2011 m. sausio 1 d. Vokietijos kredito draudimo bendrovė Euler Hermes Kreditversicherungs-Aktiengesellschaft uždarė savo filialą.

Herfindahl-Hirschman indeksas 2010 metais padidėjo 27 taškais ir sudarė 1760. Tai rodo vidutinę koncentraciją ne gyvybės draudimo rinkoje.

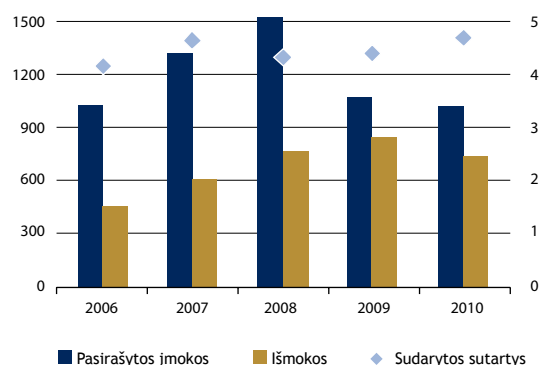
Ne gyvybės draudimo portfelis

Per 2010 metus, įvertinus ir perdraudimo veiklą, Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių ir ES draudimo įmonių filialų pasirašytų ne gyvybės draudimo įmokų suma, palyginti su 2009 metais, sumažėjo 4,7 proc. iki 1 009,1 mln. litų.

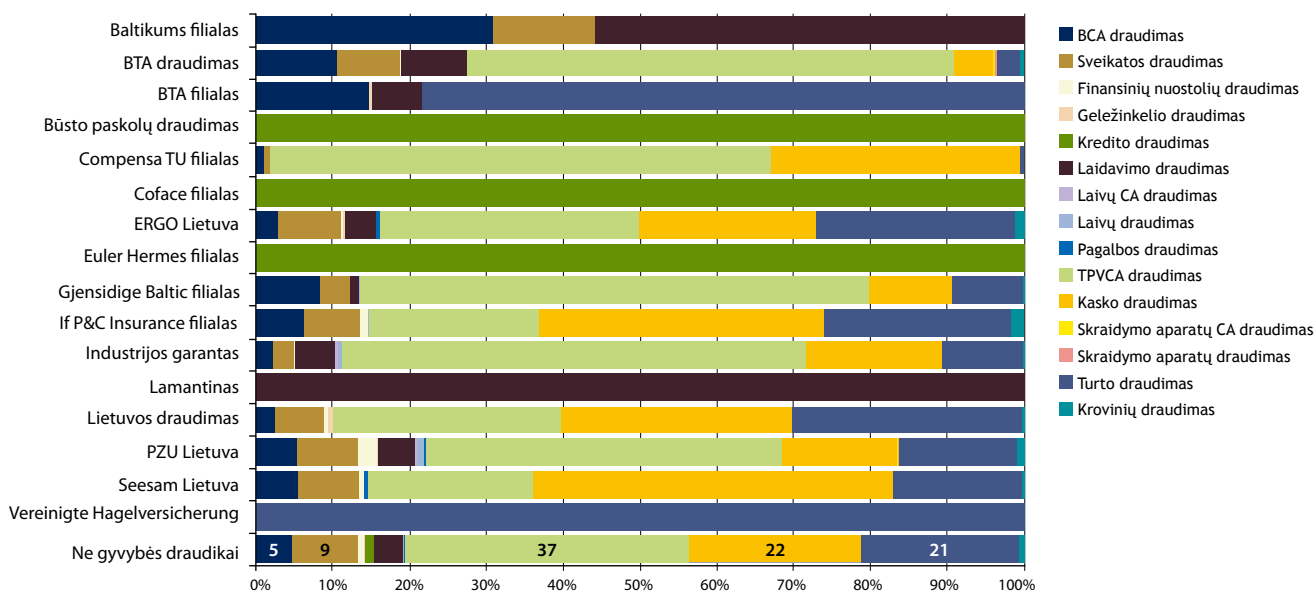
45 pav. Koncentracija ne gyvybės draudimo rinkoje pagal pasirašytas įmokas 2010 metais (skliausteliuose - 2009 metų duomenys), proc.

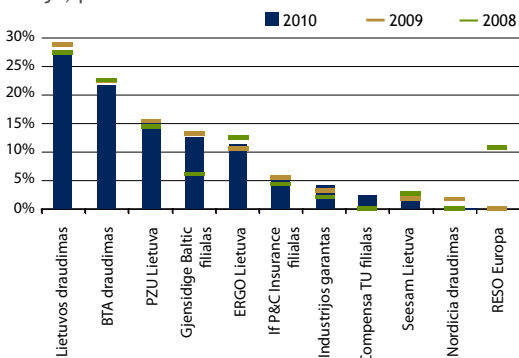
46 pav. Sudarytų ne gyvybės draudimo sutarčių (mln. vnt. skalė dešinėje), pasirašytų įmokų ir išmokų (mln. litų, skalė kairėje) dinamika

47 pav. Ne gyvybės draudimo portfelis pagal pasirašytas įmokas 2010 metais, proc.

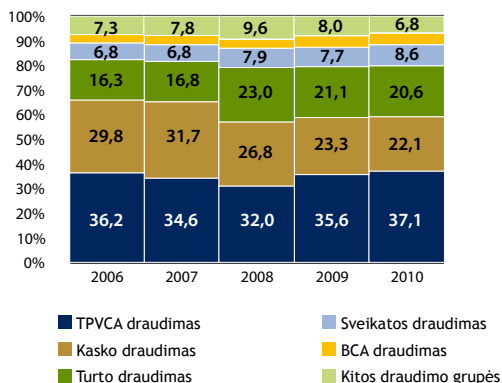
48 pav. Koncentracija TPVCA privalomojo draudimo rinkoje, proc.

Svarbiausios ne gyvybės draudimo rinkos draudimo grupės - TPVCA draudimo - įmokų apimtis per metus sumažėjo 0,6 proc. iki 374,7 mln. litų ir sudarė 37,1 proc. ne gyvybės draudimo rinkos. Absoliučią daugumą šioje draudimo grupėje sudaro TPVCA privalomasis draudimas. Šio draudimo paslaugas 2010 metais teikė 9 draudikai. Nuo 2011 m. balandžio 1 d. iš TPVCA privalomojo draudimo rinkos pasitraukė UADB „Industrijos garantas“.

Antros pagal dydį kasko draudimo grupės pasirašytų įmokų suma 2010 metais sumažėjo 9,3 proc. iki 223,3 mln. litų. Šios draudimo grupės įmokų suma jau dvejus metus iš eilės sparčiai mažėjo tiek dėl naujų automobilių pardavimo apimtys, tiek dėl vidutinės draudimo įmokos mažėjimo, ypač komerciniame sektoriuje.

49 pav. Ne gyvybės draudimo pasirašytų įmokų struktūra, proc.

Turto draudimo grupei 2010 metais buvo skirta neįprastai daug dėmesio - metai buvo išskirtiniai pagal stichinių nelaimių gausą ir jų padarytus nuostolius. Ir nors tai skatino ieškoti apsaugos draudžiantis, turto draudimo grupė per metus susitraukė 6,9 proc. iki 207,8 mln. litų. Tokio mažėjimo priežastys buvo panašios, kaip ir kasko draudimo grupėje: 2009-2010 metais vidutinės draudimo įmokos buvo dvigubai mažesnės nei 2007-2008 metais.

Kredito draudimo grupė galėtų būti įvardyta „krisės auka“. 2009 metais kritusi 28,7 proc., per 2010 metus šios draudimo grupės apimtis dar sumažėjo 56,5 proc. iki 11,0 mln. litų. Ekonominio sunkmečio metu pablogėjo daugelio ūkio subjektų finansinė padėtis, išaugę nedarbo rodikliai ir sumažėjusios pajamos, taip pat augančios palūkanų normos neigiamai paveikė gyventojų, paėmusių būsto paskolas, mokumą. Dėl didžiulių išmokų vienas iš draudikų praktiškai pasitraukė iš kredito draudimo rinkos.

Likusieji riziką ėmė vertinti daug griežčiau. Kita vertus, būsto kreditavimo apimtis taip pat nepadidėjo, todėl tiek prekinio, tiek būsto kredito draudimo apimtis neturėjo priežasčių augti.

2010 metais iš didesnių ne gyvybės draudimo rinkos grupių augo tik laidavimo draudimas - 12,6 proc. iki 37,7 mln. litų ir sveikatos draudimas - 6,6 proc. iki 86,6 mln. litų.

2010 metais ne gyvybės draudimo rinkoje buvo sudaryta 4,65 mln. sutarčių. Lyginant su praėjusiais metais, sutarčių skaičius išaugo 6,7 proc. Didžiausias skaičius sutarčių buvo sudarytas TPVCA draudimo grupėje - daugiau nei pusė visų rinkoje sudarytų sutarčių, 3,9 proc. daugiau nei 2009 metais. Didesnėse ne gyvybės draudimo grupėse labiausiai sudarytų sutarčių skaičius augo laidavimo draudimo grupėje -12,3 proc. per metus, iš mažesnių - stiprus augimas buvo fiksuojamas finansinių nuostolių draudimo (77,7 proc.), vežamų krovinių draudimo (29,8 proc.) ir bendrosios civilinės atsakomybės draudimo (21,1 proc.) grupėse.

Ne gyvybės draudimo išmokos

2010 metais ne gyvybės draudimo rinkoje buvo išmokėta 729,9 mln. litų išmokų, t. y. 12,5 proc. mažiau nei 2009 metais. Dvejus metus besitraukianti draudimo rinka lėmė mažesnę draudikų prisiimamos rizikos apimtį, tai buvo viena iš priežasčių, dėl kurių sumažėjo išmokų suma.

Daugiausia 2010 metais buvo išmokėta pagal TPVCA draudimo sutartis - 232,6 mln. litų, t. y. 31,9 proc. visų ne gyvybės draudimo rinkos išmokų apimties, tačiau 9,2 proc. mažiau nei 2009 metais.

Kasko draudimo grupės išmokos sudarė 29,1 proc. visų išmokų ir per metus sumažėjo 5,9 proc. Be to, kasko draudimo išmokos 2010 metais sudarė 95,0 proc. tais pačiais metais pasirašytų kasko draudimo įmokų.

Turto draudimo grupės išmokų suma 2010 metais sumažėjo 1,0 proc. ir sudarė 16,6 proc. visų ne gyvybės draudimo išmokų.

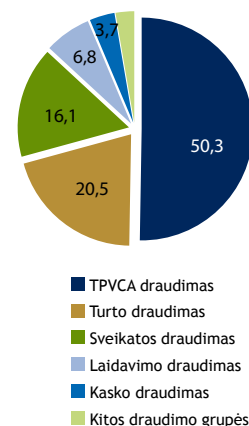
Tačiau didžiausią įtaką išmokų sumažėjimui turėjo kredito draudimo išmokų sumažėjimas 33,3 proc. Antrus metus iš eilės ši draudimo grupė pagal draudimo išmokas ne gyvybės draudimo rinkoje užima ketvirtą vietą ir sudaro 14,1 proc. visų ne gyvybės draudimo išmokų.

Ne gyvybės draudimo įmonių finansiniai rodikliai

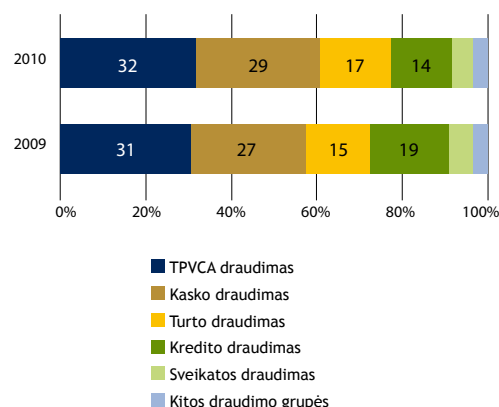
Ne gyvybės draudimo įmonių techniniai atidėjiniai

Ne gyvybės draudimo įmonių prisiimtų įsipareigojimų draudėjams dydį atspindintys techniniai atidėjiniai 2010 metų pabaigoje buvo 1,0 proc. mažesni nei 2009 metais ir sudarė 855,0 mln. litų. Buvo suformuotas 5,2 proc. mažesnis perkeltų įmokų techninis atidėjimas, kurio pokyčius labiausiai lemia pasirašytų įmokų svyravimai, tuo tarpu numatomų išmokėjimų techninis atidėjimas, skirtas visiems galimiems išmokėjimams, įskaitant žaloms sureguliuoti reikalingas sumas, padengti, išaugo 2,9 proc.

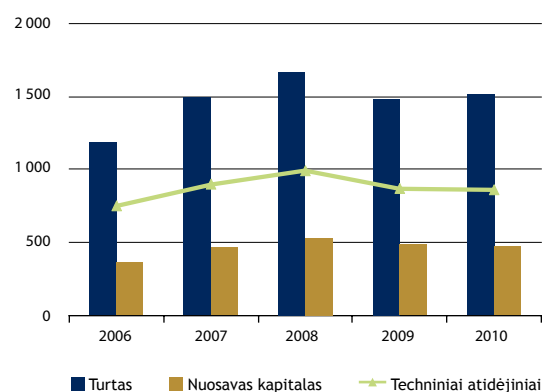
50 pav. Ne gyvybės draudimo sutarčių portfelis 2010 metais, proc.

51 pav. Ne gyvybės draudimo išmokų struktūra, proc.

52 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių turto, nuosavo kapitalo ir techninių atidėjinių dinamika, mln. litų

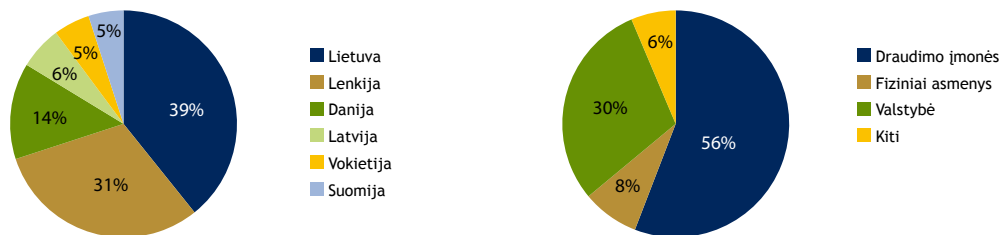
Ne gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas

2010 m. gruodžio 31 d. ne gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas sudarė 470 mln. litų. Nors trys ne gyvybės draudimo įmonės per 2010 metus padidino įstatinį kapitalą, iš viso daugiau nei 93,3 mln. litų, bendras ne gyvybės draudikų patirtas 18 mln. litų nuostolis lėmė, kad bendras ne gyvybės draudimo įmonių nuosavas kapitalas sumažėjo 3,0 proc., palyginti su 2009 metais.

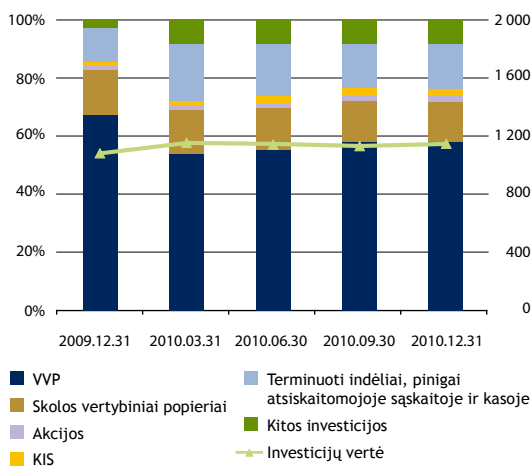
Lietuviško kapitalo dalis padidėjo nuo 29,6 iki 39,2 proc. viso kapitalo. Užsienio šalių akcininkai valdė 60,8 proc. viso įstatinio kapitalo, didžiausią dalį - 30,7 proc. sudarė lenkiškos kilmės kapitalas.

Vertinant pagal veiklos tipą, didžiausią kapitalo dalį valdo užsienio valstybių draudimo įmonės - 55,9 proc. akcinio kapitalo, tačiau jų dalis struktūroje sumažėjo 3,3 proc. punkto. Tuo tarpu valstybinio kapitalo dalis išaugo 16,6 proc. punkto iki 29,7 proc.

53 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių akcininkai pagal valstybes ir veiklos tipą 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

54 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių investicinio portfelio struktūros (proc., skalė kairėje) ir nominalios vertės (mln. litų, skalė dešinėje) dinamika

Ne gyvybės draudimo įmonių turtas ir investicijos

Per 2010 metus ne gyvybės draudimo įmonių turtas padidėjo 1,9 proc. iki 1 506,4 mln. litų. Investicijų portfelis per 2010 metus sumažėjo 0,4 proc. ir sudarė 1 150,1 mln. litų. VVP metų pabaigoje siekė 57,9 proc. viso ne gyvybės draudimo įmonių valdomo investicijų portfelio, jų dalis per metus sumažėjo 8,3 proc., įmonių SVP sudarė 13,7 proc., investicijos į terminuotus indėlius per metus išaugo 14,8 proc. iki 7,8 proc. viso portfelio, nekilnojamas turtas sudarė 7,4 proc. portfelio. 2010 metais ne gyvybės draudimo įmonės rinkosi ir su didesne rizika siejamas investicijų rūšis - investicijos į akcijas išaugo 42,8 proc., tačiau įmonių investicinio portfelio struktūroje jos užima tik 1,9 proc.

Lėšos, dengiančios draudimo techninius atidėjinius, investuojamos laikantis teisės aktuose nustatytų apribojimų. 2010 metų pabaigoje 72,0 proc. tokių investicijų sudarė VVP. Prieš metus į VVP buvo investuota 70,9 proc. lėšų, dengiančių draudimo techninius atidėjinius.

Investicijų grąža per metus sumažėjo nuo 6,1 proc. iki 4,4 proc.

Ne gyvybės draudimo įmonių mokumas

Visų ne gyvybės draudikų techniniai atidėjiniai 2010 metų pabaigoje buvo 100 proc. padengti turtu, laikantis teisės aktų reikalavimų.

Ne gyvybės draudimo įmonių mokumo koeficientas, parodantis, ar draudimo įmonės turi pakankamai nuosavo kapitalo prisiimtai rizikai padengti, per 2010 metus išaugo iki 2,5, 2009 metais jis sudarė 2,3. Mokumo rodiklis padidėjo sumažėjus prisiimamai rizikai - draudimo veiklos apimčiai.

Ne gyvybės draudimo įmonių nuostolingumo ir sąnaudų rodikliai

Nuostolingumo ir sąnaudų rodikliai labai priklauso nuo draudimo rinkos vystymosi ciklo. Draudimo rinkos augimo laikotarpiu rodikliai gerėja, recesijos metu, sumažėjus pasirašytų įmokų apimčiai, sąnaudos taip greitai nesumažėja ir nuostolingumo rodikliai išauga. Per 2010 metus net 15,0 proc. sumažėjusios pagrindinės įmonių pajamos - uždirbtos įmokos nulėmė išaugusius nuostolingumo ir veiklos sąnaudų rodiklius: nuostolingumo rodiklis išaugo 3,8 proc. punkto iki 66,4 proc., veiklos sąnaudų rodiklis padidėjo 1,9 proc. punkto iki 39,7 proc. Sudėtinis sąnaudų rodiklis¹⁹, išskaičiavus perdraudikų dalį, per metus išaugo 4,8 proc. punkto ir siekė 108,6 proc.

TPVCA privalomojo draudimo nuostolingumo ir sąnaudų rodikliai kito skirtingai: nuostolingumo rodiklis, išskaičiavus perdraudikų dalį, sumažėjo nuo 71,5 iki 68,3 proc.; veiklos sąnaudų rodiklis padidėjo nuo 34,2 iki 34,4 proc.; atitinkamai sudėtinis sąnaudų rodiklis 2010 metais siekė 106,1 proc. Palyginti su 2009 metais, TPVCA privalomojo draudimo rezultatas pagerėjo - sudėtinis sąnaudų rodiklis 2009 metais siekė 114,2 proc.

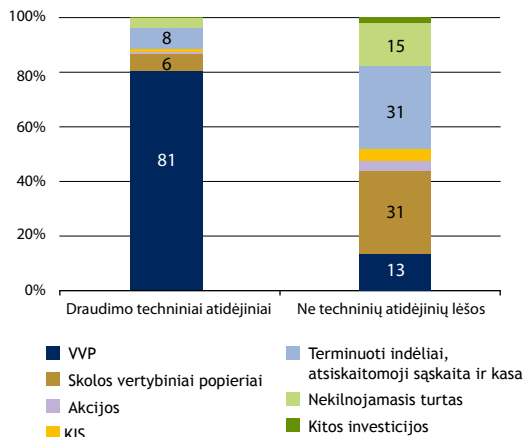
Ne gyvybės draudimo įmonių persidraudimas

2010 metais persidraudimo įmokos išaugo 1,7 proc., o persidraudimo rodiklis sudarė 6,7 proc. (2008 metais šis rodiklis sudarė 13,3 proc.). Labiausiai perdraudžiamos santykinai mažų draudimo grupių, tokių kaip laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) civilinės atsakomybės draudimo, laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) draudimo, vežamų krovinių ir skraidymo aparatų draudimo rizikos, atitinkamai 37,9 proc., 33,4 proc., 33,1 proc. ir 32,4 proc. tų draudimo grupių įmokų atiduodama perdraudikams. Iš didesnę rinkos dalį užimančių draudimo grupių labiausiai perdrausta buvo laidavimo draudimo grupės prisiimta rizika - šioje grupėje perdraudimo įmokos sudarė 30,7 proc. pasirašytų įmokų apimties. Ne visos ne gyvybės draudimo įmonės perdraudžia savo rizikas: 2010 metais perdraudikų dalis pasirašytose įmokose svyravo nuo 0 iki 15 proc.

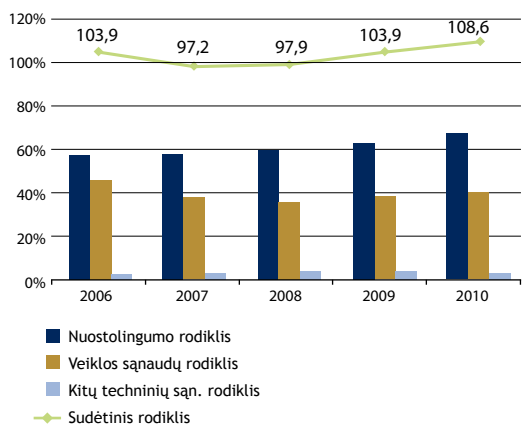
Daugiausia rizikų 2010 metais buvo perdrausta Vokietijoje (30 proc.) Latvijoje (13 proc.), Jungtinėje Karalystėje (11 proc.) bei Šveicarijoje (10 proc.).

¹⁹ Sudėtinis sąnaudų rodiklis susideda iš nuostolingumo (draudimo išmokų), veiklos sąnaudų ir mokesčio Transporto priemonių draudikų biurui rodiklių. Jei šis rodiklis viršija 100 proc., tai reiškia, kad draudimo įmonė patiria nuostolį iš draudimo veiklos (išmokų, veiklos bei mokesčio Transporto priemonių draudikų biurui sąnaudos viršija uždirbtas įmokas).

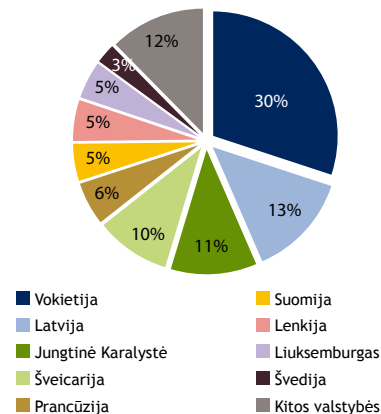
55 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių investicinis portfelis pagal finansavimo šaltinius 2010 m. gruodžio 31 d., proc.

56 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių nuostolingumo ir sąnaudų rodikliai, išskaičiavus perdraudikų dalį, proc.

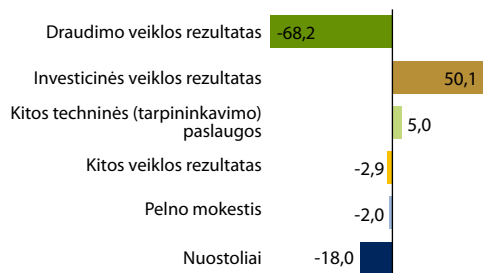

57 pav. Valstybės, kuriose perdrausta rizika 2010 metais, proc.

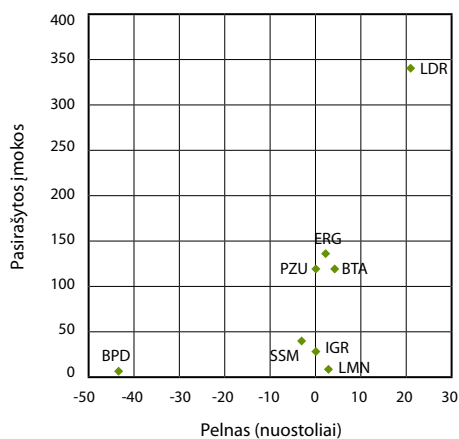

Ne gyvybės draudikų persidraudimo rezultatas 2010 metais buvo 35,3 mln. litų nuostoliai, palyginti 2009 metais persidraudimo rezultatas sudarė 25,1 mln. litų nuostolių.

58 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių veiklos rezultato 2010 metais sudėtis, mln. litų

59 pav. Ne gyvybės draudimo įmonių pelnas (nuostoliai) 2010 metais, mln. litų

BTA: BTA draudimas
 BPD: Būsto paskolų draudimas
 ERG: ERGO Lietuva
 IGR: Industrijos garantas
 LMN: Lamantinas
 LDR: Lietuvos draudimas
 PZU: PZU Lietuva
 SSM: Seesam Lietuva

Ne gyvybės draudimo įmonių veiklos rezultatas

Ne gyvybės draudimo įmonės 2010 metais patyrė 18,0 mln. litų nuostolių, nors 2009 metais uždirbo 30,7 mln. litų pelno. 6 draudimo įmonių veikla praeitais metais buvo pelninga, o dvi patyrė nuostolį, viena iš jų - 44,5 mln. litų. Pagrindinė bendro 18,0 mln. litų nuostolio priežastis - 2,7 karto, iki 68,2 mln. litų, išaugęs draudimo veiklos nuostolis.

Draudimo įmonių finansiniai rodikliai kito pagal draudimo rinkos ciklą: draudimo rinkos nuosmukio metu draudikų pelnas stipriai nesumažėjo, tačiau krizės pasekmės atsispindėjo vėlesnių laikotarpių rezultatuose. Ekonomikos lėtėjimo laikotarpiu nutrūkus sutarčių sudarymo srautui, tam tikrą laiką pajamas generavo anksčiau sudarytos sutartys. Sumažėjusi draudimo rinkos apimtis leido formuoti mažesnius rezervus, o atlaisvintos lėšos dengė įmonių sąnaudas. Visa tai turėjo trumpalaikį teigiamą efektą įmonių finansiniams rezultatams. 2010 metais, nepaisant draudimo įmonių pastangų sumažinti sąnaudas, dar labiau sumažėjo pajamų - draudimo įmokų apimtis, o nuostoliams padengti skirti papildomi rezervai (nuostolių svyravimo išlyginimo techninis atidėjiny) draudikų buvo panaudoti 2009 metais.

Didžiausias nuostolis 2010 metais patirtas kredito draudimo grupėje (44,2 mln. litų). Transporto draudimo grupės taip pat buvo nuostolingos, atitinkamai jų nuostoliai siekė 33,1 mln. litų kasko draudimo grupėje ir 16,7 mln. litų TPVCA draudimo grupėje. 2010 metais TPVCA draudimo grupėje buvo pasiektas geriausias rezultatas - ši draudimo grupė draudikams visada buvo nuostolinga, tačiau pernai patirtas nuostolis buvo mažiausias nuo šios veiklos pradžios. Priešingai, kasko draudimo grupės nuostolis didėjo. Tuo tarpu pelningos 2010 metais buvo turto (11,5 mln. litų), laidavimo (7,7 mln. litų) bei sveikatos draudimo grupės (5,9 mln. litų).

Iš investicinės veiklos 2010 metais gautas 50,1 mln. litų pelnas, t. y. 30,7 proc. mažesnis nei 2009 metais, nepadengė pagrindinės - draudimo veiklos nuostolio.

Atsigauanti ekonomika neaplenkė ir draudimo tarpininkų. „Išalkusios“ draudimo brokerių įmonės išnaudojo savo galimybes atsigauti ir 2010 metais jų veiklos augimo tempas buvo spartesnis nei visos draudimo rinkos. Lankstumas ir profesionalumas vėl buvo ir yra tos savybės, kurios garantuoja draudimo brokerių įmonių vietą draudimo rinkoje.

Ypatingai teigiamai gali būti vertinamas aktyvėjantis draudimo brokerių dalyvavimas gyvybės draudimo sutarčių sudaryme. Tai leis draudimo paslaugų vartotojams gauti kvalifikuotą nepriklausomą patarimą įsigyjant vieną ar kitą gyvybės draudimo produktą.

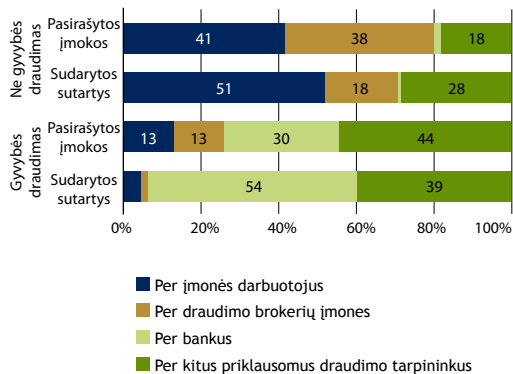
Žvelgiant į priekį, neabejotinai tam tikrų teigiamų pokyčių ir aiškumo įneš naujos Europos Sąjungos direktyvos dėl draudimo tarpininkavimo nuostatos. Nors betarpiškai šios nuostatos pradės veikti gerokai vėliau nei 2011 metais, tačiau aktyvus draudimo tarpininkų, draudimo įmonių bei priežiūros institucijų darbas jų rengimo procese jau dabar tam tikru lygiu įgyvendina būsimojo reglamentavimo tikslus bei formuoja atitinkamą rinkos dalyvių požiūrį bei supratimą.

Komisijos naris

Darius Andriukaitis

Draudimo tarpininkai

60 pav. Draudimo produktų pardavimo kanalai 2010 metais, proc.

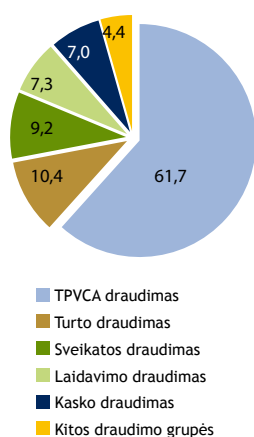

Europos Komisija, atsižvelgdama į nuolat besivystančius draudimo ir draudimo tarpininkavimo ekonominius teisinius santykius, 2010 metų pradžioje inicijavo Europos Parlamento ir Tarybos 2002 m. gruodžio 22 d. direktyvos 2002/92/EB Dėl draudimo tarpininkavimo nuostatų peržiūrą. Europos Komisija pareiškė siekianti direktyvos dėl draudimo tarpininkavimo modernizavimo, vartotojų apsaugos didinimo bei kliūčių, trukdančių bendros ES draudimo rinkos funkcionavimui, panaikinimo. Siekdama užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas visiems rinkos dalyviams bei užtikrinti vienodo lygio vartotojų apsaugą, Europos Komisija ketina praplėsti šios direktyvos taikymo sritį, įtraukiant tiesioginius draudimo produktų pardavimo kanalus. Taip pat yra numatyta įtraukti specialias interesų apsaugą užtikrinančias nuostatas mažmeninių investicinių produktų paketu (PRIPS) atžvilgiu.

2010 metais, kaip ir ankstesniais, parduodant draudimo produktus brokerių paslaugomis dažniau buvo naudojamos sudarant ne gyvybės draudimo sutartis - čia per brokerius išplatinta 18 proc. draudimo sutarčių, pasirašyta 38 proc. draudimo įmokų. Per draudimo įmonės darbuotojus sudaroma daugiau nei pusė ne gyvybės draudimo sutarčių (51 proc.). Prieš metus tokiu būdu buvo sudaryta 52 proc. sutarčių. Tačiau darbuotojai daugiau dirba su smulkesnėmis sutartimis, todėl per juos sudarytų sutarčių dalis didesnė nei pasirašytų įmokų dalis (41 proc.).

Sudarant gyvybės draudimo sutartis dažniausiai naudojamos komercinių bankų kanalu. Naudojantis jų paslaugomis, 2010 metais sudaryta daugiau nei 54 proc. gyvybės draudimo sutarčių. Prieš metus tokiu būdu buvo sudaryta 56 proc. sutarčių. Per komercinius bankus pasirašomų įmokų dalis per metus išaugo 2 proc. punktais iki 30 proc. Daugiausia įmokų pagal gyvybės draudimo sutartis yra pasirašoma per kitus priklausomus draudimo tarpininkus - 44 proc. (2009 metais buvo 47 proc.).

61 pav. Draudimo sutarčių, sudarytų 2010 metais tarpininkaujant draudimo brokeriams, portfelis pagal draudimo grupes, proc.

Nepriklausomi draudimo tarpininkai

Draudimo brokeris - tai nepriklausomas, kvalifikuotas ekspertas, atstovaujantis draudėjo interesams. Maždaug kas penktas Lietuvos draudėjas, pirkdamas draudimo produktą, naudojami brokerių paslaugomis. Užsienio šalyse, turinčiose brandesnes draudimo rinkas, draudimo brokerių vaidmuo vertinamas palankiai, suvokiant, kad tai nešališki profesionalai, galintys objektyviai įvertinti kliento poreikius ir pasiūlyti geriausią sprendimą. Lietuvos draudimo rinkoje brokerių paslaugų kokybė kartais vertinama dviprasmiškai, todėl tik jų profesionali veikla gali tas abejones išsklaidyti.

Per 2010 metus tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms buvo sudaryta 860 tūkst. sutarčių, 13,7 proc. daugiau nei per 2009 metus. Naudojantis brokerių įmonių paslaugomis buvo sudaryta 858,7 tūkst. ne gyvybės draudimo sutarčių, 18,4 proc. visų šios šakos draudimo rinkoje sudarytų sutarčių.

Sudarant gyvybės draudimo sutartis naudojimas nepriklausomų tarpininkų paslaugomis nėra dažnas, tačiau 2010 metais tarpininkaujant brokerių įmonėms buvo sudaryta beveik dvigubai daugiau (1 317) gyvybės draudimo sutarčių nei 2009 metais. Tai sudarė 1,96 proc. visų draudimo rinkoje sudarytų gyvybės draudimo sutarčių.

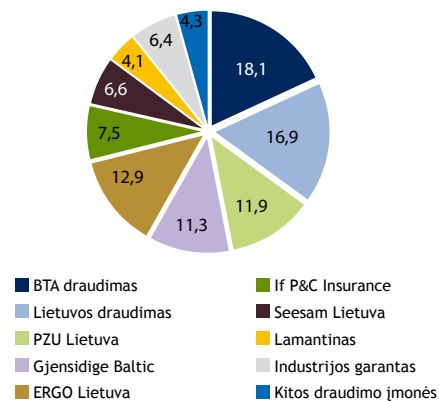
Per nepriklausomus draudimo tarpininkus platinamų sutarčių portfelio struktūra kito nežymiai. Didžiausia per draudimo brokerius sudarytų sutarčių dalis, kaip įprasta, teko TPVCA draudimo grupei (61,7 proc.). Antroje vietoje buvo turto draudimo grupė (10,4 proc.), trečioje - sveikatos draudimo grupė (9,2 proc.).

Per metus daugiausia buvo tarpininkauta sudarant UAB „BTA draudimas“ (18,1 proc. visų per nepriklausomos draudimo tarpininkus sudarytų sutarčių), AB „Lietuvos draudimas“ (16,9 proc.) ir UAB DK „PZU Lietuva“ (11,9 proc.) draudimo sutartis. Draudimo brokerių įmonės teikė tarpininkavimo paslaugas ne tik Lietuvoje, bet ir kitose valstybėse: 2010 metais išplatino 80 (2009 metais 60) draudimų draudimo liudijimus.

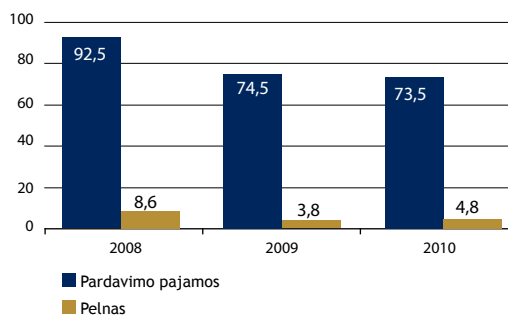
2010 metų pabaigoje draudimo rinkoje veikė 101 draudimo brokerių įmonė. Herfindahl-Hirschman indeksas 2010 metais padidėjo 35 taškais ir sudarė 236. Tai rodo, kad draudimo brokerių rinkoje yra pakankama konkurencija.

2010 metais draudimo tarpininkavimo pajamos, lyginant su 2009 metais, sumažėjo 1,0 proc. ir sudarė 73,5 mln. litų. Net 18 iš rinkoje veikusių draudimo brokerių įmonių pardavimo pajamos buvo didesnės nei milijonas litų. Bendrai šių įmonių pajamos sudarė 66,2 proc. visų pajamų. 5 draudimo brokerių įmonės 2010 metais padidino įstatinį kapitalą - iš viso 615 tūkst. litų.

62 pav. Draudimo sutarčių, sudarytų 2010 metais tarpininkaujant draudimo brokeriams, portfelis pagal draudimo įmones, proc.

63 pav. Draudimo brokerių įmonių pardavimo pajamos ir pelnas, mln. litų

Draudimo priežiūros komisijos veikla

Misija ir vizija

Draudimo priežiūros komisijos misija - profesionaliai vykdyti valstybinę draudimo rinkos priežiūrą, užtikrinti draudimo rinkos patikimumą, stabilumą ir vartotojų apsaugą, aktyviai dalyvauti valstybės draudimo ir draudimo priežiūros politikos formavime bei jos įgyvendinime.

DPK siekia būti institucija, kurios patyręs ir kvalifikuotas personalas formuoja ir vykdo aiškia, skaidrią ir nuoseklią draudimo rinkos priežiūrą bei teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis geriausia draudimo priežiūros praktika, pažangiausiais tarptautiniais standartais ir bendradarbiavimo vertybėmis.

Besikeičiant teisei aplinkai, sparčiai besivystant finansų rinkoms bei vykstant pokyčiams draudikų veiklos organizaciniame modelyje, DPK prioritetais yra draudimo rinkos stabilumo ir patikimumo vykdant rizikos vertinimu pagrįstą priežiūrą bei teisingos rinkos dalyvių elgsenos vartotojų atžvilgiu ir vartotojų galimybės realizuoti savo teises užtikrinimas.

Draudimo priežiūros komisijos funkcijos

DPK, įgyvendindama Draudimo įstatymo nuostatas, vykdo draudimo įmonių bei draudimo brokerių įmonių, įsteigtų Lietuvos Respublikoje, veiklos priežiūrą:

- vykdo draudimo rinkos dalyvių veiklos teisinį reglamentavimą;
- išduoda ir panaikina licencijas draudimo veiklai ir draudimo brokerių įmonių veiklai;
- stebi, analizuoja, tikrina ir kitaip prižiūri, kaip draudimo rinkos dalyviai vykdo veiklą, laikosi įstatymų ir kitų teisės aktų;
- organizuoja draudimo brokerių kvalifikacinius egzaminus;
- bendradarbiauja su Lietuvos Respublikos, kitų ES valstybių narių bei užsienio valstybių kompetentingomis institucijomis, finansų ir kapitalo rinkos priežiūros, konkurencijos ir vartotojų teisių gynimo institucijomis, draudikų bei draudimo tarpininkų asociacijomis;
- atstovauja Lietuvos Respublikos interesams ES institucijose ir jų darbo organuose;
- informuoja visuomenę apie DPK funkcijų atlikimą, reikšmingus pasikeitimus draudimo sistemoje.

Teisinis reglamentavimas

Siekdama įgyvendinti Draudimo įstatymo ir kitų draudimo bei draudimo tarpininkavimo veiklą reglamentuojančių įstatymų nuostatas, 2010 metais DPK priėmė 17 įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų - nutarimų, taip pat aktyviai dalyvavo rengiant Lietuvos Respublikos įstatymų projektus bei ES teisės aktų projektus.

Griežčiau reglamentuotas gyvybės draudimo produktų pardavimas

2010 m. birželio 1 d. DPK nutarimu Nr. N-196 buvo patvirtinti Privalomi nurodymai dėl asmenų, ketinančių sudaryti gyvybės draudimo sutartį, poreikių nustatymo, siūlomo produkto tinkamumo vertinimo ir informavimo apie gyvybės draudimo sutarties sąlygas, kurie visiems gyvybės draudimo veiklą vykdančioms rinkos dalyviams bei nepriklausomiems draudimo tarpininkams privalomi taikyti nuo 2011 m. sausio 1 d. Šie nurodymai reglamentuoja asmenų, ketinančių sudaryti gyvybės draudimo sutartį, poreikių nustatymo ir siūlomo produkto tinkamumo vertinimo tvarką bei reikalavimus informacijai, kuri privalo būti pateikta klientui, prieš jam sudarant gyvybės draudimo sutartį. Paminėtini esminiai šio nutarimo punktai:

- Draudimo įmonė (jos įgaliotas atstovas) arba nepriklausomas draudimo tarpininkas privalo surinkti iš kliento informaciją, reikalingą esminiams faktams apie kliento poreikius nustatyti bei draudimo produkto tinkamumui įvertinti.
- Draudimo įmonė (jos įgaliotas atstovas) arba nepriklausomas draudimo tarpininkas, įvertinę surinktą informaciją apie klientą, turi pateikti klientui pasiūlymą dėl nustatytus poreikius atitinkančio gyvybės draudimo sutarties varianto. Jei siūloma sudaryti gyvybės draudimo, susijusio su investiciniais fondais (kai investavimo rizika tenka draudėjui), sutartį, draudimo įmonė (jos įgaliotas atstovas) arba nepriklausomas draudimo tarpininkas, įvertinę surinktą informaciją apie klientą, privalo turėti pagrindą manyti, jog konkreti sutartis, kurią siūloma sudaryti, atitinka kliento siekiamus draudimo sutarties sudarymo tikslus ir klientas pakankamai supranta riziką, būdingą investicinio gyvybės draudimo sutarčiai.
- Draudimo įmonė (jos įgaliotas atstovas) arba nepriklausomas draudimo tarpininkas privalo laiku informuoti klientus apie gyvybės draudimo sutarties sąlygas ir raštu ar kitokia kliento pageidaujama ir jam priimtina forma (išskyrus žodžiu) pateikti klientui esminę informaciją prieš klientui sudarant gyvybės draudimo sutartį bei užtikrinti, kad klientas turėtų pakankamai laiko susipažinti su pastarąja informacija.
- Informacijos atskleidimas turi būti tinkamas ir išsamus - klientui turi būti atskleista visa svarbi informacija, susijusi su gyvybės draudimo sutarties sąlygomis, vengiant klaidinančios informacijos panaudojimo.

Modernizuota atskaitomybės priežiūros institucijai sistema

2010 m. rugpjūčio 3 d. DPK pakeitė draudimo rinkos dalyvių atskaitomybės priežiūros institucijai tvarką (nutarimai Nr. N-287, N-289, N-290, N-292, N-293). Šie nutarimai susiję su nauja draudimo rinkos duomenų surinkimo, apdorojimo bei analizės informacine sistema ir turėtų modernizuoti duomenų priežiūros institucijai teikimą.

ES draudimo įmonių filialai teiks duomenis apie privalomojo draudimo veiklą

Priėmus 2010 m. birželio 29 d. DPK nutarimą Nr. N-247, ir ES draudimo įmonių filialams nustatyta pareiga teikti DPK duomenis apie privalomojo draudimo veiklą.

Patvirtinta privalomųjų draudimų koncepcija

DPK atstovai dalyvavo rengiant privalomųjų draudimų koncepciją, kurią Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1789. Įgyvendinus koncepcijos nuostatas, bus užtikrintas teisinės bazės nuoseklumas ir paprastumas, prieš priimant sprendimus bus kruopščiai analizuojama rinka, privalomųjų draudimų sąlygos bus derinamos su suinteresuotais rinkos dalyviais, taip užtikrinant teisių ir interesų vienovę. Tikėtina, jog, įgyvendinus koncepcijos nuostatas, privalomos draudimo rūšys taps patrauklesnės draudikams, o draudėjai įvertins draudimo apsaugos poreikį ir naudą. Privalomųjų draudimų sistema leis užtikrinti trečiųjų nukentėjusių asmenų teisių apsaugą ir, tikėtina, darys pozityvią įtaką šalies ekonomikai.

Parengti pasiūlymai dėl II pakopos pensijų išmokų sistemos

Dalyvaujant DPK, parengti Pensijų kaupimo įstatymo, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo, Profesinių pensijų kaupimo įstatymo ir Pensijų sistemos reformos įstatymo pakeitimų projektai.

Šiuo įstatymų pakeitimų paketu siekiama gerinti galiojančią pensijų kaupimo sistemą, atpiginant dalyvio kaupimą II pakopos pensijų fonduose, kur galima sumažinant pensijų kaupimo bendrovėms tenkančią administracinę naštą, aiškiau reglamentuojant pensijų išmokų teisinį reguliavimą, įteisinant centralizuoto pensijų anuiteto mokėtojo pasirinkimo procedūrą, taip pat tobulinant pensijų fondų veiklos reglamentavimą (žr. 2 intarpą).

„Mokumas II“ reikalavimai perkeltami į Draudimo įstatymą

2009 metais Europos Parlamentas ir Taryba pritarė Direktyvai 2009/138/EB „Dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II)“, kuri įsigalios 2013 m. sausio 1 d. ir nustatys rizikos vertinimu pagrįstus reikalavimus draudimo įmonių valdymui bei kapitalo pakankamumui. Europos Komisija, padedant EIOPA, parengė II lygio direktyvos įgyvendinimo priemonių projektą, kurį, pasirinkus reglamento formą, numatoma patvirtinti iki 2011 metų rudens. Šiuo metu EIOPA rengia III lygio direktyvos įgyvendinimo priemones.

2 intarpas. II pakopos pensijų išmokų sistemos tobulinimas

Siekiant optimizuoti pensijų išmokų sistemos veikimą, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatymo pakeitimo įstatymo projekte siūloma:

- Sumažinti vienkartinės išmokos ribą - tik tuo atveju, kai asmens sukauptas pensijų turtas būtų mažesnis kaip 30 valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžių (toliau - bazinė pensija), pastarasis įgytą teisę į vienkartinę išmoką (pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą vienkartinė išmoka yra galima, kai pensijų fonde sukaupta suma neviršija pensijų anuiteto privalomumo ribos - 27 008 Lt (62 m. vyro atveju) ar 41 008 Lt (60 m. moters atveju).
- Įtvirtinti naują pensijų išmokų rūšį - periodinę išmoką, kurios dydis - 0,5 bazinės pensijos dydžio - būtų vienodas visiems dalyviams, kurių sukauptas pensijų turtas būtų didesnis nei 30 bazinės pensijos dydžių, tačiau mažesnis nei pensijų anuiteto privalomumo riba. Tokio dydžio pensijų išmoka leistų apsaugoti sukauptas lėšas nuo spartaus jų mažėjimo bei užtikrinti periodinių išmokų mokėjimą beveik iki buvusio dalyvio gyvenimo pabaigos (tais atvejais, kai sukauptos pakankamai didelės sumos).
- Pakelti pensijų anuiteto privalomumo ribą - pastaroji būtų siejama su 0,75 bazinės pensijos dydžio, o ne 0,5 (kaip yra šiuo metu), atsižvelgiant į tai, kad didesnio dydžio pensijų anuitetų administravimas gyvybės draudimo įmonėje būtų optimaliausias kaštų atžvilgiu.
- Numatyti pensijų kaupimo sistemos dalyvio teisę nukelti išmokos mokėjimo pradžią ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui. Tai leistų užtikrinti solidarumo principo įgyvendinimą, įpareigojant asmenis, kurie dėl tam tikrų priežasčių neperka pensijų anuiteto, tapti pensijų anuitetų rinkos dalyviais ir dalyvauti ilgaamžiškumo rizikos persikirstymo procese, o tai turėtų teigiamos įtakos pensijų anuitetų kainai. 5 metų laikotarpiu asmuo galėtų gauti periodines išmokas. Tokia įstatyme numatyta galimybė sumažintų asmenų, sergančių mirtinomis ligomis, problemos bei taip vadinamos laiko rizikos (kai pensijų anuitetas privalo būti įsigyjamas mažų palūkanų normų laikotarpiu) problemos aštrumą.
- Įtvirtinti standartizuotas pensijų anuiteto rūšis (fiksuoto dydžio pensijų anuitetą; pensijų anuitetą, kai nustatytą laikotarpį garantuojama mokėti pensijų išmokas, arba 2 procentais didėjančią pensijų anuitetą), vieną iš kurių bei pensijų anuiteto mokėtoją asmuo pasirinktų naudodamasis centralizuota informacine sistema. Pertvarkius pensijų anuitetų pardavimo procesą, pastarasis taptų skaidresnis, konkurencija tarp gyvybės draudimo įmonių išaugtų, o tai lemtų mažesnes pensijų anuitetų kainas.

Atsižvelgiant į numatomus reguliavimo pokyčius, dalyvaujant DPK specialistams parengtas Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo pakeitimo projektas, į kurį perkeltos svarbiausios „Mokumas II“ direktyvos nuostatos. Detaliau „Mokumas II“ reikalavimai bus pateikti Draudimo įstatymą įgyvendinančiuose teisės aktuose, kuriuos parengti numatoma per artimiausius metus atsižvelgiant į direktyvos II ir III lygių įgyvendinimo priemones.

Licencijavimas

2010 metų vasario mėnesį panaikintas AB „Swedbank gyvybės draudimas“ draudimo veiklos licencijos galiojimas. Nuo 2010 metų pradžios visa AB „Swedbank gyvybės draudimas“ vykdoma veikla tęsiama Swedbank Life Insurance SE vardu per šios bendrovės filialą, įregistruotą Lietuvos Respublikoje.

2010 metais išduota 10 licencijų draudimo brokerių įmonės veiklai, 5 įmonėms panaikintas licencijų draudimo brokerių įmonės veiklai galiojimas.

Draudimo brokerių kvalifikacinių egzaminų rengimas

2010 metais DPK surengė 3 draudimo brokerių kvalifikacinius egzaminus. Į draudimo brokerių sąrašą buvo įrašyti 110 draudimo brokerių, išlaikiusių kvalifikacinį egzaminą, o išbraukti 62 asmenys, nebevykdantis profesinės draudimo brokerio veiklos.

Draudimo įmonių ir draudimo tarpininkų priežiūra bei patikrinimai

DPK atlieka nuolatinę draudimo rinkos dalyvių priežiūrą, atlikdama patikrinimus įmonėse, taip pat pagal jų finansines ir statistines ataskaitas bei kitą priežiūros institucijai pateikiamą informaciją (verslo planus, aktuarų ataskaitas, informaciją apie įmonės valdymo organus).

2010 metais atliktas draudimo įmonių testavimas nepalankiomis sąlygomis (angl. „stress test“), siekiant įvertinti, ar draudimo įmonių būklė išliktų stabili įvykus neigiamiems pokyčiams jų supančioje aplinkoje: sumažėjus pajamoms ir investicijų vertei, išaugus nuostolingumui, įvykus katastrofai. Atlikto testo rezultatai parodė, kad įmonės paprastai yra sukaupusios pakankamus rezervus ir valdo prisiimtą riziką, tačiau, pritaikius ypatingai nepalankių įvykių seką, atskiroms įmonėms gali kilti sunkumų. Rezultatai neparodė grėsmės draudimo rinkos stabilumui, tačiau, siekiant išvengti staigaus nepageidaujamo scenarijų vystymosi, įmonių testavimas planuojama atlikti periodiškai, o rengiant testų scenarijus, pasinaudoti kitų ES šalių patirtimi. Tokių testų bei įmonių atskaitomybės priežiūros institucijai analizės rezultatai panaudojami nustatant rizikingas įmones ir veiklos sritis, reikalaujančias išskirtinio dėmesio.

2010 metais DPK Gyvybės draudimo ir Ne gyvybės draudimo skyriai atliko 4 planinius draudimo įmonių patikrinimus, iš kurių 3 buvo kompleksiniai ir 1 tikslinis. Patikrinimų metu daugiausiai dėmesio skiriama draudikų sudaromų rezervų, t. y. draudimo techninių atidėjinių, pakankamumui, kitų sričių, siejamų su įmonės finansine padėtimi, bei įmonės valdymo sistemos kokybės vertinimui. 2010 metais atliktų patikrinimų metu pagrindiniai pastebėjimai buvo susiję su valdymo sistemos, vidaus kontrolės bei vidaus audito trūkumais.

2010 metais DPK Draudimo tarpininkų skyrius atliko 10 draudimo brokerių įmonių patikrinimų, iš kurių 8 buvo planiniai kompleksiniai, 2 - neplaniniai tiksliniai. Pagrindiniai pažeidimai, užfiksuoti patikrinimų metu, buvo susiję su buhalterinės apskaitos tvarkymu, su privaloma turėti atskira sąskaita, į kurią pervedamos tik draudėjų, apdraustųjų, naudos gavėjų ir nukentėjusių trečiųjų asmenų lėšos ir draudikų lėšos, skirtos išmokėti šiems asmenims, taip pat su informacija, kurią draudimo tarpininkai privalo teikti klientams.

DPK kasmet organizuoja susitikimus su draudimo įmonių vadovais, siekdama aptarti svarbias draudimo rinkos sritis, galinčias turėti reikšmingos įtakos draudimo įmonių veiklos rezultatams ir visos draudimo rinkos finansiniam stabilumui. Šalia daugelį metų dėmesio centre buvusios

TPVCA privalomojo draudimo problematikos 2010 metais susirūpinta ir kitos transporto draudimo grupės - kasko draudimo rezultatais. Transporto draudimas, sudarydamas pusę visos ne gyvybės draudimo rinkos, yra pagrindinis ne gyvybės draudimo įmonių pajamų šaltinis, todėl didesni nuostoliai šioje veikloje gali lemti draudimo įmonių finansinės padėties pablogėjimą. Dėl šios priežasties DPK TPVCA ir kasko draudimo grupių veiklai skiria išskirtinį dėmesį, ir ragina draudikus atidžiau vertinti prisiimamą riziką.

3 intarpas. Pasirengimas „Mokumas II“ reikalavimams

Siekiant įvertinti „Mokumas II“ reikalavimų ir II lygio direktyvos įgyvendinimo priemonių poveikį draudimo ir perdraudimo įmonių kapitalui, paskatinti draudimo, perdraudimo įmones bei draudimo priežiūrą vykdančias institucijas aktyviau vykdyti pasirengimo „Mokumas II“ direktyvos reikalavimams procesą ir identifikuoti sritis, kurias reikia stiprinti, 2010 metais ES buvo atlikta penktoji kiekybinės įtakos studija (QIS). DPK aktyviai ragino draudimo įmones dalyvauti QIS5, kadangi tai yra viena iš priemonių, galinčių palengvinti įmonėms įsisavinti naujo režimo reikalavimus.

Europoje QIS5 dalyvavo beveik 70 proc. visų draudimo ir perdraudimo įmonių, o Lietuvoje - daugiau nei 90 proc. draudimo įmonių. Lyginant su QIS4, tiek Europoje, tiek Lietuvoje dalyvių skaičius buvo trečdaliu didesnis.

QIS5 dalyvavusios draudimo įmonės turėjo įvertinti daug didesnę, nei jos turi vertinti pagal dabartinius reikalavimus (Mokumas I), riziką, kuri galėtų sukelti netikėtus nuostolius, spektrą. Lietuvoje draudikų kapitalo reikalavimai dėl to išaugo 2 kartus. Testuojant draudikus pagal „Mokumas II“ kriterijus paaiškėjo, kad, nesikeičiant kitoms sąlygoms, kelioms draudimo įmonėms, siekiančioms atitikti išaugusius reikalavimus, reikėtų padidinti kapitalą 20 mln. litų, tai sudarytų 2,4 proc. viso draudimo įmonių kapitalo. Atsižvelgdami į atlikto testo rezultatus, draudikai jau ėmėsi priemonių, peržiūrėjo veiklos strategijas ir apsisprendė dėl atitinkamos veiklos formos. Įvertinus minėtus pokyčius, visų Lietuvoje registruotų ir toliau ketinančių teikti draudimo paslaugas draudimo įmonių mokumo rodiklis pagal testo rezultatus atitiko „Mokumas II“ reikalavimus.

„Mokumas II“ direktyvos nuostatos be naujų kiekybinių reikalavimų taip pat apima esminius kokybinius pokyčius įmonių valdymo srityje bei numato didesnius reikalavimus įmonių viešai skelbiamai informacijai. Atsižvelgdama į tai, DPK 2010 metais įpareigojo draudimo įmones atlikti atitinkamų veiklos sričių atitikties „Mokumas II“ direktyvos reikalavimams analizę. Taip pat įmonės privalėjo pateikti pasirengimo įgyvendinti direktyvos reikalavimus planą, kuriame turėjo būti numatyti pasirengimo etapai iki direktyvos įgyvendinimo pradžios, suformuluojant atitinkamo etapo tikslus, užduotis ir parengiant priemonių planus atitikties analizės metu nustatytiems trūkumams eliminuoti, nustatant terminus bei atsakingus asmenis.

„Mokumas II“ - tai kiekybiniai ir kokybiniai rizikos vertinimu pagrįsti mokumo reikalavimai visoms ES valstybėms narėms. Šie reikalavimai bus daug jautresni rizikai ir sudėtingesni nei buvę anksčiau, leis geriau identifikuoti ir absorbuoti draudiko riziką. „Mokumas I“ sistema vertina tik draudimo riziką, o „Mokumas II“ pareikalaus turėti papildomai kapitalo dėl rinkos, kredito ir operacinės rizikos, bus vertinama visa draudiko balanso ataskaita (angl. „total balance sheet approach“), atsižvelgiama į visas rizikas ir sąryšius tarp jų. Tačiau pagal naujuosius reikalavimus kartu akcentuojama, kad kapitalas nėra vienintelė ar geriausias nemokumo rizikos mažinimo priemonė, o pabrėžiama rizikos nustatymo, vertinimo ir valdymo svarba. Pagal apdairumo principą (angl. „prudent person principle“) draudikai turės tinkamai diversifikuoti savo investicijas taip, kad sumažintų jų riziką iki tokio lygio, kurį gali suprasti ir valdyti. Pagal „Mokumas II“ bus reikalaujama, kad draudikai ne tik skaičiuotų mokumo reikalavimus, naudodami istorinius duomenis, ne tik laikytųsi teisės aktų reikalavimų, bet ir patys nuolat vertintų bei valdytų riziką, atsižvelgtų į planuojamus ateities įvykius, naujus produktus ir galimas katastrofas, kurios gali paveikti jų finansinę padėtį, bei taip nustatytų kapitalo poreikį (angl. - „Own Risk and Solvency Assessment (ORSA)“).

Pagal „Mokumas II“, priežiūra, kontroliuojant atitiktį reikalavimams ir kapitalo pakankumą (angl. „compliance based supervision“), keisis į priežiūrą, vertinant draudiko prisiimtą riziką ir jos valdymo sistemos kokybę (angl. „risk based supervision“).

Siekiant užtikrinti efektyvią gyvybės draudimo įmonių vykdomos pensijų kaupimo veiklos priežiūrą, kaupiami, sisteminami ir analizuojami gyvybės draudimo įmonių valdomų pensijų fondų kas ketvirtį teikiamos finansinės atskaitomybės ir kas mėnesį teikiamų statistinių ataskaitų duomenys, vykdoma pensijų fondų investicinių sandorių sudarymo priežiūra.

Praėjusi krizė parodė, kad draudikai privalo turėti paskatas valdyti riziką ir kapitalą, o priežiūra makrolygiu turi būti sustiprinta, t. y. svarbu vertinti riziką plačiau nei atskiros įmonės lygiu, neapsiribojant geografiniais ar atskirais finansiniais sektoriais, atsižvelgti į draudimo rinkos ir kitų finansinių sektorių tarpusavio įtaką. Pastaraisiais metais pasaulyje daug dėmesio skiriama makrolygio rizikos ribojimo (angl. macro-prudential) priemonėms, t. y. priemonėms, skirtoms sisteminei finansinių institucijų veiklos rizikai apriboti ir sumažinti. Tai turėtų užkirsti kelią krizėms ar bent jau sumažinti galimus finansinių krizių padarinius. Dėl didėjančių draudikų sąryšių su bankais ir tendencijų imtis netradicinės draudimo veiklos, diskutuojama dėl sisteminės rizikos draudimo sektoriuje atsiradimo. Kita vertus, „Mokumas II“ padės identifikuoti atskiro draudiko riziką, imtis prevencinių priemonių jos išvengti ar ją sumažinti.

Atsižvelgiant į tai, kad „Mokumas II“ direktyva lems didelius draudimo įmonių veiklos ir priežiūros pokyčius, pasiruošimas jos taikymui laikomas prioritetine sritimi. Draudikai dalyvauja būsimų mokumo reikalavimų kiekybinės įtakos studijose, DPK renka informaciją apie draudimo įmonių pasirengimą laikyti „Mokumas II“ direktyvoje nustatytų reikalavimų (žr. 3 intarpą).

Vartotojų teisių ir interesų apsauga

2010 metais DPK sulaukė 449 gyventojų ir įmonių kreipimusi dėl galimai nekokybiškų draudimo paslaugų. Per metus jų skaičius pasikeitė nežymiai, padidėjo 5,9 proc. Buvo išnagrinėtas 341 ginčas tarp draudimo paslaugų vartotojų ir draudikų, iš kurių: patenkinti vartotojų reikalavimai - 37, iš dalies patenkinti vartotojo reikalavimai - 12, atmesti vartotojo reikalavimai - 68, nenagrinėti ginčai dėl procedūrinių kreipimosi reikalavimų ar kitų kreipimosi nagrinėjimo sąlygų nesilaikymo - 178, susitaikė (draudimo įmonės ginčų nagrinėjimo metu pasiekė susitarimus su vartotojais arba patenkino pastarųjų reikalavimus) - 42. Palyginti su 2009 metais, ginčų skaičius padidėjo beveik 20 proc. Ginčų skaičiaus augimas sietinas su DPK vykdomu vartotojų švietimu vartotojų teisių gynimo srityje bei didėjančiu DPK žinomumu visuomenėje. Aktyvesnį savo teisių gynimą lemia ginčų nagrinėjimo paslaugos lengvas prieinamumas bei augantis vartotojų teisinis išprusimas.

2010 metais buvo ištirti 108 fizinių ir juridinių asmenų skundai dėl draudimo įmonių administravimo veiksmų, iš kurių: nustatyti teisės aktų pažeidimai ir draudimo įmonei pateikta rekomendacija - 17; nenustatyti teisės aktų pažeidimai - 56; skundo nagrinėjimas nutrauktas pareiškėjo prašymu - 32; skundai nenagrinėti dėl procedūrinių kliūčių - 3.

Palyginti su 2009 metais, nusiskundimų dėl draudikų veiklos kiekis sumažėjo 22,3 proc. Mažėjantis skundų skaičius parodo augantį draudikų profesionalumą administruojant draudžiamuosius įvykius bei, kad drau-

dimo įmonės didesnę dėmesį skiria draudžiamųjų įvykių administravimo kokybei. Be to, pastebėtina, kad tiek pareiškėjai, tiek draudimo įmonės yra linkę spręsti iškilusias problemas taikiai bendru susitarimu, kadangi 46 atvejais DPK pradėtos ginčų ir skundų nagrinėjimo procedūros buvo nutrauktos pareiškėjų prašymu.

Daugiausia kreipiamasi dėl populiariausių draudimo rūšių - TPVCA draudimo ir kasko draudimo. Dažniausiai buvo skundžiamasi dėl draudikų atsikymo ar vilkinimo mokėti išmoką, išmokos dydžio, dėl informacijos neteikimo apie įvykio tyrimo eigą, kartais dėl neaiškių draudimo sutarčių sąlygų.

78 proc. DPK 2010 metais pateiktų skundų ir ginčų buvo susiję su nepasitenkinimu dėl Lietuvoje registruotų draudimo įmonių veiklos, likę 22 proc. nagrinėti dėl ES draudimo įmonių filialų veiksmų - toks pasiskirstymas atitinka draudimo rinkos pasidalinimą tarp draudimo įmonių ir ES draudimo įmonių filialų.

Visuomenės informavimas

DPK nuolat atlieka draudikų veiklos rezultatų analizę (finansinių ir statistinių ataskaitų pagrindu), kurios išvadas ir apibendrintus Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių bei ES draudimo įmonių filialų statistinius ir finansinius duomenis skelbia interneto tinklalapyje.

Taip pat DPK atlieka Lietuvos, ES ir kitų užsienio šalių draudimo rinkos bei pensijų fondų analizę, lygina šių rinkų rodiklius bei prognozuoja Lietuvos draudimo rinkos vystymosi ir plėtros galimybes bei tendencijas.

Kiekvieną mėnesį visuomenei pateikiama Lietuvos draudimo rinkos mėnesinė apžvalga „Draudimo rinka“, kurioje greitai paskelbiama apibendrinta statistinė informacija apie draudimo rinkos pokyčius ir tendencijas, kiekvienais metais publikuojamas metinis leidinys „Draudimas Lietuvoje“ lietuvių ir anglų kalbomis, kuriame įvertinama draudimo rinkos būklė, ji lyginama su kitomis pasaulio draudimo rinkomis, pateikiama DPK funkcijų atlikimo ataskaita. Taip pat DPK leidžia statistinį biuletinį, kuriame, be detalių statistinių draudimo rinkos duomenų, vartotojai gali susipažinti ir su draudimo įmonių finansiniais rodikliais. Du kartus per metus DPK teikia pranešimą Lietuvos Respublikos Vyriausybei apie pagrindinio tikslo įgyvendinimą, funkcijų atlikimą ir draudimo sistemos būklę. Kiekvieną ketvirtį DPK rengia apžvalgas apie draudikų finansinę būklę ir veiklos pelningumo rodiklius, svarbiausius veiksnius, turėjusius ir galinčius turėti įtakos ateityje draudikų veiklos rezultatams. Informaciją apie draudimo rinkos vystymosi tendencijas ir finansinį stabilumą DPK nuolat pateikia žiniasklaidai.

DPK tinklalapyje periodiškai skelbiami ir apibendrinti draudimo brokerių įmonių statistiniai duomenys. Siekdama atkreipti draudėjų dėmesį, kad, rinkdamiesi nepriklausomų draudimo tarpininkų (draudimo brokerių) paslaugas ir norėdami gauti geriausią draudimo pasiūlymą, jie turėtų daugiau dėmesio kreipti į siūlomas sudaryti draudimo sutartis bei reikalauti draudimo brokerių pagrįsti pasiūlymus, DPK skelbia informaciją apie tai, kokios draudimo brokerių įmonės kokių draudimo įmonių produktų parodo daugiausia.

DPK interneto tinklalapyje skelbiami atsakymai į dažniausiai draudėjų užduodamus klausimus. Priklausomai nuo kylančių klausimų, „Draudėjo vadovas“ nuolat papildomas nauja informacija.

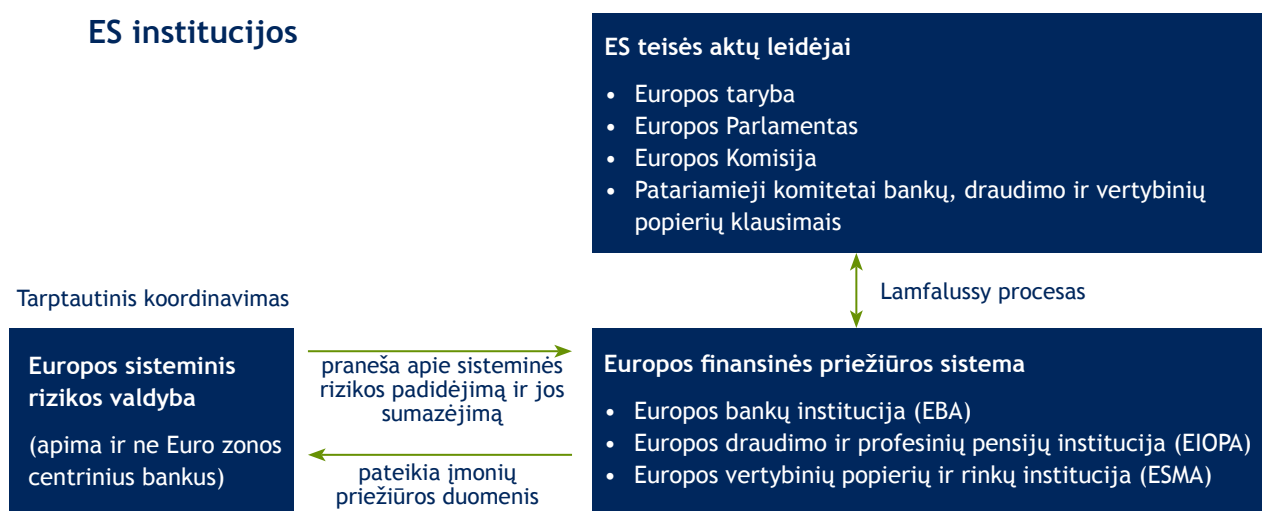
2010 metų pradžioje Lietuvos vartotojų instituto iniciatyva parengtas ir išleistas mokomojo-švietėjiško pobūdžio leidinys „Finansinių paslaugų vadovas“, kurį rengiant dalyvavo ir DPK darbuotojai. Leidinyje vartotojams paprastai, suprantamai ir su pavyzdžiais pristatytos pagrindinės finansinės paslaugos (asmeninių finansų tvarkymas, taupymo ir investavimo priemonės, pensijų fondai, draudimas, paskolos), paaiškinti jų ypatumai, atkreiptas dėmesys į svarbiausius dalykus.

Taip pat DPK periodiškai organizuoja visuomenės informavimo projektus: rengia konferencijas (apie vartotojų ir draudikų ginčų ir skundų nagrinėjimą, draudimo įmonių finansinius rezultatus), inicijuoja straipsnius vartotojų apsaugos bei draudimo temomis.

Tarptautinis bendradarbiavimas

DPK aktyviai dalyvauja EIOPA (Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos), kuri nuo 2011 m. sausio 1 d. pakeitė CEIOPS, veikloje. EIOPA - dalis Europos finansų priežiūros sistemos, kurią sudaro trys Europos priežiūros institucijos (bankų, vertybinių popierių bei draudimo ir profesinių pensijų sektorių) ir Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRB) (žr. 4 intarpą). EIOPA tikslas yra palaikyti finansų sistemos stabilumą, rinkų ir finansinių produktų skaidrumą, taip pat apsaugoti draudėjų ir pensijų schemų narių interesus. EIOPA pavesta stebėti ir nustatyti tendencijas, galimą riziką, atsirandančią mikrolygyje tarp atskirų valstybių ir atskirų sektorių. Kad būtų atsižvelgta į konkrečias sąlygas nacionalinėse rinkose, Europos finansų priežiūros sistemoje dalyvauja nacionalinės priežiūros institucijos. EIOPA vadovauja Priežiūros institucijų valdyba (angl. - „Board of Supervisors“), kuri jungia atskirų ES valstybių narių nacionalines priežiūros institucijas draudimo ir profesinių pensijų srityje.

64 pav. Europos finansų rinkos priežiūros struktūra

Dalyvavimas EIOPA darbo grupėse svarbus tuo, kad gaunama naujausia informacija apie draudimą reguliuojančios teisinės sistemos tobulinimą bei galima daryti įtaką sprendimams dėl šių teisės aktų priėmimo, kad rengiant naujus teisės aktus būtų įvertinta ir Lietuvos draudimo rinkos specifika. DPK atstovai dalyvauja šiose EIOPA darbo grupėse ir komitetuose:

- „Mokumas II“ finansinių reikalavimų ekspertų grupėje dėl draudimo techninių atidėjinių ir turto vertinimo bei reikalavimų įmonių kapitalui;
- „Mokumas II“ vidaus valdymo, priežiūros proceso ir atskaitomybės ekspertų grupėje dėl priežiūros proceso, veiksmų, draudimo įmonių valdymo, vidaus kontrolės, priežiūros institucijų galios, draudimo įmonių valdymo organų, akcininkų tinkamumo bei patikimumo, priežiūros institucijų veiklos vertinimo, mokumo kontrolės lygių, perdraudimo, kitų riziką mažinančių priemonių;
- „Mokumas II“ vidinių modelių ekspertų grupėje, kurios vienas iš tikslų - parengti pasiūlymus dėl vidinių modelių struktūros ir jų patvirtinimo procedūrų skaičiuojant mokumo kapitalo reikalavimus draudimo įmonei ar draudimo įmonių grupei;
- Draudimo grupių priežiūros komitete dėl draudimo įmonių grupių priežiūros „Mokumas II“ rémuose, draudimo grupių priežiūros proceso harmonizavimo, priežiūros institucijų bendradarbiavimo prižiūrint keliose šalyse veikiančias grupes;
- Profesinių pensijų komitete dėl 2003 m. birželio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/41/EB dėl profesinių pensijų institucijų veiklos ir priežiūros įgyvendinimo;
- Vartotojų apsaugos ir finansinių inovacijų komiteto darbe. Šio komiteto tikslas - siekti, kad draudimo produktų įvairumas būtų naudingas vartotojams, tobulinti informacijos atskleidimo reikalavimus bei gerinti finansinį švietimą, kad vartotojai galėtų priimti teisingus sprendimus. Komitetas tęsia ir draudimo tarpininkavimo ekspertų darbo grupės pradėtą darbą dėl draudimo tarpininkų elgesio rinkoje;
- Finansinio stabilumo komitete, kurio užduotys: pasiūlyti priežiūros makrolygiu priemones, rengti tyrimus ir ataskaitas finansinio stabilumo klausimais, prisidėti prie sisteminės rizikos vertinimo, rinkti padėtį draudimo rinkoje ir riziką apibūdinančius duomenis bei rengti draudimo rinkos testus nepalankiomis sąlygomis;
- Peržiūros komitete (angl. - „Review Panel“), kurio tikslas - periodiškai organizuoti atskirų priežiūros sričių vertinimą, siekiant nuoseklumo ir vienodumo priežiūros procese atskirose valstybėse;
- Draudimo garantinių schemų darbo grupėje, kurios tikslas patarti Europos Komisijai priimant sprendimus dėl draudimo garantinių schemų;

DPK pirmininkas ir pirmininko pavaduotojas dalyvauja EIOPA Priežiūros institucijų valdyboje. DPK teikia informaciją EIOPA rengiamoms Finansinio stabilumo ataskaitoms, kuriose pateikiama Europos draudimo sektoriaus būklės analizė bei vystymosi perspektyvos, dalyvauja EIOPA forume, kuriame ES valstybių narių priežiūros institucijos iškelia aktualius draudimo priežiūros klausimus bei keičiasi jų įgyvendinimo praktika.

DPK EIOPA konvergencijos komitete inicijavo diskusiją dėl ES draudimo priežiūros institucijų pasirengimo įgyvendinti „Mokumas II“. Komitetas atliko narių apklausą, kurios tikslas pasidalinti geriausia praktika ir sužinoti, kokie rezultatai buvo pasiekti šioje srityje ir kokie ateities planai, bei identifikuoti būsimą resursų ar (teisinių) galių poreikį. Šis tyrimas taip pat padės planuojant ateities veiksmus EIOPA lygiu (bendradarbiavimo, mokymų, apsikeitimo darbuotojais, gairių bei kitų III lygio priemonių rengimo).

DPK atstovaujama ir ESRB, kuri yra atsakinga už finansų sistemai kylančios makrolygio rizikos ribojimo priežiūrą ES, sisteminės rizikos mažinimą ir prevenciją, siekiant finansinio stabilumo. ESRB, pradėjusi veikti 2011 m. sausio 1 d., rinks ir analizuos visą reikalingą informaciją, teiks įspėjimus dėl rizikos ir siūlys rekomendacijas, kaip ją mažinti, stebės, kaip rekomendacijos įgyvendinamos. Nors ESRB priimti sprendimai nebus teisiškai įpareigojantys, tačiau jei jie nebus vykdomi, valstybės narės turės nurodyti priežastis.

Draudimo įmonių tarpvalstybinės veiklos priežiūros srityje DPK plėtoja bendradarbiavimą su kitų ES valstybių narių priežiūros institucijomis pagal Bendrijų (buvęs Sienos), Helsinkio bei Liuksemburgo protokolus, reglamentuojančius apsikeitimą informacija, susijusia su draudimo įmonių, draudimo įmonių grupių ir draudimo tarpininkų priežiūra. Kitų ES valstybių narių įmonėms plečiant veiklą Lietuvoje, efektyvus bendradarbiavimas tarp ES valstybių narių kompetentingų institucijų yra būtinas, siekiant užtikrinti tinkamą draudėjų apsaugą, draudimo įmonių teisių ir pareigų perleidimą, reorganizavimą ar likvidavimą. Norėdama įgyvendinti šiuos tikslus, DPK turi disponuoti pakankama informacija apie draudimo įmones, kurių filialai veikia Lietuvoje. Šiuo tikslu buvo parengtos bendradarbiavimo su kitų ES valstybių narių, kurių filialai veikia Lietuvoje, priežiūros institucijomis gairės, kuriose apibrėžiama, kokia apimtimi ir kokiais terminais priežiūros institucijos keičiasi duomenimis apie draudimo įmones, informuoja apie galimus priežiūros institucijos veiksmus įmonės atžvilgiu, planuojamus priimti sprendimus, taip pat numatoma reguliariai organizuoti susitikimus visiems išskylantiems klausimas aptarti. 2011 metais DPK pasirašė susitarimą su Estijos Respublikos finansų priežiūros institucija dėl glaudesnio bendradarbiavimo tarpvalstybinę veiklą vykdančių draudimo įmonių priežiūros srityje, nes būtent šios šalies draudimo įmonės turi daugiausia filialų, veikiančių Lietuvoje. Suderinus bendradarbiavimo gaires su Estijos finansų priežiūros institucija, toliau bus tariamasi su kitomis šalimis.

Plėsdama bendradarbiavimą su užsienio šalių valstybinėmis institucijomis, DPK nagrinėjo ir derino Memorandumo dėl Baltijos ir Šiaurės šalių finansų ministerijų, centrinių bankų ir finansų rinkos priežiūros institucijų bendradarbiavimo tarpvalstybinio finansinio stabilumo ir krizių valdymo srityse projektą.

Siekdama įgyvendinti naujausius draudimo standartus bei taikyti pažangiausias priežiūros būdus, DPK dalyvauja Tarptautinės draudimo priežiūros institucijų asociacijos (IAIS), vienijančios 190 pasaulio draudimo priežiūros institucijų daugiau nei 140 valstybių, veikloje, rengiant IAIS principus, standartus, gaires, tvirtinant veiklos planus bei rengiant kitus IAIS dokumentus.

4 intarpas. Nauja ES finansinės priežiūros sistemos struktūra

Pasaulinė finansų krizė, prasidėjusi 2007 metais, atvėrė finansų rinkos teisinio reguliavimo ir priežiūros trūkumus. Teisės aktų reikalavimai, nacionalinės priežiūros ir tarptautinio bendradarbiavimo modelis nespėjo prisitaikyti prie sparčiai besivystančių finansų rinkų.

2010 metais, siekiant sustiprinti Europos finansų sistemos priežiūrą ir atkurti pasitikėjimą finansų sistema po pasaulinės finansų krizės, buvo reformuota ES finansų sektoriaus priežiūros struktūra. Ši reforma buvo inicijuota Europos Komisijos pagal „Wise Men“ komiteto, vadovaujamo Jacques de Larosière bei remiamo Europos Parlamento ir Tarybos, rekomendacijas. Nuo 2011 m. sausio 1 d. Europos finansinės priežiūros sistemą (ESFS) sudaro 2 pakopos:

- makrolygio rizikos ribojimo priežiūra, vykdoma Europos sisteminės rizikos valdybos (ESRB) ir
- mikrolygio rizikos ribojimo priežiūra, vykdoma naujų Europos priežiūros institucijų. (ESAs)

ESRB yra nepriklausoma institucija, įsikūrusi prie Europos Centrinio banko (ECB), Frankfurte. Jos nariais yra ECB Valdanciosios Tarybos atstovai, Europos priežiūros institucijų pirmininkai, nacionalinių priežiūros institucijų ir centrinių bankų atstovai, taip pat Europos Komisijos atstovai. ESRB atsakinga už makrolygio rizikos ribojimo priežiūrą bei privalo nuolat analizuoti, vertinti ir stebėti sisteminę riziką siekiant sumažinti atskirų finansinės sistemos dalių žlugimo riziką ir stiprinti finansų rinkų gebėjimą atlaikyti sukrėtimus. ESRB turi reguliariai teikti būklės ataskaitas Europos Tarybai ir, jei reikia, įspėti dėl padidėjusios rizikos. Atsižvelgdama į gautą informaciją Europos Taryba gali priimti sprendimą dėl krizinės situacijos.

Priežiūra mikrolygiu vykdoma:

- Europos bankų institucijos (EBA), įsikūrusios Londone;
- Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA), įsikūrusios Paryžiuje, bei
- Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (EIOPA), įsikūrusios Frankfurte prie Maino.

Šios trys ES priežiūros institucijos buvo sukurtos iš ankstesnių komitetų, atsakingų už bankų, draudimo, pensijų fondų ir vertybinių popierių priežiūrą (trečio lygio komitetų - CEBS, CEIOPS ir CESR), perėmė iš jų kompetenciją ir taip pat gavo papildomų užduočių ir įgaliojimų. Skirtingai nei buvę komitetai, naujosios priežiūros institucijos turi juridinio asmens statusą, administracinį ir finansinį savarankiškumą, veikia nepriklausomai bei yra atskaitingos Europos Parlamentui ir Tarybai. ESAs turi didesnius įgaliojimus vykdyti ir kontroliuoti priežiūros konvergenciją bei stipresnes pozicijas priežiūros institucijų kolegijose, gali gauti reikalingus duomenis iš nacionalinių priežiūros institucijų ir iš finansų įstaigų tiesiogiai. Nauja funkcija - esant ES teisės aktų pažeidimams, krizės metu ar arbitražo atveju, priimti tiesioginius sprendimus dėl individualių finansinių institucijų. ESAs veiks kaip koordinatorius krizių valdyme ir glaudžiai bendradarbiaus su ESRB finansų rinkos stabilumo klausimais. Taip pat ESAs vaidins svarbų vaidmenį ir vartotojų apsaugos srityje.

ESAs tikslas - efektyvūs ir nuoseklūs teisinis reguliavimas ir priežiūra EEE, siekiant finansų sistemos stabilumo, vienodų konkurencijos sąlygų, gerinant tarptautinį priežiūros koordinavimą vykdam draudikų priežiūrą ir vartotojų apsaugą. Siekiant integruotos bankų, draudimo ir vertybinių popierių rinkų priežiūros, EBA, ESMA ir EIOPA darbą koordinuoja Jungtinis komitetas (angl. „Joint Committee“). ESRB ir ESAs bendradarbiavimas turi užtikrinti, kad rizikos analizė makrolygiu ir įspėjimai dėl sisteminės rizikos būtų įvertinami vykdam mikrolygio priežiūrą, o tuo pat metu ESRB, atlikdamas makrolygio analizę, turi atsižvelgti į mikrolygio priežiūros informaciją iš nacionalinių rinkų. ESFS tokiu būdu integruos visą tinklą, sudarytą iš ESRB, trijų ES priežiūros institucijų ir nacionalinių priežiūros institucijų.

Dalyvavimas priežiūros institucijų kolegijų veikloje

Vis labiau plečiantis tarpvalstybinei įmonių veiklai, įsivyrėja holistinis požiūris į draudimo įmonių, veikiančių keliuose ar keliolikoje valstybių, priežiūrą. Suvokiant, kad atskirų draudimo įmonių grupių įmonių priežiūra gali neatskleisti rizikų, būdingų grupei kaip visumai, pradėti steigti neformalūs susivienijimai - priežiūros institucijų kolegijos - kurių tikslas yra rizikų identifikavimas ir tinkamas reagavimas į grėsmes grupėms bei apskritai finansų sistemai.

Direktyvoje „Mokumas II“ kolegija apibrėžiama kaip nuolatinė, bet lanksti struktūra, skirta bendradarbiauti ir atitinkamų ES valstybių narių priežiūros institucijų veiklai koordinuoti. Taip pat pažymima, kad priežiūros institucijos, vykdydamos kolegijos veiklą, turėtų skatinti atitinkamų savo sprendimų konvergenciją ir glaudžiai bendradarbiauti siekdamas, kad priežiūros veikla visoje grupėje būtų vykdoma laikantis suderintų kriterijų. Kolegijos nariai – grupės priežiūros institucija ir visų valstybių narių, kurių teritorijoje yra dukterinių įmonių pagrindinė buveinė, priežiūros institucijos.

DPK dalyvauja 4 Lietuvoje įsteigtų įmonių, priklausančių įmonių grupėms, priežiūros institucijų kolegijose iš 6 galimų. Kitų įmonių kolegijos dar nebuvo organizuotos, tačiau tikėtina, kad tai bus padaryta artimiausiu metu. Susitikimų metu keičiamasi aktualia informacija apie draudimo įmonių veiklą bei sprendžiami su ja susiję svarbūs klausimai. Paprastai tokiuose susitikimuose dalyvauja ir prižiūrimos įmonių grupės atstovai.

Pažymėtina, kad ne visos įmonės priklauso įmonių grupėms ir tokiu atveju kolegijos nėra steigiamos. Išliekant poreikiui turėti išsamią ir aktualią informaciją apie grupėms nepriklausančių įmonių Lietuvoje įsteigtus filialus, ieškoma alternatyvių informacijos gavimo šaltinių. Pasirašytas susitarimas su Estijos priežiūros institucija, palengvinanti filialų priežiūrą, bei ketinama ateityje tokį susitarimą pasiekti ir su Latvijos priežiūros institucija.

Bendradarbiavimas su Lietuvos Respublikos valstybinėmis institucijomis ir kitomis organizacijomis

DPK darbuotojai dalyvauja įvairiose tarpinstitucinėse darbo grupėse dėl teisės aktų rengimo, finansinių paslaugų rinkos priežiūros ir duomenų teikimo tarptautinėms institucijoms, Apskaitos standartų komiteto, rengiančio ir tvirtinančio Verslo apskaitos standartus bei jų metodines rekomendacijas, ir Audito priežiūros komiteto veikloje, taip pat bendradarbiauja su įvairiomis valstybinėmis institucijomis keisdamosi duomenimis ir žiniomis. DPK bendradarbiauja tiek su Lietuvos Respublikos valstybinėmis institucijomis, tiek su draudimo rinkos dalyvių asociacijomis.

Pensijų fondų priežiūros srityje DPK glaudžiai bendradarbiauja su Vertybinių popierių komisija. Institucijos kartu dirba ruošdamos atsakymus ar išaiškinimus pensijų kaupimo bendrovėms, Investicijų valdymo įmonių asociacijai II bei III pakopos pensijų kaupimo įmonių veiklos klausimais. Tuo tikslu abi priežiūros institucijos organizuoja bendrus pasitarimus, darbo grupes, keičiasi nuomonėmis bei derina ruošiamus dokumentus.

DPK dirba su Lietuvos Respublikos valstybinėmis institucijomis derinant Lietuvos pozicijas per Lietuvos narystės ES informacinę sistemą (LI-NESIS) dėl ES teisės aktų projektų ar jų įgyvendinimo.

DPK sudarė duomenų teikimo sutartį su Valstybine mokesčių inspekcija, pagal kurią Valstybinė mokesčių inspekcija periodiškai teikia DPK ES draudimo įmonių filialų metinių pelno mokesčių deklaracijų duomenis.

Vykdydama draudimo įmonių bei draudimo tarpininkų įmonių patikrinimus, DPK informuoja Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybą apie jų

eigą, tikrinamas įmonės veiklos sritis. Patikrinimų metu nustatę faktų, kurie galėtų būti siejami su mokesčių vengimu, informuoja Valstybinę mokesčių inspekciją bei pateikia visą atkleistą informaciją apie galimus šios srities teisės aktų pažeidimus.

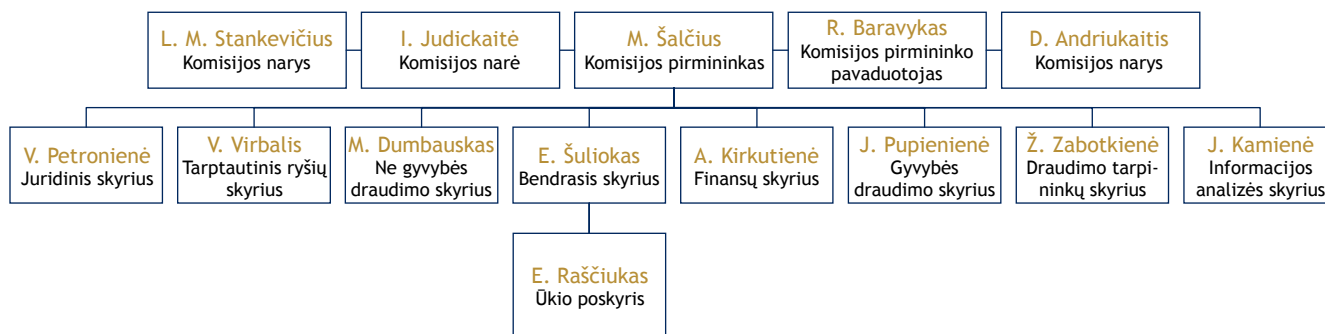
DPK pagal savo kompetenciją padeda Draudimo brokerių rūmams spręsti iškilusius klausimus, dalyvauja Draudimo brokerių rūmų garbės teismo, kuris nagrinėja drausmės bylas, draudimo brokeriams iškeltas už Draudimo įstatymo, kitų teisės aktų, profesinės veiklos ar Draudimo brokerių profesinės etikos kodekso pažeidimus, darbe.

DPK, nustatydamą teisinius reikalavimus draudimo rinkos dalyviams, jau ne vienus metus laikosi partnerystės principų - t. y. DPK teisės aktų, reglamentuojančių svarbias draudimo įmonių veiklos sritis (vidaus audito, gyvybės draudimo produktų pardavimo proceso ir pan.), projektai yra rengiami darbo grupėse, kuriose dalyvauja Lietuvos gyvybės draudimo įmonių asociacijos ir Lietuvos draudikų asociacijos bei DPK atstovai. Kaip parodė praktika, toks konstruktyvus bendradarbiavimas tarp draudimo rinkos dalyvių ir priežiūros institucijos visokeriopai naudingas abiem pusėms: DPK turi galimybę perimti žinias apie geriausią praktiką, egzistuojančią draudimo rinkoje, o rinkos dalyviai - dalyvauti teisėkūros procese ir ginti savo interesus. Bendradarbiaujant su draudikais rengiamos diskusijos ir konsultacijos aktualiais klausimais, taip pat ir pastaraisiais metais viena svarbiausių temų - „Mokumas II“.

Draudimo priežiūros komisijos struktūra ir darbuotojai

1996 metais buvo įsteigta Valstybinė draudimo priežiūros tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, kuri 2003 metais reorganizuota į Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisiją. Šiuo metu veikianti draudimo priežiūros institucija yra šiuolaikiška, atitinkanti tarptautinius standartus, siekianti profesionaliai vykdyti valstybinę draudimo rinkos priežiūrą bei užtikrinti draudimo rinkos patikimumą, stabilumą ir vartotojų apsaugą.

65 pav. DPK organizacinė struktūra 2010 metais

DPK sudaro kolegialius sprendimus priimantis organas Komisija ir administracija, kurios pagrindinis tikslas yra užtikrinti DPK funkcijų įgyvendinimą.

Komisiją sudaro penki nariai (pirmininkas, pirmininko pavaduotojas ir trys komisijos nariai), atsakingi už jiems priskirtas veiklos sritis. Pirmininko pavaduotojas Ramūnas Baravykas kuruoja su ekonomine analize ir informacinių technologijų vystymu susijusias veiklos sritis, komisijos narė Irmėna Judickaitė - su gyvybės draudimo ir pensijų kaupimo veikla susijusias sritis, komisijos narys Laurynas Mindaugas Stankevičius - su ne gyvybės draudimo veikla ir privalomuoju draudimu susijusias sritis, Darius Andriukaitis - su teisėkūra, vartotojų ir draudikų ginčų nagrinėjimu bei draudimo tarpininkavimo veikla susijusias sritis.

Administraciją sudaro 8 skyriai: Bendrasis, Draudimo tarpininkų, Informacijos analizės, Juridinis, Finansų, Gyvybės draudimo, Ne gyvybės draudimo bei Tarptautinių ryšių.

2010 metų pabaigoje DPK dirbo 48 darbuotojai: 5 komisijos nariai, 39 valstybės tarnautojai ir 4 darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, iš jų - 17 vyrų (35 proc.) ir 31 moteris (65 proc.). Administracijos padaliniams vadovauja 5 moterys (56 proc.) ir 4 vyrai (44 proc.). DPK darbuotojų amžiaus vidurkis 2010 metų pabaigoje buvo 35 metai. Beveik visi DPK administracijos darbuotojai turi aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą (96,3 proc. nuo bendro administracijos darbuotojų skaičiaus). Nemaža dalis valstybės tarnautojų turi po kelis skirtingų specialybių aukštojo universitetinio išsilavinimo diplomus. Pagal išsilavinimą 2010 metų pabaigoje daugumą DPK darbuotojų sudarė ekonomistai ir vadybininkai (23) bei teisininkai (11), likusią dalį sudarė matematikai ir informatikai (6) bei kitų specialybių atstovai (6).

DPK, siekdama turėti patyrusį ir kvalifikuotą personalą, kuris užtikrintų efektyvią ir tinkamą DPK veiklą, organizuodama darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą, daug dėmesio skiria specialiųjų profesinių žinių gilinimui, užsienio kalbų mokymui bei administracinių ir vadybinių įgūdžių tobulinimui. Specialiųjų profesinių žinių gilinimas organizuojamas ir sudarant darbuotojams galimybes dalyvauti konferencijose bei seminaruose užsienyje. Per 2010 metus 32 Priežiūros komisijos darbuotojai atstovavo Priežiūros komisijai Europos draudimo ir profesinių pensijų priežiūros komiteto (CEIOPS), Europos draudimo ir profesinių pensijų komiteto (EIOPC) posėdžiuose ir susitikimuose bei dalyvavo tarptautiniuose seminaruose ir konferencijose.

2010 metų kovo mėnesį DPK pradėjo įgyvendinti projektą „Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisijos dirbančiųjų kvalifikacijos tobulinimas“, finansuojamą iš Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, pagal 2007-2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ įgyvendinimo priemonę „Valstybės institucijų ir įstaigų dirbančiųjų kvalifikacijos tobulinimas“.

Šio projekto tikslas - stiprinti DPK darbuotojų administracinius gebėjimus, keliant jų kvalifikaciją. Projekto dalyviai mokymų metu įgytą patirtį ir žinias pritaikys vykdydami draudimo veiklos priežiūrą, sprendami aktualius klausimus bei problemas. Projekto trukmė - 24 mėnesiai, kurių metu

planuojama surengti apie 12 mokymo priemonių ar seminarų, kuriuose dalyvaus beveik visi DPK darbuotojai.

Siekiant pritraukti naujus ir išlaikyti esamus aukščiausios kvalifikacijos specialistus, DPK taikomos darbuotojų motyvavimo ir skatinimo priemonės, kurias numato Lietuvos Respublikos teisės aktai, planuojama darbuotojų karjera, ugdant padalinių vadovus iš institucijoje dirbančių kvalifikuotų specialistų.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. vasario 25 d. nutarime Nr. 189, kuriuo patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-2012 metų programos įgyvendinimo priemonės, išdėstyti ketinimai nuo 2012 m. sausio 1 d. sujungti finansinio sektoriaus priežiūros institucijas (Lietuvos banką, Vertybinių popierių komisiją ir DPK). Parengti teisės aktų projektai finansų rinkos priežiūros institucijų sujungimo koncepcijai įgyvendinti bei siekiama suformuoti aiškiais koordinavimo ryšiais, veiklos nepriklausomumo bei skaidrumo principais paremtą integruotą finansinių paslaugų (bankų, vertybinių popierių ir draudimo) priežiūros sistemą, užtikrinančią vykdomos priežiūros veiksmingumą.

(Žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų, išskyrus mokesčių fondus ir išteklių fondus, finansinės būklės ataskaitos forma)

LIETUVOS RESPUBLIKOS DRAUDIMO PRIEŽIŪROS KOMISIJA

(viešojo sektoriaus subjekto arba viešojo sektoriaus subjektų grupės pavadinimas)

188724196, Ukmergės g. 222, Vilnius

(viešojo sektoriaus subjekto, parengusio finansinės būklės ataskaitą (konsoliduotąją finansinės būklės ataskaitą), kodas, adresas)

**FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA
PAGAL 2010 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS**2010-03-14 Nr. 29-39
(data)

Pateikimo valiuta ir tikslumas: litais

Eil. Nr.	Straipsniai	Pastabos Nr.	Paskutinė ataskaitinio laikotarpio diena	Paskutinė praėjusio ataskaitinio laikotarpio diena
A.	ILGALAIKIS TURTAS		5 514 061	
I.	Nematerialusis turtas	3	1 250 757	
I.1	Plėtros darbai			
I.2	Programinė įranga ir jos licencijos		6 226	
I.3	Kitas nematerialusis turtas			
I.4	Nebaigti projektai ir išankstiniai mokėjimai		1 244 531	
II.	Ilgalaikis materialusis turtas	4	4 263 304	
II.1	Žemė			
II.2	Pastatai		4 067 837	
II.3	Infrastruktūros ir kiti statiniai			
II.4	Nekilnojamosios kultūros vertybės			
II.5	Mašinos ir įrenginiai			
II.6	Transporto priemonės		6 570	
II.7	Kilnojamosios kultūros vertybės			
II.8	Baldai ir biuro įranga		186 747	
II.9	Kitas ilgalaikis materialusis turtas		2 150	
II.10	Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai			
III.	Ilgalaikis finansinis turtas	6		
IV.	Kitas ilgalaikis turtas			
B.	BIOLOGINIS TURTAS			
C.	TRUMPALAIKIS TURTAS		495 305	
I.	Atsargos	7	13 928	
I.1	Strateginės ir neliečiamosios atsargos			
I.2	Medžiagos, žaliavos ir ūkinis inventorių		13 928	
I.3	Nebaigta gaminti produkcija ir nebaigtos vykdyti sutartys			
I.4	Pagaminta produkcija, atsargos, skirtos parduoti (perduoti)			
I.5	Ilgalaikis materialusis ir biologinis turtas, skirtas parduoti			
II.	Išankstiniai apmokėjimai	8	13 228	
III.	Per vienus metus gautinos sumos	2,6	321 054	
III.1	Gautini mokesčiai ir socialinės įmokos			

III.2	Gautinos finansavimo sumos			
III.3	Gautinos sumos už turto naudojimą, parduotas prekes, turta, paslaugas			
III.4	Sukauptos gautinos sumos	2,6	321 054	
III.5	Kitos gautinos sumos			
IV.	Trumpalaikės investicijos	5		
V.	Pinigai ir pinigų ekvivalentai	6	147 095	
	IŠ VISO TURTO:		6 009 366	
D.	FINANSAVIMO SUMOS	1	112 804	
I.	Iš valstybės biudžeto	1	3 781	
II.	Iš savivaldybės biudžeto			
III.	Iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų	1	109 023	
IV.	Iš kitų šaltinių			
E.	ĮSIPAREIGOJIMAI		268 077	
I.	Ilgalaikiai įsipareigojimai	6		
I.1	Ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai			
I.2	Ilgalaikiai atidėjiniai	9		
I.3	Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai			
II.	Trumpalaikiai įsipareigojimai		268 077	
II.1	Ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalis ir trumpalaikiai atidėjiniai	6		
II.2	Ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis			
II.3	Trumpalaikiai finansiniai įsipareigojimai	6		
II.4	Mokėtinos subsidijos, dotacijos ir finansavimo sumos			
II.5	Mokėtinos sumos į biudžetus ir fondus			
II.5.1	Grąžintinos finansavimo sumos			
II.5.2	Kitos mokėtinos sumos biudžetui			
II.6	Mokėtinos socialinės išmokos			
II.7	Grąžintini mokesčiai, įmokos ir jų permokos			
II.8	Tiekėjams mokėtinos sumos	6	33 556	
II.9	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		2 672	
II.10	Sukauptos mokėtinos sumos	2,6	11 896	
II.11	Kiti trumpalaikiai įsipareigojimai	6	219 953	
F.	GRYNASIS TURTAS	10	5 628 485	
I.	Dalininkų kapitalas			
II.	Rezervai			
II.1	Tikrosios vertės rezervas			
II.2	Kiti rezervai			
III.	Nuosavybės metodo įtaka			
IV.	Sukauptas perviršis ar deficitas		5 628 485	
IV.1	Einamųjų metų perviršis ar deficitas		(529 734)	
IV.2	Ankstesnių metų perviršis ar deficitas		6 158 219	
G.	MAŽUMOS DALIS			
	IŠ VISO FINANSAVIMO SUMŲ, ĮSIPAREIGOJIMŲ, GRYNŲJO TURTO IR MAŽUMOS DALIES:		6 009 366	

Draudikas	Gautų vartotojų kreipimūsi skaičius	Vartotojas, kuris kreipėsi						Ginčo nagrinėjimas nutrauktas, vartotojui atsisakius savo reikalavimo, nes draudikas patenkino jo pretenziją	Ginčo nagrinėjimas nutrauktas, vartotojui atsisakius savo reikalavimo, nes draudikas patenkino jo pretenziją	Ginčo nagrinėjimas nutrauktas, vartotojui atsisakius savo reikalavimo, nes draudikas patenkino jo pretenziją			
		Draudėjas	Nukentėjęs trečiasis asmuo	Naudos gavėjas	Apdraustasis	Kitas asmuo	Atmesti vartotojo reikalavimai						
Ne gyvybės draudikai	299	179	91	7	4	18	35	10	57	23	152	18	4
UAB „BTA draudimas“	34	20	10	1		3	6	2	3	1	18	4	
UAB „Būsto paskolų draudimas“	3	3									3		
Chartis Europe S. A.	2				2						2		
Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group filialas	2	2					1				1		
UADB „ERGO Lietuva“	43	19	20	2	1	1	5	4	9	2	21	2	
GF Försäkringsaktiebolag filialas	4	3	1				3			1			
AAS „Gjensidige Baltic“ Lietuvos filialas	40	23	14			3	2		9	3	22	3	1
If P&C Insurance AS filialas	12	9	1			2			2	1	8		1
UADB „Industrijos garantas“	16	7	8	1			2	2	2	1	8	1	
AB „Lietuvos draudimas“	73	41	23	1		8	10	1	16	8	33	4	1
UAB DK „PZU Lietuva“	54	38	13	1	1	1	4		13	5	27	4	1
UADB „Seesam Lietuva“	16	14	1	1			2	1	3	1	9		
Gyvybės draudikai	42	38	0	3	1	0	2	2	11	0	26	1	0
„Amplico Life Pierwsze Amerykansko-Polskie Towarzystwo Ubezpieczeń Na Zycie i Reasekuracji“ (AIG life) Spolka Akcyjna filialas	2	2							1		1		
UAGDPB „Aviva Lietuva“	9	8			1				1		7	1	
GD UAB „Bonum Publicum“	3	3							1		2		
Compensa Life Vienna Insurance Group SE Lietuvos filialas	1	1					1						
AB „ERGO Lietuva gyvybės draudimas“	10	8		2				1			9		
Mandatium Life Insurance Baltic SE Lietuvos filialas	1	1						1					
UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“	2	1		1			1				1		
UAB „SEB gyvybės draudimas“	4	4							2		2		
Swedbank Life Insurance SE filialas	10	10							6		4		
Iš viso	341	217	91	10	5	18	37	12	68	23	178	19	4

Fizinių ir juridinių asmenų skundai 2010 metais

3 priedas

Draudikas	Skundų skaičius	Asmuo, kuris kreipėsi				Nustatyti teisės akto pakeitimai	Nustatyti teisės akto pakeitimai	Skundo nagrinėjimas nutrauktas pareiškėjo prašymu	Skundas ne-nagrinėtas dėl kliūčių
		Draudėjas	Nukentėjęs trečiasis asmuo	Naudos gavėjas	Apdraustasis asmuo				
Ne gyvybės draudikai	101	55	40	0	0	14	53	31	3
UAB "BTA draudimas"	24	10	14			3	12	6	3
Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Vienna Insurance Group filialas	1		1					1	
UADB "ERGO Lietuva"	20	9	11			3	11	6	
GF Försäkringsaktiebolag filialas	4	3	1			1	2	1	
AAS "Gjensidige Baltic" Lietuvos filialas	8	5	2		1	1	6	1	
If P&C Insurance AS filialas	6	5			1	1	4	1	
AB "Lietuvos draudimas"	13	7	3		3	1	7	5	
UAB DK "PZU Lietuva"	23	15	7		1	3	10	10	
UADB "Seesam Lietuva"	2	1	1			1	1		
Gyvybės draudikai	7	5	0	0	0	2	3	1	0
UAGDPB „Aviva Lietuva“	1	1					1		
AB „ERGO Lietuva gyvybės draudimas“	1	1					1		
UAB "PZU Lietuva gyvybės draudimas"	1				1				
Swedbank Life Insurance SE filialas	4	3			1	2	1	1	
Iš viso	108	60	40	0	0	16	56	32	3

Indeksas	Turtas	Gyvybės draudimo įmonių		Ne gyvybės draudimo įmonių		Visų draudimo įmonių	
		2010	2009	2010	2009	2010	2009
A.	NEMATERIALUSIS TURTAS	1 580 714	1 019 356	27 928 886	13 828 277	29 509 600	14 847 633
I.	Plėtros darbai	0	0	0	0	0	0
II.	Prestižas	0	0	299 923	0	299 923	0
III.	Patentai, licencijos	0	0	35 658	116 060	35 658	116 060
IV.	Programinė įranga	1 401 887	1 019 356	27 593 304	13 708 350	28 995 191	14 727 706
V.	Kitas nematerialusis turtas	178 827	0	0	3 866	178 827	3 866
B.	INVESTICIJOS	521 875 950	469 453 176	1 061 794 554	1 105 007 944	1 583 670 504	1 574 461 120
I.	Žemė, pastatai ir kitas nekilnojamas turtas	670 377	1 775 069	85 208 291	86 856 422	85 878 668	88 631 491
I.1.	Draudimo įmonės reikmėms	520 000	429 433	59 689 367	60 616 376	60 209 367	61 045 809
I.1.1.	Žemė	0	0	7 645 242	7 196 189	7 645 242	7 196 189
I.1.2.	Pastatai	520 000	429 433	48 347 190	49 452 303	48 867 190	49 881 736
I.1.3.	Nebaigta statyba ir išankstinis mokėjimas	0	0	213 259	209 629	213 259	209 629
I.1.4.	Kita	0	0	3 483 676	3 758 255	3 483 676	3 758 255
I.2.	Kitos investicijos į nekilnojamąjį turą	0	0	619 218	2 525 693	619 218	2 525 693
I.3.	Investicinis turtas	150 377	1 345 636	24 899 706	23 714 353	25 050 083	25 059 989
I.3.1.	Žemė	65 377	65 377	10 246 120	8 023 215	10 311 497	8 088 592
I.3.2.	Pastatai	85 000	1 280 259	14 653 586	15 691 138	14 738 586	16 971 397
II.	Investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones	5 259 247	5 259 247	2 556 905	6 263 564	7 816 152	11 522 811
II.1.	Dukterinių įmonių akcijos	0	0	0	0	0	0
II.1.1.	Įtrauktos į vertybinių popierių biržų sąrašus	0	0	0	0	0	0
II.1.2.	Neįtrauktos į vertybinių popierių biržų sąrašus	0	0	0	0	0	0
II.2.	Dukterinių įmonių skolos vertybiniai popieriai ir šioms įmonėms suteiktos paskolos	0	0	0	0	0	0
II.2.1.	Skolos vertybiniai popieriai	0	0	0	0	0	0
II.2.2.	Paskolos	0	0	0	0	0	0
II.3.	Asocijuotų įmonių akcijos	5 259 247	5 259 247	2 556 905	1 084 364	7 816 152	6 343 611
II.3.1.	Įtrauktos į vertybinių popierių biržų sąrašus	0	0	0	0	0	0
II.3.2.	Neįtrauktos į vertybinių popierių biržų sąrašus	5 259 247	5 259 247	2 556 905	1 084 364	7 816 152	6 343 611
II.4.	Asocijuotų įmonių skolos vertybiniai popieriai ir šioms įmonėms suteiktos paskolos	0	0	0	5 179 200	0	5 179 200
II.4.1.	Skolos vertybiniai popieriai	0	0	0	0	0	0
II.4.2.	Paskolos	0	0	0	5 179 200	0	5 179 200
III.	Kitos finansinės investicijos	515 946 326	462 418 860	974 029 358	1 011 887 958	1 489 975 684	1 474 306 818
III.1.	Akcijos, kiti kintamų pajamų vertybiniai popieriai ir investicinių fondų vienetai	18 494 758	7 838 151	45 373 254	32 343 765	63 868 012	40 181 916
III.1.1.	Įtraukti į vertybinių popierių biržų sąrašus	7 040 968	2 768 606	41 318 514	23 173 125	48 359 482	25 941 731
III.1.2.	Neįtraukti į vertybinių popierių biržų sąrašus	11 453 790	5 069 545	4 054 740	9 170 640	15 508 530	14 240 185
III.2.	Skolos ir kiti pastovių pajamų vertybiniai popieriai	456 286 920	429 220 736	829 190 055	893 546 217	1 285 476 975	1 322 766 953
III.2.1.	Vyriausybės, centrinio banko ir savivaldybės vertybiniai popieriai	367 950 067	336 576 273	658 870 147	489 786 771	1 026 820 214	826 363 044
III.2.2.	Kitų ūkio subjektų vertybiniai popieriai	88 336 853	92 644 463	170 319 908	403 759 447	258 656 761	496 403 910
III.3.	Dalyvavimas investiciniuose puluose	0	0	0	0	0	0
III.4.	Paskolos, užtikrintos nekilnojamuoju turu	0	0	4 539 484	4 846 715	4 539 484	4 846 715
III.5.	Kitos paskolos	0	0	5 246 974	3 059 499	5 246 974	3 059 499
III.6.	Indėliai kredito įstaigose	41 164 648	25 359 973	89 670 420	78 091 762	130 835 068	103 451 735
III.7.	Kitos investicijos	0	0	9 170	0	9 170	0
IV.	Depozitai perdraudėjų įmonėje	0	0	0	0	0	0
C.	KITOS GYVYBĖS DRAUDIMO VEIKLOS INVESTICIJOS	703 432 761	541 052 664	0	0	703 432 761	541 052 664
I.	Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, investicijos	703 432 761	541 052 664	0	0	703 432 761	541 052 664
II.	Profesinių pensijų kaupimo veiklos investicijos	0	0	0	0	0	0
D.	GAUTINOS SUMOS	9 525 340	10 390 967	229 910 953	209 162 050	239 436 293	219 553 017
I.	Draudimo veiklos gautinos sumos	6 018 397	7 622 481	214 581 672	199 559 957	220 600 069	207 182 438

I.1.	Draudėjai	5 514 431	7 081 392	123 996 715	140 237 430	129 511 146	147 318 822
I.2.	Tarpininkai	503 966	541 089	8 833 301	11 469 718	9 337 267	12 010 807
I.3.	Kiti	0	0	81 751 656	47 852 808	81 751 656	47 852 808
II.	Perdraudimo ir persidraudimo veiklos gautinos sumos	1 735 700	1 537 022	8 225 844	3 648 395	9 961 544	5 185 417
II.1.	Perdraudėjai	235 131	279 051	641 149	1 004 341	876 280	1 283 392
II.2.	Perdraudikai	1 500 005	1 257 971	7 584 695	2 644 055	9 084 700	3 902 026
II.3.	Tarpininkai	0	0	0	0	0	0
II.4.	Kiti	564	0	0	0	564	0
III.	Kitos gautinos sumos	1 771 243	1 231 464	7 103 437	5 953 698	8 874 680	7 185 162
E.	KITAS TURTAS	22 339 779	15 701 350	112 175 964	72 228 285	134 515 743	87 929 635
I.	Materialusis turtas ir atsargos	1 994 206	2 141 515	20 162 293	17 354 589	22 156 499	19 496 104
I.1.	Transporto priemonės	474 642	489 247	7 539 732	7 420 810	8 014 374	7 910 057
I.2.	Biuro ir kita įranga	1 067 862	1 211 229	6 592 228	9 376 821	7 660 090	10 588 050
I.3.	Atsargos	52 435	78 189	52 593	72 728	105 028	150 917
I.4.	Išankstinis mokėjimas	399 267	362 850	5 977 741	484 231	6 377 008	847 081
II.	Pinigai sąskaitose ir kasoje	20 033 190	13 452 967	88 274 106	50 059 131	108 307 296	63 512 098
III.	Kitas turtas	312 383	106 868	3 739 564	4 814 564	4 051 947	4 921 432
F.	SUKAUPOTOS PAJAMOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ ŠAŅAUDOS	18 403 167	19 483 188	74 582 528	77 827 144	92 985 695	97 310 332
I.	Sukauptos palūkanos ir nuomos pajamos	0	0	0	0	0	0
II.	Atidėtos įsigijimo sąnaudos	15 614 662	17 991 682	38 585 343	41 576 202	54 200 005	59 567 884
II.1.	Ne gyvybės draudimo atidėtos įsigijimo sąnaudos	0	0	38 585 343	41 576 202	38 585 343	41 576 202
II.2.	Gyvybės draudimo atidėtos įsigijimo sąnaudos	15 614 662	17 991 682	0	0	15 614 662	17 991 682
III.	Kitos sukauptos pajamos	2 121 971	914 152	1 932 944	0	4 054 915	914 152
IV.	Kitos ateinančių laikotarpių sąnaudos	666 534	577 354	34 064 241	36 250 942	34 730 775	36 828 296
TURTAS, IŠ VISO		1 277 157 711	1 057 100 701	1 506 392 884	1 478 053 700	2 783 550 595	2 535 154 401

Indeksas	Savininkų nuosavybė ir įsipareigojimai	Gyvybės draudimo įmonių		Ne gyvybės draudimo įmonių		Visų draudimo įmonių	
		2010	2009	2010	2009	2010	2009
A.	KAPITALAS IR REZERVAI	167 074 742	149 472 163	470 030 890	484 526 595	637 105 632	633 998 758
I.	Įstatinis kapitalas	58 247 550	58 247 550	293 355 900	200 095 160	351 603 450	258 342 710
II.	Akcijų priedai (nominalios vertės perviršis)	27 917 716	27 917 716	39 802 325	39 802 325	67 720 041	67 720 041
III.	Savos akcijos (-)	0	0	0	0	0	0
IV.	Perkainojimo rezervas	101 609	0	10 553 836	10 325 494	10 655 445	10 325 494
V.	Rezervai	5 445 875	5 252 655	14 162 563	13 876 675	19 608 438	19 129 330
V.1.	Privalomasis rezervas	4 445 875	4 252 655	14 005 622	13 014 675	18 451 497	17 267 330
V.2.	Rezervas savoms akcijoms įsigyti	0	0	0	0	0	0
V.3.	Kiti rezervai	1 000 000	1 000 000	156 941	862 000	1 156 941	1 862 000
VI.	Ankstesnių ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) (+/-)	42 558 833	26 402 480	130 190 373	189 714 471	172 749 206	216 116 951
VII.	Ataskaitinių metų nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) (+/-)	32 803 159	31 651 762	-18 034 107	30 712 470	14 769 052	62 364 232
B.	FINANSAVIMAS (DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS)	0	0	0	0	0	0
C.	SUBORDINUOTI ĮSIPAREIGOJIMAI	0	5 179 200	11 193 351	10 137 620	11 193 351	15 316 820
D.	TECHNINIAI ATIDĒJINIAI	377 877 155	339 676 509	773 178 787	774 798 148	1 151 055 942	1 114 474 657
I.	Perkeltų įmokų techninis atidėjiny	21 290 567	21 777 774	341 696 905	359 198 752	362 987 472	380 976 526
I.1.	Bendra suma	21 850 440	22 922 003	352 187 178	371 411 944	374 037 618	394 333 947
I.2.	Perdraudikų dalis (-)	-559 873	-1 144 229	-10 490 274	-12 213 192	-11 050 147	-13 357 421
II.	Gyvybės draudimo matematinis techninis atidėjiny	327 165 306	296 599 051	17 829 388	25 803 501	344 994 694	322 402 552
II.1.	Bendra suma	327 234 544	296 678 882	17 829 388	25 803 501	345 063 932	322 482 383
II.2.	Perdraudikų dalis (-)	-69 238	-79 831	0	0	-69 238	-79 831
III.	Numatomų išmokėjimų techninis atidėjiny	21 015 432	15 369 734	389 536 074	371 083 321	410 551 506	386 453 055
III.1.	Bendra suma	22 397 672	16 935 913	460 823 163	447 957 513	483 220 835	464 893 426
III.2.	Perdraudikų dalis (-)	-1 382 240	-1 566 179	-71 287 089	-76 874 192	-72 669 329	-78 440 371
IV.	Draudimo įmokų grąžinimo techninis atidėjiny	8 255 359	4 560 317	133 306	130 471	8 388 665	4 690 788
IV.1.	Bendra suma	8 255 359	4 560 317	133 306	130 471	8 388 665	4 690 788

IV.2.	Perdraudikų dalis (-)	0	0	0	0	0	0
V.	Nuostolių svyravimo išlyginimo techninis atidėjiny	0	0	0	0	0	0
VI.	Kiti techniniai atidėjiniai	150 491	1 369 633	23 983 115	18 582 103	24 133 606	19 951 736
VI.1.	Bendra suma	150 491	1 369 633	23 983 115	18 582 103	24 133 606	19 951 736
VI.2.	Perdraudikų dalis (-)	0	0	0	0	0	0
E.	KITI GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINIAI ATIDĖJINIAI	703 432 761	541 052 664	0	0	703 432 761	541 052 664
I.	Gyvybės draudimo, kai investavimo rizika tenka draudėjui, techninis atidėjiny	703 432 761	541 052 664	0	0	703 432 761	541 052 664
I.1.	Bendra suma	703 432 761	541 052 664	0	0	703 432 761	541 052 664
I.2.	Perdraudikų dalis (-)	0	0	0	0	0	0
II.	Profesinių pensijų kaupimo techninis atidėjiny	0	0	0	0	0	0
F.	KITI ATIDĖJIMAI	0	0	1 396 912	1 112 183	1 396 912	1 112 183
I.	Atidėjimai pensijoms ir panašioms įsipareigojimams	0	0	1 396 912	1 112 183	1 396 912	1 112 183
II.	Atidėjimai mokesčiams	0	0	0	0	0	0
III.	Kiti atidėjimai	0	0	0	0	0	0
G.	PERDRAUDIŲ DEPOZITAI	326 745	257 174	0	0	326 745	257 174
H.	ĮSIPAREIGOJIMAI	23 502 286	16 193 208	210 750 736	168 386 392	234 253 022	184 579 600
I.	Įsipareigojimai, susiję su draudimo veikla	10 047 778	8 752 335	92 758 434	92 393 014	102 806 212	101 145 349
I.1.	Įsipareigojimai draudėjams	7 558 400	6 661 950	71 345 450	72 159 096	78 903 850	78 821 046
I.2.	Įsipareigojimai tarpininkams	2 489 378	2 084 421	7 974 939	8 488 911	10 464 317	10 573 332
I.3.	Kiti su draudimo veikla susiję įsipareigojimai	0	5 964	13 438 045	11 745 007	13 438 045	11 750 971
II.	Įsipareigojimai, susiję su perdraudimo ir persidraudimo veikla	1 980 448	2 226 351	15 791 277	22 222 505	17 771 725	24 448 856
II.1.	Įsipareigojimai perdraudėjams	0	0	578 553	514 310	578 553	514 310
II.2.	Įsipareigojimai perdraudikams	1 980 448	2 226 351	15 212 724	21 708 195	17 193 172	23 934 546
II.3.	Įsipareigojimai tarpininkams	0	0	0	0	0	0
II.4.	Kiti su perdraudimo ir persidraudimo veikla susiję įsipareigojimai	0	0	0	0	0	0
III.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai, atskirai nurodomos konvertuojamos skolos	0	0	0	0	0	0
IV.	Skolos kredito įstaigoms	0	0	2 143 538	1 327 906	2 143 538	1 327 906
V.	Mokesčiai, socialinio draudimo įmokos ir kiti įsipareigojimai	11 474 060	5 214 522	100 057 486	52 442 967	111 531 546	57 657 489
V.1.	Mokesčiai	801 113	802 306	3 401 278	19 673 251	4 202 391	20 475 557
V.2.	Socialinio draudimo įmokos	459 083	409 802	3 552 478	2 583 414	4 011 561	2 993 216
V.3.	Atlyginimai	309 617	166 320	5 101 859	3 161 566	5 411 476	3 327 886
V.4.	Kiti įsipareigojimai	9 904 247	3 836 094	88 001 871	27 024 736	97 906 118	30 860 830
I.	SUKAPTOS SĄNAUDOS IR ATEINANČIŲ LAIKOTARPIŲ PAJAMOS	4 944 022	5 269 783	39 842 207	39 092 762	44 786 229	44 362 545
I.	Sukauptos sąnaudos	4 944 022	5 269 783	25 918 579	24 027 051	30 862 601	29 296 835
II.	Ateinančių laikotarpių pajamos	0	0	13 923 627	15 065 710	13 923 627	15 065 710
SAVININKŲ NUOSAVYBĖ IR ĮSIPAREIGOJIMAI, IŠ VISO		1 277 157 711	1 057 100 701	1 506 392 884	1 478 053 700	2 783 550 595	2 535 154 401

Indeksas	Straipsnis	Gyvybės draudimo įmonės		Ne gyvybės draudimo įmonės		Visos draudimo įmonės	
		2010	2009	2010	2009	2010	2009
I.	TECHNINĖ DALIS - NE GYVYBĖS DRAUDIMAS						
I.1.	UŽDIRBTOS ĮMOKOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ	16 474 490	18 847 886	758 128 481	891 816 179	774 602 971	910 664 065
I.1.1.	Pasirašytų įmokų suma	17 182 388	15 849 383	794 653 422	819 244 854	811 835 809	835 094 237
I.1.2.	Persidraudimo įmokos (-)	-100 477	-867 280	-54 026 531	-53 130 356	-54 127 007	-53 997 636
I.1.3.	Perkeltų įmokų techninio atidėjinio pasikeitimas (-/+)	55 740	3 851 756	19 224 508	150 565 909	19 280 249	154 417 665
I.1.4.	Perkeltų įmokų techninio atidėjinio perdraudikų dalies pasikeitimas (+/-)	-663 162	14 027	-1 722 918	-24 864 228	-2 386 080	-24 850 201
I.2.	PELNAS (NUOSTOLIAI) IŠ INVESTICIJŲ, PERKELTAS IŠ NETECHNINĖS DALIES	680 255	1 255 691	31 258 258	42 583 257	31 938 512	43 838 948
I.3.	KITOS TECHNINĖS PAJAMOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ	43 380	35 708	5 021 903	4 057 462	5 065 283	4 093 170
I.4.	DRAUDIMO IŠMOKŲ SĄNAUDOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ (-)	-13 802 592	-17 833 991	-503 141 786	-557 613 253	-516 944 378	-575 447 244
I.4.1.	Išmokos, įvykus draudiminiams įvykiams (-)	-14 154 007	-24 555 262	-483 936 786	-512 806 296	-498 090 793	-537 361 558
I.4.1.1.	Išmokos (-)	-13 100 498	-23 819 942	-548 532 593	-559 211 507	-561 633 091	-583 031 449
I.4.1.2.	Žalos sureguliuavimo sąnaudos (-)	-1 063 970	-978 331	-36 894 200	-35 579 340	-37 958 170	-36 557 671
I.4.1.3.	Išieškotos sumos (+)	0	0	81 962 145	48 476 639	81 962 145	48 476 639
I.4.1.4.	Perdraudikų dalis (+)	10 461	243 011	19 527 861	33 507 912	19 538 322	33 750 923
I.4.2.	Numatomų išmokėjamų techninio atidėjinio pasikeitimas (-/+)	351 414	6 721 271	-19 205 000	-44 806 957	-18 853 585	-38 085 686
I.4.2.1.	Bendra suma (-)	-245 389	6 753 915	-13 617 898	-54 779 186	-13 863 287	-48 025 271
I.4.2.2.	Perdraudikų dalis (+)	596 804	-32 644	-5 587 102	9 972 229	-4 990 298	9 939 585
I.5.	KITŲ TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ PASIKEITIMAS, NEPATEIKTAS KITOSE POZICIJOSE, IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ (-/+)	1 219 142	-939 306	-5 401 013	-11 694 802	-4 181 870	-12 634 108
I.5.1.	Bendra suma (-)	1 219 142	-939 306	-5 401 013	-11 694 802	-4 181 870	-12 634 108
I.5.2.	Perdraudikų dalis (+)	0	0	0	0	0	0
I.6.	GRAŽINTOS (GRAŽINTINOS) DRAUDIMO ĮMOKOS (DALYVAVIMAS PELNE), IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ (-)	245 961	-292 866	-261 812	267 117	-15 851	-25 749
I.6.1.	Gražintos įmokos (dalyvavimas pelne) (-)	0	0	-258 977	-1 599 420	-258 977	-1 599 420
I.6.1.1.	Bendra suma (-)	0	0	-258 977	-1 599 420	-258 977	-1 599 420
I.6.1.2.	Perdraudikų dalis (+)	0	0	0	0	0	0
I.6.2.	Draudimo įmokų gražinimo techninio atidėjinio pasikeitimas (-/+)	245 961	-292 866	-2 835	1 866 537	243 126	1 573 671
I.6.2.1.	Bendra suma (-)	245 961	-292 866	-2 835	9 197 199	243 126	8 904 333
I.6.2.2.	Perdraudikų dalis (+)	0	0	0	-7 330 662	0	-7 330 662
I.7.	GRYNOSIOS VEIKLOS SĄNAUDOS (-)	-2 518 148	-2 659 019	-301 014 689	-337 471 925	-303 532 837	-340 130 944
I.7.1.	Įsigijimo sąnaudos (-)	-1 939 952	-2 074 693	-213 043 591	-231 846 897	-214 983 543	-233 921 590
I.7.2.	Atidėtų įsigijimo sąnaudų pasikeitimas (-/+)	0	0	-2 990 859	-15 061 723	-2 990 859	-15 061 723
I.7.3.	Administracinės sąnaudos (-)	-578 196	-584 326	-91 520 082	-99 964 196	-92 098 278	-100 548 522
I.7.4.	Perdraudimo komisiniai ir perdraudikų pelno dalis (+)	0	0	6 539 843	9 400 891	6 539 843	9 400 891
I.8.	KITOS TECHNINĖS SĄNAUDOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ (-)	-18 949	-4 823	-15 065 083	-27 976 140	-15 084 032	-27 980 963
I.9.	TECHNINIS REZULTATAS PRIEŠ SUDARANT NUOSTOLIŲ SVYRAVIMO IŠLYGINIMO TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ	2 323 538	-1 590 720	-30 475 740	3 967 895	-28 152 202	2 377 175
I.10.	NUOSTOLIŲ SVYRAVIMO IŠLYGINIMO TECHNINIO ATIDĖJINIO PASIKEITIMAS (-/+)	0	0	0	18 565 386	0	18 565 386
I.11.	NE GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINĖS DALIES PELNAS (NUOSTOLIAI)	2 323 538	-1 590 720	-30 475 740	22 533 281	-28 152 202	20 942 561
II.	TECHNINĖ DALIS - GYVYBĖS DRAUDIMAS						
II.1.	UŽDIRBTOS ĮMOKOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIKŲ DALĮ	278 569 849	252 035 217	1 687 699	2 587 677	280 257 548	254 622 894
II.1.1.	Pasirašytų įmokų suma	282 166 802	253 923 838	1 687 442	2 587 058	283 854 244	256 510 896
II.1.2.	Persidraudimo įmokos (-)	-4 691 581	-4 312 942	0	0	-4 691 581	-4 312 942
II.1.3.	Perkeltų įmokų techninio atidėjinio pasikeitimas (-/+)	1 015 823	2 451 827	257	619	1 016 080	2 452 446
II.1.4.	Perkeltų įmokų techninio atidėjinio perdraudikų dalies pasikeitimas (+/-)	78 805	-27 506	0	0	78 805	-27 506

II.2.	INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS	29 828 604	33 982 336	28 190 295	47 249 031	58 018 899	81 231 367
II.2.1.	Pajamos iš dalyvavimo kitų įmonių veikloje	0	0	2 128	312	2 128	312
II.2.2.	Pajamos iš kitų investicijų	25 011 459	27 894 045	17 106 419	18 666 762	42 117 878	46 560 807
II.2.2.1.	Pajamos iš žemės ir pastatų	19 441	47 065	480 782	546 716	500 223	593 781
II.2.2.2.	Pajamos iš kitų investicijų	24 992 018	27 846 980	16 625 637	18 120 046	41 617 655	45 967 026
II.2.3.	Nuostolio dėl vertės sumažėjimo atstatymas	1 021 426	534 849	7 309 513	21 996 921	8 330 939	22 531 770
II.2.4.	Investicijų perleidimo pelnas	3 795 719	5 553 442	3 772 235	6 585 036	7 567 954	12 138 478
II.3.	PELNAS IŠ KITŲ GYVYBĖS DRAUDIMO VEIKLOS INVESTICIJŲ	88 979 208	123 428 298	0	0	88 979 208	123 428 298
II.3.1.	Pelnas iš investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui	88 979 208	123 428 298	0	0	88 979 208	123 428 298
II.3.2.	Pelnas iš profesinių pensijų kaupimo veiklos investicijų	0	0	0	0	0	0
II.4.	KITOS TECHNINĖS PAJAMOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIŲ DALĮ	7 298 367	7 722 614	0	0	7 298 367	7 722 614
II.4.1.	Pensijų kaupimo veiklos pajamos	7 053 688	7 665 665	0	0	7 053 688	7 665 665
II.4.2.	Kitos techninės pajamos	244 679	56 949	0	0	244 679	56 949
II.5.	DRAUDIMO IŠMOKŲ SĄNAUDOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIŲ DALĮ (-)	-96 829 844	-88 540 169	-10 778 932	-12 025 919	-107 608 776	-100 566 088
II.5.1.	Išmokos įvykus draudiminiams įvykiams (-)	-90 832 731	-83 709 302	-11 531 180	-14 191 919	-102 363 911	-97 901 221
II.5.1.1.	Išmokos (-)	-31 434 844	-26 731 447	-10 297 955	-13 037 978	-41 732 799	-39 769 425
II.5.1.2.	Išperkamosios sumos (-)	-58 682 549	-56 849 104	-919 412	-833 534	-59 601 961	-57 682 638
II.5.1.3.	Žalos sureguliuavimo sąnaudos (-)	-1 616 994	-1 648 410	-313 813	-320 407	-1 930 807	-1 968 817
II.5.1.4.	Perdraudikų dalis (+)	901 656	1 519 659	0	0	901 656	1 519 659
II.5.2.	Numatomų išmokėjimų techninio atidėjinio pasikeitimas (-/+)	-5 997 113	-4 830 867	752 248	2 166 000	-5 244 865	-2 664 867
II.5.2.1.	Bendra suma (-)	-5 216 370	-5 001 324	752 248	2 166 000	-4 464 122	-2 835 324
II.5.2.2.	Perdraudikų dalis (+)	-780 743	170 457	0	0	-780 743	170 457
II.6.	KITŲ TECHNINIŲ ATIDĖJINIŲ PASIKEITIMAS, NEPATEIKTAS KITOSE POZICIJOSE, IŠSKYRUS PERDRAUDIŲ DALĮ (-/+)	-188 699 457	-198 810 343	7 974 113	8 615 410	-180 725 344	-190 194 933
II.6.1.	Gyvybės draudimo matematinio techninio atidėjinio pasikeitimas, išskyrus perdraudikų dalį (-/+)	-188 699 457	-198 810 343	7 974 113	8 615 410	-180 725 344	-190 194 933
II.6.1.1.	Bendra suma (-)	-188 688 864	-198 813 588	7 974 113	8 615 410	-180 714 751	-190 198 178
II.6.1.2.	Perdraudikų dalis (+)	-10 594	3 245	0	0	-10 594	3 245
II.6.2.	Kitų techninių atidėjinių pasikeitimas, išskyrus perdraudikų dalį (-/+)	0	0	0	0	0	0
II.6.2.1.	Bendra suma (-)	0	0	0	0	0	0
II.6.2.2.	Perdraudikų dalis (+)	0	0	0	0	0	0
II.7.	GRAŽINTOS (GRAŽINTINOS) DRAUDIMO ĮMOKOS (DALYVAVIMAS PELNE), IŠSKYRUS PERDRAUDIŲ DALĮ (-)	-4 465 606	-1 442 826	0	0	-4 465 606	-1 442 826
II.7.1.	Gražintos įmokos (dalyvavimas pelne) (-)	-524 602	-600 509	0	0	-524 602	-600 509
II.7.1.1.	Bendra suma (-)	-524 602	-600 509	0	0	-524 602	-600 509
II.7.1.2.	Perdraudikų dalis (+)	0	0	0	0	0	0
II.7.2.	Draudimo įmokų gražinimo techninio atidėjinio pasikeitimas (-/+)	-3 941 004	-842 317	0	0	-3 941 004	-842 317
II.7.2.1.	Bendra suma (-)	-3 941 004	-842 317	0	0	-3 941 004	-842 317
II.7.2.2.	Perdraudikų dalis (+)	0	0	0	0	0	0
II.8.	GRYNSIOS VEIKLOS SĄNAUDOS (-)	-70 572 207	-73 021 210	-321 219	-289 613	-70 893 426	-73 310 823
II.8.1.	Įsigijimo sąnaudos (-)	-48 350 564	-48 938 564	-28 402	-34 706	-48 378 966	-48 973 270
II.8.2.	Atidėtų įsigijimo sąnaudų pasikeitimas (-/+)	-2 377 020	-5 222 244	0	0	-2 377 020	-5 222 244
II.8.3.	Administracinės sąnaudos (-)	-21 855 093	-20 105 249	-292 817	-254 907	-22 147 910	-20 360 156
II.8.4.	Perdraudimo komisiniai ir perdraudikų pelno dalis (+)	2 010 469	1 244 847	0	0	2 010 469	1 244 847
II.9.	INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS (-)	-7 920 083	-8 778 074	-7 047 237	-11 846 913	-14 967 320	-20 624 987
II.9.1.	Investicijų vadybos sąnaudos, įskaitant palūkanas (-)	-2 520 239	-2 298 158	-1 259 150	-1 581 825	-3 779 389	-3 879 983
II.9.2.	Investicijų vertės sumažėjimas (-)	-4 191 730	-2 916 231	-4 969 905	-8 656 142	-9 161 635	-11 572 373
II.9.2.1.	Sąnaudos dėl dalyvavimo kitų įmonių veikloje ir kitų investicijų (-)	0	0	0	0	0	0
II.9.2.2.	Nuostolis dėl vertės sumažėjimo (-)	-4 191 730	-2 916 231	-4 969 905	-8 656 142	-9 161 635	-11 572 373
II.9.3.	Investicijų perleidimo nuostoliai (-)	-1 208 114	-3 563 685	-818 182	-1 608 946	-2 026 296	-5 172 631
II.10.	NUOSTOLIAI IŠ KITŲ GYVYBĖS DRAUDIMO VEIKLOS INVESTICIJŲ (-)	-5 082 540	-11 491 413	0	0	-5 082 540	-11 491 413

II.10.1.	Nuostoliai iš investicijų, kai investavimo rizika tenka draudėjui (-)	-5 082 540	-11 491 413	0	0	-5 082 540	-11 491 413
II.10.2.	Nuostoliai iš profesinių pensijų kaupimo veiklos (-)	0	0	0	0	0	0
II.11.	KITOS TECHNINĖS SĄNAUDOS, IŠSKYRUS PERDRAUDIŲ DALĮ (-)	-2 002	-1 923	0	0	-2 002	-1 923
II.12.	PELNAS (NUOSTOLIAI) IŠ INVESTICIJŲ, PERKELTAS Į NE-TECHNINĘ DALĮ (-)	-9 889 478	-11 254 202	-19 834 060	-33 103 061	-29 723 538	-44 357 263
II.13.	GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINĖS DALIES PELNAS (NUOSTOLIAI)	21 214 811	23 828 305	-129 341	1 186 612	21 085 470	25 014 917

III.	NETECHNINĖ DALIS						
III.1.	NE GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINĖS DALIES PELNAS (NUOSTOLIAI)	2 323 538	-1 590 720	-30 475 740	22 533 281	-28 152 202	20 942 561
III.2.	GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINĖS DALIES PELNAS (NUOSTOLIAI)	21 214 811	23 828 305	-129 341	1 186 612	21 085 470	25 014 917
III.3.	INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMOS	0	0	40 818 106	49 306 905	40 818 106	49 306 905
III.3.1.	Pajamos iš dalyvavimo kitų įmonių veikloje	0	0	85 778	395 898	85 778	395 898
III.3.2.	Pajamos iš kitų investicijų	0	0	27 142 701	28 976 152	27 142 701	28 976 152
III.3.2.1.	Pajamos iš žemės ir pastatų	0	0	968 711	966 613	968 711	966 613
III.3.2.2.	Pajamos iš kitų investicijų	0	0	26 173 990	28 009 539	26 173 990	28 009 539
III.3.3.	Nuostolio dėl vertės sumažėjimo atstatymas	0	0	12 133 821	17 664 511	12 133 821	17 664 511
III.3.4.	Investicijų perleidimo pelnas	0	0	1 455 806	2 270 344	1 455 806	2 270 344
III.4.	PELNAS (NUOSTOLIAI) IŠ INVESTICIJŲ, PERKELTAS IŠ GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINĖS DALIES	9 889 478	11 254 202	19 834 060	33 103 061	29 723 538	44 357 263
III.5.	INVESTICINĖS VEIKLOS SĄNAUDOS (-)	0	0	-11 852 210	-12 430 678	-11 852 210	-12 430 678
III.5.1.	Investicijų vadybos sąnaudos, įskaitant palūkanas (-)	0	0	-1 592 132	-1 311 296	-1 592 132	-1 311 296
III.5.2.	Investicijų vertės sumažėjimas (-)	0	0	-9 551 584	-9 947 324	-9 551 584	-9 947 324
III.5.2.1.	Sąnaudos iš dalyvavimo kitų įmonių veikloje ir kitų investicijų (-)	0	0	0	0	0	0
III.5.2.2.	Nuostolis dėl vertės sumažėjimo (-)	0	0	-9 551 584	-9 947 324	-9 551 584	-9 947 324
III.5.3.	Investicijų perleidimo nuostoliai (-)	0	0	-708 493	-1 172 058	-708 493	-1 172 058
III.6.	PELNAS (NUOSTOLIAI) IŠ INVESTICIJŲ, PERKELTAS Į NE GYVYBĖS DRAUDIMO TECHNINĘ DALĮ (-)	-680 255	-1 255 691	-31 258 258	-42 583 257	-31 938 512	-43 838 948
III.7.	KITOS PAJAMOS	212 081	759 005	3 559 724	3 554 116	3 771 805	4 313 121
III.7.1.	Finansinės veiklos pajamos	128 180	499 025	892 666	1 969 148	1 020 846	2 468 173
III.7.2.	KITOS PAJAMOS	83 901	259 980	2 667 058	1 584 968	2 750 959	1 844 948
III.8.	KITOS SĄNAUDOS (-)	-362 009	-1 133 594	-6 499 513	-8 459 243	-6 861 522	-9 592 837
III.8.1.	Finansinės veiklos sąnaudos (-)	-159 357	-1 128 473	-5 932 401	-7 691 255	-6 091 758	-8 819 728
III.8.2.	KITOS SĄNAUDOS (-)	-202 652	-5 121	-567 112	-767 988	-769 764	-773 109
III.9.	ĮPRASTINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)	32 597 645	31 861 507	-16 003 172	46 210 797	16 594 473	78 072 304
III.10.	YPATINGOSIOS PAJAMOS (PAGAUTĖ)	0	0	0	0	0	0
III.11.	YPATINGOSIOS SĄNAUDOS (NETEKIMAI) (-)	0	0	0	0	0	0
III.12.	YPATINGOSIOS VEIKLOS REZULTATAS - PELNAS (NUOSTOLIAI)	0	0	0	0	0	0
III.13.	ATASKAITINIO LAIKOTARPIO REZULTATAS - PELNAS (NUOSTOLIAI) - PRIEŠ APMOKĖTIMĄ	32 597 645	31 861 507	-16 003 172	46 210 797	16 594 473	78 072 304
III.14.	PELNO MOKĖSTIS (-)	205 514	-209 745	-2 030 935	-15 498 327	-1 825 421	-15 708 072
III.15.	ATASKAITINIO LAIKOTARPIO REZULTATAS - PELNAS (NUOSTOLIAI)	32 803 159	31 651 762	-18 034 107	30 712 470	14 769 052	62 364 232

Rodiklis	2006	2007	2008	2009	2010
Tankis, Lt	432,4	619,4	607,7	462,8	472,3
Gyvybės draudimo rinka	134,6	234,3	159,9	145,8	165,2
Ne gyvybės draudimo rinka	297,8	385,1	447,8	317,0	307,0
Skvarba, proc.	1,8	2,1	1,8	1,7	1,6
Gyvybės draudimo rinka	0,6	0,8	0,5	0,5	0,6
Ne gyvybės draudimo rinka	1,2	1,3	1,3	1,2	1,1
Išsiplėtimas, vnt.	0,73	0,81	0,84	0,96	1,03
Gyvybės draudimo rinka	0,10	0,12	0,12	0,12	0,13
Ne gyvybės draudimo rinka	0,63	0,70	0,72	0,84	0,91

Sudarytos ir galiojančios sutartys, vnt.

7 priedas

Rodiklis	2006	2007	2008	2009	2010
Sudarytos draudimo sutartys	4 195 954	4 689 915	4 371 517	4 427 503	4 722 138
Gyvybės draudimas	74 748	92 182	91 093	70 336	73 741
Ne gyvybės draudimas	4 121 206	4 597 733	4 280 424	4 357 167	4 648 397
Galiojančios draudimo sutartys	2 480 084	2 746 420	2 820 775	3 209 361	3 400 379
Gyvybės draudimas	347 457	390 856	404 638	413 386	423 665
Ne gyvybės draudimas	2 132 627	2 355 564	2 416 137	2 795 975	2 976 714
Apdrausti asmenys laikotarpio pabaigoje*					
pagal gyvybės draudimo sutartis	509 412	551 162	570 340	510 673	507 142
pagal sveikatos draudimo sutartis	641 763	1 419 787	2 850 127	915 871	908 995
Apdraustos transporto priemonės laikotarpio pabaigoje*					
pagal TPVCA sutartis	1 237 468	1 232 719	1 337 492	1 340 539	1 367 426
pagal kasko sutartis	171 587	200 135	196 887	187 591	180 640

* - 2006-2007 m. pateikti Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių duomenys

	2006	2007	2008	2009	2010
Pasirašytos įmokos					
LR registruotos draudimo įmonės					
Gyvybės draudimas, litais	455 033 950	693 720 496	473 548 266	409 085 773	283 854 243
Augimo tempas, proc.	56,4	52,5	-31,7	-13,6	-30,6
Perdraudimo pasirašytos įmokos, proc.*	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Persidraudimo pasirašytos įmokos, proc.*	5,0	3,5	4,6	1,7	1,7
Ne gyvybės draudimas, litais	993 550 500	1 242 647 701	1 425 885 877	834 922 712	811 835 811
Augimo tempas, proc.	30,7	25,1	14,7	-41,4	-2,8
Perdraudimo pasirašytos įmokos, proc.*	1,2	0,6	1,3	0,3	0,2
Persidraudimo pasirašytos įmokos, proc.*	11,9	15,0	13,3	6,5	6,7
Iš viso, litais	1 448 584 449	1 936 368 196	1 899 434 142	1 244 008 485	1 095 690 054
Augimo tempas, proc.	37,8	33,7	-1,9	-34,5	-11,9
Kitų ES valstybių narių draudimo įmonių filialai					
Gyvybės draudimas, litais	1 894 425	97 077 580	63 469 205	77 653 100	259 269 659
Augimo tempas, proc.	302,6	5024,4	-34,6	22,3	233,9
Ne gyvybės draudimas, litais	17 092 358	57 286 462	77 809 148	223 763 941	197 301 376
Augimo tempas, proc.	124,7	235,2	35,8	187,6	-11,8
Iš viso, litais	18 986 783	154 364 042	141 278 353	301 417 041	456 571 035
Augimo tempas, proc.	135,0	713,0	-8,5	113,3	51,5
Iš viso draudimo rinkoje					
Gyvybės draudimas, litais	456 928 375	790 798 076	537 017 470	486 738 873	543 123 902
Augimo tempas, proc.	57,1	73,1	-32,1	-9,4	11,6
Ne gyvybės draudimas, litais	1 010 642 858	1 299 934 163	1 503 695 025	1 058 686 653	1 009 137 187
Augimo tempas, proc.	33,0	28,6	15,7	-29,6	-4,7
Iš viso, litais	1 467 571 232	2 090 732 238	2 040 712 495	1 545 425 526	1 552 261 089
Augimo tempas, proc.	39,7	42,5	-2,4	-24,3	0,4
	2006	2007	2008	2009	2010
Išmokos					
LR registruotos draudimo įmonės					
Gyvybės draudimas, litais	47 711 130	133 643 200	241 031 601	213 184 547	101 334 760
Augimo tempas, proc.	8,9	180,1	80,4	-11,6	-52,5
Ne gyvybės draudimas, litais	444 457 047	569 398 866	716 331 576	585 710 455	561 633 091
Augimo tempas, proc.	35,5	28,1	25,8	-18,2	-4,1
Iš viso, litais	492 168 177	703 042 066	957 363 177	798 895 002	662 967 851
Augimo tempas, proc.	37,1	42,8	36,2	-16,6	-17,0
Kitų ES valstybių narių draudimo įmonių filialai					
Gyvybės draudimas, litais	6 210	1 447 724	30 486 755	17 737 901	103 170 209
Augimo tempas, proc.	0,0	23 212,8	2 005,8	-41,8	481,6
Ne gyvybės draudimas, litais	8 587 373	29 137 598	41 522 198	248 741 852	168 266 550
Augimo tempas, proc.	17 616,9	239,3	42,5	499,1	-32,4
Iš viso, litais	8 593 583	30 585 322	72 008 953	266 479 752	271 436 759
Augimo tempas, proc.	17629,7	255,9	135,4	270,1	1,9
Iš viso draudimo rinkoje					
Gyvybės draudimas, litais	47 717 340	135 090 924	271 518 356	230 922 448	204 504 969
Augimo tempas, proc.	54,0	183,1	101,0	-15,0	-11,4
Ne gyvybės draudimas, litais	453 044 420	598 536 464	757 853 774	834 452 306	729 899 641
Augimo tempas, proc.	38,1	32,1	26,6	10,1	-12,5
Iš viso, litais	500 761 760	733 627 388	1 029 372 130	1 065 374 754	934 404 610
Augimo tempas, proc.	39,4	46,5	40,3	3,5	-12,3

* - Lietuvos Respublikoje registruotų draudimo įmonių duomenys

Draudimo grupė	2006	2007	2008	2009	2010
Pasirašytos įmokos	456 928 375	790 798 076	537 017 470	486 738 873	543 123 902
1. Sutuoctuvinis ir gimimų draudimas	16 282 918	14 349 006	12 492 124	10 634 313	9 147 534
2. Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	283 935 251	615 446 475	365 251 438	330 227 020	383 283 035
3. Gyvybės draudimas (kiek nenumatyta 1. ir 2. punktuose)	153 769 834	156 973 314	156 522 232	142 953 683	147 183 696
3.1. Draudimas mirties atvejui	7 840 166	9 827 566	11 999 736	9 991 721	16 229 569
3.2. Draudimas išgyvenimo atvejui	136 267 307	139 956 672	137 922 712	126 785 117	124 709 979
3.3. Anuitetai	9 662 361	7 189 076	6 599 785	6 176 845	6 244 148
4. Tontinos	0	0	0	0	0
5. Papildantis draudimas dėl žalos asmeniui	2 940 372	4 029 281	2 751 676	2 923 858	3 509 637
6. Pensijų kaupimo veikla	0	0	0	0	0
Išmokos	47 717 340	135 090 924	271 518 356	230 922 448	204 504 969
1. Sutuoctuvinis ir gimimų draudimas	17 390 084	18 118 950	19 683 875	19 496 663	18 012 012
2. Gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui	11 601 196	73 233 290	182 032 939	108 211 558	109 018 856
3. Gyvybės draudimas (kiek nenumatyta 1. ir 2. punktuose)	18 149 503	42 097 192	69 054 421	102 490 718	76 857 763
3.1. Draudimas mirties atvejui	1 072 286	1 114 447	1 655 675	3 347 776	2 765 045
3.2. Draudimas išgyvenimo atvejui	16 445 421	39 320 837	65 547 393	95 805 176	71 092 729
3.3. Anuitetai	631 795	1 661 908	1 851 353	3 337 767	2 999 989
4. Tontinos	0	0	0	0	0
5. Papildantis draudimas dėl žalos asmeniui	576 558	1 641 492	747 121	723 509	616 338
6. Pensijų kaupimo veikla	0	0	0	0	0

Ne gyvybės draudimo pasirašytos įmokos ir apmokėtos žalos 2006-2010 metais pagal draudimo grupes, litais

Draudimo grupė	2006	2007	2008	2009	2010
Pasirašytos įmokos	1 010 642 858	1 299 934 163	1 503 695 025	1 058 686 653	1 009 137 187
1. Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	36 159 415	51 473 557	58 919 244	50 950 624	48 114 019
2. Sveikatos draudimas	68 348 285	88 090 915	118 337 178	81 221 971	86 552 511
3. Finansinių nuostolių draudimas	4 233 747	5 602 910	6 631 870	7 165 772	6 887 991
4. Geležinkelio transporto priemonių draudimas	349 281	143 311	2 471 264	2 709 628	2 508 247
5. Kredito draudimas	20 861 165	23 473 210	35 552 633	25 353 363	11 026 536
6. Laidavimo draudimas	32 079 305	34 387 696	35 673 259	33 513 042	37 724 597
7. Laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) civilinės atsakomybės draudimas	211 422	269 592	446 187	329 281	329 044
8. Laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) draudimas	3 303 683	1 922 640	2 462 121	2 015 437	1 671 860
9. Pagalbos draudimas	797 400	916 671	1 276 293	1 141 361	1 078 228
10. Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	366 073 529	450 100 909	480 937 996	376 743 900	374 656 225
11. Sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimas	300 988 660	412 435 323	403 230 512	246 240 512	223 315 616
12. Skraidymo aparatų civilinės atsakomybės draudimas	648 013	633 543	493 515	462 574	422 288
13. Skraidymo aparatų draudimas	673 234	694 896	640 039	596 938	613 913
14. Teismo išlaidų draudimas	0	0	0	0	0
15. Turto draudimas	165 074 008	218 810 837	345 226 693	223 175 017	207 824 310
16. Vežamų krovinių draudimas	10 841 710	10 978 153	11 396 222	7 067 234	6 411 802
Įšmokos	453 044 420	598 536 464	757 853 774	834 452 306	729 899 641
1. Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	7 227 465	4 045 881	8 440 866	6 078 712	7 772 577
2. Sveikatos draudimas	20 511 261	24 370 080	48 884 462	48 044 539	37 074 260
3. Finansinių nuostolių draudimas	98 086	223 747	9 676 947	11 870 037	4 938 543
4. Geležinkelio transporto priemonių draudimas	0	0	0	1 279 000	1 011 121
5. Kredito draudimas	10 387 350	9 324 157	27 593 720	154 269 254	102 841 990
6. Laidavimo draudimas	11 444 274	4 548 677	5 277 581	6 445 607	6 172 833
7. Laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) civilinės atsakomybės draudimas	0	48 387	0	0	0
8. Laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) draudimas	29 091	63 345	933 106	201 741	1 072 685
9. Pagalbos draudimas	132 203	195 338	220 068	288 126	292 591
10. Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	186 506 000	238 610 370	268 495 971	256 275 336	232 610 784
11. Sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimas	162 906 383	210 258 869	259 887 487	225 513 876	212 126 089
12. Skraidymo aparatų civilinės atsakomybės draudimas	0	7 000	0	9 000	4 286
13. Skraidymo aparatų draudimas	46 796	1 322 075	416 354	10 527	164 793
14. Teismo išlaidų draudimas	0	0	0	0	0
15. Turto draudimas	49 559 365	101 466 302	126 108 744	122 687 635	121 499 651
16. Vežamų krovinių draudimas	4 196 146	4 052 236	1 918 468	1 478 917	2 317 440

Turtas	Laikotarpis				
	2009-12-31	2010-03-31	2010-06-30	2010-09-30	2010-12-31
1. Vyriausybės, centrinio banko ir savivaldybės vertybiniai popieriai	391 885 042	403 293 770	401 947 335	419 053 668	439 310 749
2. Nekilnojamasis turtas	1 775 069	1 773 494	571 919	570 343	670 377
3. Terminuoti indėliai bankuose	26 201 392	29 363 111	24 017 267	32 887 947	41 680 261
4. Paskolos, užtikrintos nekilnojamoju turtu	0	0	0	0	0
5. Hipotekinės obligacijos	16 880 158	16 147 920	14 959 658	14 014 654	14 308 435
6. Akcijos, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	706 601	946 689	840 607	1 003 853	1 007 924
7. Akcijos, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	5 259 307	5 259 307	5 259 307	5 259 307	5 259 307
8. Įmonių obligacijos, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	75 756 770	80 097 191	78 257 860	79 946 280	74 018 669
9. Įmonių obligacijos, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	2 429 984	2 546 479	2 502 967	2 489 735	3 001 217
10. Investicinių kintamo kapitalo bendrovių akcijos ir investicinių fondų investiciniai vienetai	489 457 516	540 705 942	542 256 431	571 856 781	645 747 032
11. Išvestinės priemonės, kuriomis siekiama sumažinti investicijų riziką	0	-4 307	-5 457	5 377	782
12. Pinigai atsiskaitymojoje sąskaitoje ir kasoje	13 606 966	9 114 550	15 893 715	13 614 559	20 337 929
13. Pinigų rinkos priemonės, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	0	0	0	0	0
14. Pinigų rinkos priemonės, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	0	0	0	0	0
15. Kiti investavimo objektai	0	0	0	0	0
Iš viso	1 023 958 806	1 089 244 145	1 086 501 609	1 140 702 503	1 245 342 684

Ne gyvybės draudimo įmonių investicijų portfelio dinamika, litais

Turtas	Laikotarpis				
	2009-12-31	2010-03-31	2010-06-30	2010-09-30	2010-12-31
1. Vyriausybės, centrinio banko ir savivaldybės vertybiniai popieriai	726 860 954	623 787 582	632 501 059	657 358 837	666 174 169
2. Nekilnojamasis turtas	86 856 421	85 969 557	85 109 254	84 873 223	85 208 291
3. Terminuoti indėliai bankuose	78 091 763	105 798 318	97 809 980	100 791 229	89 670 998
4. Paskolos, užtikrintos nekilnojamoju turtu	4 846 715	4 942 705	5 093 349	5 026 611	4 539 224
5. Hipotekinės obligacijos	3 972 410	4 172 954	4 278 033	4 229 979	5 071 966
6. Akcijos, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	12 574 209	15 538 750	14 208 137	16 960 806	18 625 508
7. Akcijos, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	2 825 804	3 596 435	3 596 435	4 298 345	3 362 186
8. Įmonių obligacijos, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	148 863 244	163 133 322	147 632 434	148 213 230	157 943 917
9. Įmonių obligacijos, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	10 400 350	10 824 814	16 128 673	10 989 371	0
10. Investicinių kintamo kapitalo bendrovių akcijos ir investicinių fondų investiciniai vienetai	18 028 116	17 682 689	26 798 742	27 938 695	25 942 465
11. Išvestinės priemonės, kuriomis siekiama sumažinti investicijų riziką	0	-16 572	6 880	-13 649	9 170
12. Pinigai atsiskaitymojoje sąskaitoje ir kasoje	50 059 132	116 505 252	106 175 532	67 226 170	88 274 108
13. Pinigų rinkos priemonės, kurios yra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	3 449 257	0	0	0	0
14. Pinigų rinkos priemonės, kurios nėra įtrauktos į prekybą reguliuojamose rinkose	0	0	0	0	0
15. Kiti investavimo objektai	8 238 698	4 548 889	4 540 207	5 190 726	5 246 973
Iš viso	1 155 067 074	1 156 484 693	1 143 878 716	1 133 083 574	1 150 068 976

Ne gyvybės draudimo įmonių nuostolingumo rodikliai, proc.

11 priedas

Draudimo grupės ir pogrupiai	Nuostolingumas						Veiklos sąnaudų rodiklis						Sudėtinis rodiklis			
	Neiškaičiavus perdraudikų dalies			Išskaičiavus perdraudikų dalį			Neiškaičiavus perdraudikų dalies			Išskaičiavus perdraudikų dalį			Neiškaičiavus perdraudikų dalies		Išskaičiavus perdraudikų dalį	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
1. Bendrosios civilinės atsakomybės draudimas	39,7	1,2	24,1	19,4	34,1	41,8	41,9	50,7	73,8	43,0	66,0	71,2				
2. Sveikatos draudimas	37,0	35,7	37,8	36,4	49,7	51,5	50,9	52,5	86,7	87,3	88,5	89,0				
3. Finansinių nuostolių draudimas	12,5	178,2	4,9	155,3	45,9	46,2	52,8	50,5	58,4	224,4	57,7	206,0				
4. Geležinkelio transporto priemonių draudimas	101,5	19,9	82,8	37,9	27,2	42,0	36,6	83,8	128,7	61,8	119,4	121,7				
5. Kredito draudimas	428,9	614,0	428,9	614,0	65,3	48,5	65,3	48,5	494,3	662,5	494,3	662,5				
6. Laidavimo draudimas	20,8	-4,2	21,7	8,6	55,3	53,3	61,0	61,3	76,1	49,1	80,9	69,8				
7. Laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) civilinės atsakomybės draudimas	1,1	-5,0	1,0	-8,9	29,2	29,3	37,6	40,0	30,3	24,4	39,9	28,9				
8. Laivų (jūrų, ežerų, upių ir kanalų) draudimas	66,1	-18,9	61,4	-11,9	28,9	33,4	37,2	48,6	95,0	14,5	99,6	35,1				
9. Pagalbos draudimas	43,5	57,1	43,5	57,3	36,0	36,3	36,1	36,4	79,5	93,4	79,6	93,7				
10. Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas	74,5	67,0	70,9	68,0	32,1	33,0	34,1	34,4	112,5	104,5	113,3	105,7				
11. Sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimas	62,9	81,3	63,0	81,9	30,4	31,5	30,1	31,5	93,3	112,9	95,1	117,9				
12. Skraidymo aparatų civilinės atsakomybės draudimas	5,9	-2,3	7,4	-2,5	29,3	31,7	38,6	36,0	35,1	29,5	46,0	33,5				
13. Skraidymo aparatų draudimas	46,7	6,6	61,2	8,2	30,6	32,7	39,0	43,0	77,3	39,2	100,2	51,3				
14. Teismo išlaidų draudimas	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0				
15. Turto draudimas	45,7	47,3	51,7	43,5	40,0	44,1	44,1	48,6	85,7	91,3	96,4	92,5				
16. Vežamųjų krovinių draudimas	17,3	42,8	23,3	63,9	33,3	35,9	34,7	44,1	50,7	78,7	58,4	107,9				
Iš viso	62,0	63,5	62,5	66,4	35,8	37,8	37,9	39,7	99,8	103,0	103,9	108,6				

Rodiklis	2006	2007	2008	2009	2010
Gyvybės draudimo įmonės					
Pelningumas, proc.	4,3	5,6	4,7	11,8	11,0
Kapitalo grąža, proc.	13,1	20,2	12,0	22,6	20,7
Turto grąža, proc.	2,1	2,7	1,6	3,4	2,9
Investicijų grąža, proc.	-0,3	1,7	-0,1	5,6	4,4
Mokumo koeficientas	2,6	2,8	2,5	3,1	3,2
Ne gyvybės draudimo įmonės					
Pelningumas, proc.	-7,7	12,2	6,1	5,2	-2,1
Kapitalo grąža, proc.	-6,3	22,8	11,7	8,5	-3,3
Turto grąža, proc.	-1,7	6,8	3,6	2,9	-1,1
Investicijų grąža, proc.	1,7	3,7	-0,5	6,1	4,4
Mokumo koeficientas	2,1	2,5	2,5	2,3	2,5
Visos draudimo įmonės					
Pelningumas, proc.	-1,7	10,0	5,8	6,7	1,6
Kapitalo grąža, proc.	-2,2	22,3	11,8	11,5	2,6
Turto grąža, proc.	-0,5	5,3	2,9	3,1	0,6
Investicijų grąža, proc.	1,2	3,2	-0,4	5,9	4,4
Mokumo koeficientas	2,2	2,5	2,5	2,4	2,6

Lietuvos Respublikos draudimo priežiūros komisija

Ukmergės g. 222, LT-07157 Vilnius

Tel. (8-5) 243 13 70

Faks. (8-5) 272 36 89

El. paštas dpk@dpk.lt

<http://www.dpk.lt>

Maketavo UAB „Sapnų sala“

S. Moniuškos g. 21, 08121 Vilnius

El. paštas info@sapnusala.lt

www.sapnusala.lt